

GAZETA

ISSN 1642-6797

UNIwersYTECKA

PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

Rzeszów

listopad-grudzień 2013 Nr 5/2013 (80)

**KONFERENCJA
REKTORÓW
UNIwersYTETÓW
POLSKICH**

Wesołych Świąt!

*Z okazji świąt Bożego Narodzenia
pragnę złożyć wszystkim Pracownikom i Studentom
najserdeczniejsze życzenia:
szczęścia, zdrowia, nadziei,
a także pomyślności w każdym dniu nowego roku!*

*prof. dr hab. Aleksander Bobko
Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego*

UNIwersytet Rzeszowski GOSPODARZEM KONFERENCJI REKTORÓW UNIwersytetÓw POLSKICH

Na Uniwersytecie Rzeszowskim (w dniach 24-26 października) obradowali rektorzy 20 uczelni zrzeszonych w Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP).

Podczas IV plenarnego posiedzeniu KRUP kontynuowano m.in. wątek podjęty przez minister rozwoju regionalnego Elżbietę Bieńkowską podczas wizyty na UR w dniu 18 października. „Jest to ostatnia taka alokacja dla Polski, w sumie 73 mld euro” - mówiła w trakcie I sesji obrad Iwona Wendel, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego (MRR), poruszając temat dotyczący szans i zagrożeń dla uniwersytetów w świetle nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Fundusze Wspólnych Ram Strategicznych (WRS) będą przeznaczone na cele rozwojowe określone w Strate-

gii Rozwoju Kraju, w ramach 3 obszarów: zwiększenie konkurencyjności gospodarki, poprawa spójności społecznej i terytorialnej, podnoszenie sprawności i efektywności państwa. Jednym z głównych odbiorców środków (7,625 mld euro) w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (PO IR) z osi I (Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe) i IV (Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego) będą jednostki naukowe, studenci i doktoranci. Ważnym aspektem przyszłego finansowania będzie zwiększenie powiązań pomiędzy przedsiębiorcami i nauką – podsumowała pani minister.

W odpowiedzi na prezentację przedstawiciela MRR, rektorzy uniwersytetów polskich zwrócili uwagę na coraz większe problemy z rozliczaniem środków unijnych, które prof. Bronisław Marciniak, przewodniczący KRUP, określił jako „nadbudowy-

wanie systemu”. Rektorzy wspominali też o kłopotach z pozyskaniem wkładu własnego na realizację przyszłych projektów, w perspektywie finansowej 2014-2020. Podsumowując ten panel, członkowie Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich postanowili skierować list do minister Elżbiety Bieńkowskiej, wyrażając troskę i niepokój o przyszłość infrastruktury uczelni w Polsce, w kontekście zapisów nowych programów operacyjnych oraz linii demarkacyjnej na lata 2014-2020. W liście wyrażono obawy o to, że uczelnie mają zostać praktycznie wykluczone z możliwości ubiegania się o pozyskanie środków w ramach kilku kluczowych programów.

Podczas II sesji, po wystąpieniu prof. Zbigniewa Marciniaka, przewodniczącego Zespołu Bolońskiego, nt. „Problemy jakości kształcenia w szkolnictwie wyższym” i prezesa Fundacji Rektorów Polskich, prof. Jerzego Woźnickiego, informującego o aktualnym stanie prac nad „Programem rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020”, debatowano nad nowelizacją ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Szacowne gremium wyraziło obawy dotyczące finansowania uczelni wyższych poprzez nieprawidłowy algorytm, który nie jest dostosowany do występującego obecnie niżu demograficznego, co wpływa także na jakość kształcenia. Zwrócono również uwagę na problem związany z tzw. „uwłaszczeniem naukowców”,

który rodzi wiele nowych pytań. Celem „uwłaszczenia naukowców” ma być pobudzenie komercjalizacji technologii na polskich uczelniach. Powstaje jednak wątpliwość, czy przekazanie całości praw autorskich twórcom zatrudnionym na uczelniach oznaczać będzie, że uczelnia nie otrzyma nawet bezpłatnej licencji na korzystanie z rezultatów ich pracy? Z drugiej strony właściciele licencji będą musieli ponosić koszty ochrony patentowej rozwiązań, ponosząc ryzyko braku opłacalności takiej inwestycji. Trudniejsze może okazać się samo zarządzanie prawami własności inte-

lektualnej czy też przerwienie na barki naukowców zadań związanych z komercjalizacją. Spowoduje to, że będą oni musieli zająć się sprawami, w których brak im doświadczenia i środków, nie tylko finansowych, a które będą odrywać ich od pracy merytorycznej.

Głównym tematem III sesji był system antyplagiatowy i prezentacja nowego programu pn. OSA stworzonego przez Międzyuniwersyteckie Centrum Informatyzacji (MUCI). Zademonstrowany system jest szybszy, bardziej wydajny od innych, a po wprowadzeniu do niego pracy nie będzie możliwości jej odtworzenia, co zabezpieczy prawa autorskie twórców prac magisterskich i doktorskich. Uniwersytet Rzeszowski jest członkiem stowarzyszonym MUCI i będzie testował ten program.

Prof. dr hab. Bronisław Marciniak, przewodniczący KRUP, rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, podczas konferencji prasowej wprowadził nowe pojęcie – „konserwatywna innowacyjność w klasycznych uniwersytetach polskich” w odniesieniu do zmian, które zaszły w szkolnictwie wyższym w ostatniej dekadzie. Najważniejsze z nich, to: skutki przejścia od kształcenia elitarnego do kształcenia masowego w warunkach ograniczeń finansowych i oddziaływań rynkowych. Istotny wpływ na powstanie obecnej sytuacji miała rewolucja technologiczna i zmiana kulturowa w sposobie komunikowania się ludzi, wpływająca w znaczący sposób na metodykę i formę współpracy naukowej oraz kształcenia na poziomie wyższym. „Przemia-

ny w otoczeniu szkół wyższych rodzą wyzwania dla uczelni” – mówił rektor UR, prof. dr hab. Aleksander Bobko, w nawiązaniu do słów prof. Marciniaka.

W programie pobytu JM Rektorów na Podkarpaciu zaproponowano zwiedzanie Muzeum – Zamku w Łańcucie. Ten wyjątkowy kompleks zamkowy wywarł na gościach niespotykane wrażenie. Poprzednio w Rzeszowie rektorzy zrzeszeni w KRUP obradowali w 2007 r., a głównym tematem była wówczas lustracja środowiska naukowego. KRUP to organ istniejący od 1989 r. Opracowuje i przedstawia opinie oraz stanowiska w sprawach istotnych dla rozwoju polskiej nauki, szkolnictwa wyższego oraz kultury i oświaty, współpracując z Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

Oprócz rektorów i władz UR, w konferencji udział wzięli przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prezes Fundacji Rektorów Polskich, wiceprzewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przewodniczący Rady Narodowego Centrum Nauki, przewodniczący Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych, przedstawiciel Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, redaktor naczelny Forum Akademickiego, przewodniczący Polskiej Komisji Akredytacyjnej, przewodniczący Uniwersyteckiej Komisji Nauki, dyrektor Międzyuniwersyteckiego Centrum Informatyzacji, przedstawiciel Krajowej Reprezentacji Doktorantów, przewodniczący Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, przewodniczący Forum Uniwersytetów Polskich.

Opracowanie: Grzegorz Kolasiński

Foto: Elżbieta Wójcikiewicz

Z OBRAD SENATU

Foto: E. Wójcikiewicz

Najistotniejszym punktem październikowego posiedzenia Senatu UR (**31.10.2013 r.**) było zatwierdzenie wniosku Rady Wydziału Medycznego w sprawie utworzenia na Uniwersytecie Rzeszowskim kierunku lekarskiego (jednolite studia magisterskie, sześciolate, profil praktyczny).

Dziekan Wydziału Medycznego dr hab. n. med. prof. UR **Artur Mazur** przybliżył genezę i okoliczności towarzyszące powstaniu tego wniosku, zaś rektor, prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, dziękował za trud i pracę włożoną w jego przygotowanie. Senat jednomyślnie – pozytywnie – poparł tę inicjatywę. Kierunek lekarski, po uzyskaniu pozytywnej oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a potem ministra nauki i szkolnictwa wyższego, miałyby być uruchomiony w roku 2015.

Senat jednomyślnie pozytywnie zaopiniował także wnioski w sprawie utworzenia studiów podyplomowych: na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym: *Matematyka w finansach i bankowości* oraz *Statystyka dla ekonomistów*, a na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym: *Prowadzenie zespołów tanecznych – tancerz towarzyski*.

Ważnym punktem październikowego posiedzenia było także zatwierdzenie zmian w *Statucie Uniwersytetu Rzeszowskiego*. Rekomendował je, w imieniu senackiej Komisji Statutowej, przewodniczący dr hab. prof. UR **Zenon Ożóg**. Senat jednomyślnie przychylił się do przedstawionych propozycji.

W trakcie obrad JM Rektor wręczył także prof. dr. hab. **Stanisławowi Saganowi**, dziekanowi Wydziału Prawa i Administracji akt mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Pozytywnie zaopiniowano także wniosek Rady Wydziału Sztuki w sprawie zatrudnienia dra hab. prof. UR **Wiesława Grzegorzcyka** na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Ponadto senatorowie zaakceptowali:

- regulacje w uchwale w sprawie powołania komisji senackich, określenia liczby ich członków oraz zadań,
- zmiany w składach komisji senackich UR,
- projekt uchwały w sprawie wyboru biegłego rewidenta i upoważnienia JM Rektora do podpisania umowy z audytorem badającym sprawozdanie finansowe Uniwersytetu Rzeszowskiego,
- uchwałę w sprawie wydzierżawienia gruntów Spółce Akcyjnej TAURON.

Z informacją na temat wyników oceny parametrycznej jednostek UR wystąpił prorektor ds. nauki prof. dr hab. **Sylwester Czopek**. W dyskusji związanej z tym punktem zwrócono uwagę na konieczność stałego zwiększania (przez wydziały) potencjału naukowego, a przez to ogólnej pozycji Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Przedstawione ponadto zostały sprawozdania z rekrutacji na rok akademicki 2013/2014 – studia I, II stopnia i jednolite studia magisterskie (prorektor ds. studenckich i kształcenia) oraz studia III stopnia (prorektor ds. nauki).

Na koniec rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko przedstawił ideę utworzenia Teatru „Scena Propozycji Uniwersytetu Rzeszowskiego”.

W programie listopadowego posiedzenia Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego (**28.11.2013**) znalazło się wiele zagadnień związanych z perspektywą rozwoju Uczelni w najbliższych latach.

Prezentacja projektów UR wstępnie zakwalifikowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (prorektor ds. rozwoju dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski). Należą do nich m.in.: *Budowa Podkarpackiego Centrum Dydaktyki i Rozwoju Technologii Medycznych, Podkarpackie Centrum Nauki, Centrum Badawczo-Rozwojowe Tradycyjnych i Ekologicznych Produktów Spożywczych, Centrum Transferu Wiedzy i Technologii w zakresie odnawialnych źródeł energii, Inteligentne EkoOsiedle 2020, Uniwersyteckie Centrum Archeologii Karpat wraz z Centrum Geoarcheologii i Analiz Środowiskowych.*

Wdrożenie projektu informatycznego: UR – Nowoczesna Uczelnia (prezentacja). Przedsięwzięcie to rozpoczęło się już w październiku br. podpisaniem umowy pomiędzy UR a firmą Partners in Progress sp. z o.o. Projekt zakłada wdrożenie informatycznego systemu zarządzania uczelnią i obejmuje szereg systemowych działań, m.in.: uwierzytelnianie i autoryzację w oparciu o karty elektroniczne, system obiegu dokumentów, zarządzanie majątkiem trwałym, kompleksową obsługę procesu dydaktycznego, w tym: rekrutację, kształcenie, rozliczenia z pracownikami i studentami, obsługę komunikacji, generowanie informacji zarządczej.

Wdrożenie projektu, składającego się z 26 modułów, potrwa do końca 2014 r.

Utworzenie na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym jednostki dydaktycznej Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Komputerowego.

ICMK ma z założenia służyć wszystkim jednostkom Uniwersytetu Rzeszowskiego i wzmacniać proces kształcenia (przy użyciu nowoczesnych metod) w dziedzinie nauk matematycznych, fizycznych, przyrodniczych, technicznych, w tym informatycznych oraz ich szeroko pojętych zastosowań. Celem jest także kształcenie studentów w zakresie współczesnych nauk stosowanych, ukierunkowanych na inżynierskie zastosowania informatyki oraz prowadzenie interdyscyplinarnych badań. W perspektywie pozwoli to m.in. na rozszerzenie oferty edukacyjnej na Uniwersytecie Rzeszowskim poprzez utworzenie nowych kierunków studiów.

Zgoda na realizację projektu – dla potrzeb Wydziału Medycznego – pn. Zakład Nauk o Człowieku, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. Całkowita wartość inwestycji wynosi: 23 040 227,00 zł.

Senat jednomyślnie podjął uchwałę.

W głosowaniu tajnym pozytywnie zaopiniowano trzy sprawy osobowe – zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego UR: prof. dra hab. René Matłowiča (na Wydziale Wychowania Fizycznego), dra hab. prof. UR Pawła Czarnoty (na Wydziale Biologiczno-Rolniczym) oraz dra hab. n. med. Wojciecha Turskiego (na Wydziale Medycznym).

Małgorzata Dworak

KRONIKA REKTORSKA

KRONIKA REKTORA PROF. DRA HAB. ALEKSANDRA BOBKO

24 – 26 października

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko gościł rektorów 20 uczelni zrzeszonych w Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP). Podczas obrad IV plenarnego posiedzeniu KRUP została poruszona tematyka związana m.in. z nowelizacją Ustawy o szkolnictwie wyższym, jakością kształcenia w szkolnictwie wyższym oraz funkcjonowaniu uniwersytetów w świetle nowej perspektywy finansowej 2014-2020. Oprócz 20 rektorów w spotkaniu wzięli udział m.in. przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

30 października

Na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyło się spotkanie Rzeszowskiej Łoży Business Centre Club (BCC). W spotkaniu wraz z członkami Rzeszowskiego BCC uczestniczył Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego. Gościem honorowym spotkania był przewodniczący Towarzystwa Ekonomistów Ryszard Petru, który przedstawił uwagi na temat wniosków płynących z kryzysu.

9 listopada

Prof. dr hab. Aleksander Bobko wraz z dr. hab. prof. UR Wojciechem Czarnym, dziekanem Wydziału Wychowania Fizycznego UR uczestniczył w XXIX Ogólnopolskim Spotkaniu Obieżyświatów, Trampów i Turystów 2013 (OSSOT). Gościem honorowym OSOTT 2013 był słynny podróżnik i eksplorator, Marek Kamiński, na którego prezentację przybyło ponad 500 osób.

12 – 13 listopada

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego wziął udział w Zgromadzeniu Plenarnym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), którego gospodarzem był Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Podczas posiedzenia rektorzy kontynuowali dyskusję na temat sytuacji szkolnictwa wyższego i projektów nowelizacji ustaw dotyczących szkolnictwa wyższego, finansów publicznych oraz zamówień publicznych.

3 grudnia

Na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyło się II spotkanie Rektorów Szkół Wyższych z Podkarpacia, któremu przewodniczył rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko. Wydarzenie miało miejsce na UR w budynku D9 (Kampus Zalesie) przy ul. Zelwerowicza 4. Wzięło w nim udział 14 rektorów i prorektorów szkół wyższych z naszego regionu. Podczas spotkania rektorzy rozmawiali o perspektywach szkolnictwa wyższego w naszym regionie oraz koncepcji wspólnych Juwenaliów w Rzeszowie i na Podkarpaciu. W obradach uczestniczył również wicemarszałek województwa podkarpackiego Jan Burek, który mówił o założeniach do strategii rozwoju szkolnictwa wyższego w województwie podkarpackim „Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego w aspekcie szkół wyższych”. Zwieńczeniem obrad było oficjalne ukonstytuowanie się Porozumienia Rektorów Podkarpackich Szkół Wyższych.

Grzegorz Kolasiński

KRONIKA PROREKTORA DS. NAUKI PROF. DRA HAB. SYLWESTRA CZOPKA

24 października

Uroczysta inauguracja studiów doktoranckich w roku akademickim 2013/2014.

28 października

Prorektora Sylwestra Czopka mogliśmy usłyszeć w Polskim Radiu Rzeszów, uczestniczył w debacie nt. „Sytuacja w szkolnictwie wyższym”.

7-8 listopada

Prorektor ds. nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego brał udział w konferencji naukowej we Lwowie. Rozmowy dotyczyły także kontaktów dwustronnych i rekrutacji na UR studentów z Ukrainy.

Wioletta Wrona

KRONIKA PROREKTORA DS. STUDENCKICH I KSZTAŁCENIA DRA HAB. PROF. UR WOJCIECHA WALATA

24 października

Pod patronatem Uniwersytetu Rzeszowskiego, w ramach projektu „Cafe Obywatelska”, realizowanego przez fundację Generator Inspiracji, odbyła się debata panelowa *Od inspiracji do działania*, poświęcona społeczno-obywatelskiej aktywności młodzieży, a także problemom wolontariatu. Otwarcia spotkania dokonał dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

13 listopada

Odbyło się pierwsze w bieżącym roku akademickim posiedzenie Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, którego skład, na mocy uchwały Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z 26 wrze-

śnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia został rozszerzony o reprezentantów wszystkich wydziałów i jednostek międzywydziałowych oraz przedstawiciela Biura Karier. W trakcie posiedzenia prorektor ds. studenckich i kształcenia, dr hab. prof. UR Wojciech Walat wręczył powołania nowym członkom Uczelnianego Zespołu oraz przekazał obowiązki przewodniczącego dr hab. prof. UR Agnieszce Pawłowskiej.

20 listopada

Pod przewodnictwem prorektora ds. studenckich i kształcenia obradowała Uczelniana Komisja ds. Kształcenia; przeanalizowano nowe wzory dyplomów ukończenia studiów oraz przyjęto projekt *Zarządzenia Rektora w sprawie szczegółowych zasad tworzenia kierunków studiów prowadzonych wspólnie przez jednostki organizacyjne UR*.

21 listopada

Prorektor ds. studenckich i kształcenia wziął udział w kolejnym spotkaniu na temat liceum uniwersyteckiego. Rodzice i uczniowie mieli tym razem możliwość spotkania z kadrami profesorską, deklarującą pracę w tej nowo powstałej jednostce.

Małgorzata Dworak

KRONIKA PROREKTORA DS. ROZWOJU DRA HAB. INŻ. PROF. UR CZESŁAWA PUCHALSKIEGO

4 listopada

Delegacja z udziałem przedstawicieli samorządu Podkarpacia oraz uczelni z Argentyny zwiedzała Uniwersytet Rzeszowski. Podczas spotkania rozmawiano nt. podpisania umowy o współpracy, m.in. w zakresie stosowania energii odnawialnych, budownictwa energooszczędnego, nano- i biotechnologii, IT oraz rolnictwa.

7 listopada

Podczas Kongresu Polskiej Przedsiębiorczości w Katowicach prorektor Czesław Puchalski wygłosił prelekcję pt. „Rola uniwersytetów w nowoczesnej gospodarce” oraz odebrał Polską Nagrodę Innowacyjności przyznaną Uniwersytetowi Rzeszowskiemu za innowacyjność, rozwój oraz efektywne wykorzystanie funduszy unijnych.

15-16 listopada

Prorektor Czesław Puchalski uczestniczył w posiedzeniu Uniwersyteckiej Komisji Finansowej, która odbyła się na Uniwersytecie Warszawskim. Głównym tematem spotkania była sytuacja finansowa polskich uczelni w wyniku zmniejszającej się liczby studentów.

19 listopada

Dr hab.inż.prof. UR Czesław Puchalski otworzył konferencję pn.: *Mentalny Zwycięzca – strategie, które pozwalają osiągnąć maksimum skutecznego działania*, zorganizowaną w ramach projektu *Rozwój Uniwersytetu Rzeszowskiego szansą dla regionu*, współfinansowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Konferencja ta, skierowana do studentów i absolwentów UR miała na celu zainspirowanie uczestników do rozwoju osobistego oraz podejmowania skutecznych działań w kształtowaniu kariery zawodowej.

26 listopada

Prorektor C. Puchalski powitał uczestników konferencji *Pro memoriam Żołnierzom Wyklętym. Podziemie antykomunistyczne w Polsce 1944-1956*, zorganizowanej w setną rocznicę urodzin Łukasza Cieplińskiego. Po konferencji uroczystie złożono kwiaty pod rzeszowskim pomnikiem płk. Cieplińskiego.

Prorektor otworzył również konferencję pt. *Dni Otwartych Drzwi Projektu NIPR*, podczas której zaprezentowano działania realizowane w ramach projektu, ogłoszono wyniki konkursów m.in. na najlepszy projekt badawczy. Odbyły się też wykłady i prezentacje robotów.

27 listopada

Dr hab. inż. prof. UR C. Puchalski reprezentował UR w Lublinie na uroczystościach jubileuszowych z okazji: 45-lecia Instytutu Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego PAN w Lublinie, 15-lecia Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Lublinie oraz jubileuszu 80-lecia urodzin prof. Jana Mariana Glińskiego.

Gabriela Pawłowska

Grzegorz Kolasiński

UNIwersytet Rzeszowski OTWIERA LICEUM. POKAŻEMY JAK PROWADZIĆ ZAJĘCIA

Od przyszłego roku ruszy Niepubliczne Liceum Uniwersyteckie, którego założycielem jest Uniwersytet Rzeszowski (UR).

Spełniliśmy stosowne wymagania formalne i otrzymaliśmy pozytywną opinię Podkarpackiego Kuratora Oświaty – mówi dr hab., prof. UR Stanisław Domoradzki, pełnomocnik rektora UR ds. organizacji liceum uniwersyteckiego. Przyszłych uczniów będziemy rekrutować poprzez funkcjonujący elektroniczny system. Wcześniej z każdym potencjalnym kandydatem chcemy przeprowadzić rozmowę kwalifikacyjną.

Ta inicjatywa wpisuje się w idee Uniwersytetu Otwartego, o której mówił rektor UR prof. dr hab. Aleksander Bobko podczas inauguracji roku akademickiego 2013/2014. W liceum zostaną uruchomione klasy o dwóch profilach: matematyczno-przyrodniczym (z rozszerzeniem matematyczno-informatyczno-fizycznym i matematyczno-chemiczno-biologicz-

nym) oraz humanistycznym (z rozszerzeniem języka polskiego, historii oraz wybranego języka obcego). *Nauczanie będzie odbywało się w małych liczących klasach, z podziałem na grupy maksymalnie 12-13-osobowe – mówił prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Walat, podczas ostatniego spotkania informacyjnego na Uniwersytecie Rzeszowskim. Tak małe klasy mają spowodować, że przyszli uczniowie nie będą potrzebować korepetycji.*

Większość zajęć będzie w przystosowanym budynku przy ul. Moniuszki 8, gdzie kiedyś znajdował się Instytut Politologii Uniwersytetu Rzeszowskiego. W okresie dwudziestolecia międzywojennego funkcjonowało tam również gimnazjum żeńskie – co wpisuje się w idee utworzenia tam liceum uniwersyteckiego – mówi prof. Wojciech

Walat. Planujemy także zajęcia w innych budynkach i laboratoriach UR. Organizatorzy najmłodszej w Rzeszowie szkoły średniej deklarują, że ważnym zadaniem liceum będzie także wychowanie w duchu poszanowania europejskich tradycji, a także kształtowanie właściwych postaw obywatelskich, ze szczególnym zwróceniem uwagi na tworzenie własnej tożsamości ucznia.

Aby rodzice mogli lepiej poznać założenia akademickiej szkoły, w listopadzie i grudniu odbywały się spotkania informacyjne, połączone z prezentacją niektórych eksperymentów naukowych oraz wykładami.

O PRZYSZŁOŚCI UCZELNI ZDECYDUJE ROZWÓJ NAUKI

Rozmowa z prof. dr. hab. Sylwestrem Czopkiem,
prorektorem ds. nauki w Uniwersytecie Rzeszowskim

– *Panie Profesorze, niedawno przewodniczący Polskiej Komisji Akredytacyjnej prof. Marek Rocki przypomniał, że kierowana przez niego obecnie komisja ma już dziesięcioletnią tradycję. Jak Pan odbiera ocenianie przez ekspertów jakości kształcenia na kierunkach, a teraz instytucjonalne funkcjonowanie wydziałów? Ma Pan doświadczenie dziekana Wydziału Socjologiczno-Historycznego z poprzedniej kadencji, a obecnie prorektora ds. nauki.*

– Polska Komisja Akredytacyjna spełnia bardzo ważną rolę, choć myślę, że nie do końca funkcjonuje tak, jak to zakładał ustawodawca i jakby oczekiwało środowisko naukowe. Weryfikacja jakości kształcenia jest niezbędnym elementem oceny działalności uczelni, nie może jednak polegać wyłącznie na sprawdzaniu procedur z rażącym pominięciem samych efektów. Dotyczy to zwłaszcza ocen instytucjonalnych. Kwestią najistotniejszą jest jednakowa miara ocen – stosowana bezwzględnie do wszystkich ocenianych jednostek. Zbyt wiele uwagi przywiązuje

się do kwestii biurokratycznych. Z perspektywy kilku lat wyżej oceniam działalność Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej. W naszej sytuacji to ona powinna mieć większe znaczenie, trudno bowiem wyobrazić sobie sytuację, że w uniwersytecie jakiś kierunek czy jednostka nie spełnia choćby minimalnych kryteriów ocen Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Być może przedstawiam pogląd nieco wyidealizowany, ale bycie uniwersytetem do czegoś zobowiązuje...

– *W oparciu o rozporządzenie MNiSW z 1 sierpnia 2012 roku w „sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym” niedawno opublikowano listę prawie 1000 jednostek, które poddały się rygorom oceny. Czy jest Pan zadowolony z wyników podstawowych jednostek organizacyjnych UR?*

– Zdecydowanie nie. Tylko jedna kategoria A dla naszego Uniwersytetu, w mojej ocenie, jest porażką, choć z drugiej strony może cieszyć brak kategorii C. Jest to jednak bardzo względne – nietrudno bo-

wiem wskazać uniwersytety dużo starsze i większe, które nie osiągnęły w tym rankingu wiele więcej od nas. Są jednak i takie, które powstały stosunkowo niedawno, a które mogą cieszyć się z rewelacyjnego wyniku (np. UWM w Olsztynie). Należy pamiętać, że ocena ta została po raz pierwszy przeprowadzona według nowych zasad przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych. Wszystkie jednostki w ramach grup wspólnej oceny były ze sobą porównywane w ramach 4 kryteriów. Najistotniejsze z nich (ważące ok. 60-75% w zależności od grupy nauk) były osiągnięcia naukowe i twórcze. Pozawydziałowy Instytut Biotechnologii i Nauk Stosowanych, jedyna nasza jednostka z kategorią A, osiągnęła w tym zakresie 79,8% punktów lidera w swej grupie. Bardzo dobry wynik osiągnęły tu także Wydział Socjologiczno-Historyczny (73,3%), Wydział Ekonomii (71,8%) czy Wydział Filologiczny (65,32%). Niewiele zatem zabrakło, by myśleć i w tych przypadkach o wyższej kategorii (istnieje jeszcze procedura odwoławcza, z której zapewne skorzystają i nasze jednostki). Z drugiej strony mogą niepokoić te wydziały, których efektywność wynosi poniżej 50%. Przykład biotechnologii pokazuje, że ważny jest harmonijny rozwój wszystkich aspektów działalności naukowej, poddawanych ocenie. Ważne są znaczące, wysoko punktowane publikacje, posiadane uprawnienia akademickie, zdobywane granty i wypracowywane środki z działalności naukowej oraz wszystkie inne aspekty naszej aktywności, w tym zwłaszcza oceniana także rozpoznawalność w środowisku naukowym.

– *Przeliczając to na studenckie oceny, to uzyskaliśmy jedną czwórkę i resztę ocen dostatecznych ...*

– Rzeczywiście, można tak to oceniać. Myślę, że sytuacja ta nie oddaje w pełni naszego potencjału, bardziej już naszą słabą efektywność naukową (a to nie jest to samo!). Używając pewnej metafory sportowej, można by powiedzieć, że jesteśmy ciągle dobrze zapowiadającym się, młodym zawodnikiem w stawce polskich uniwersytetów, brakuje jednak znaczących, olimpijskich (ewaluacja odbywa się co 4 lata!) sukcesów. Wszyscy wiemy, że potencjał i zdolności, nawet te z najwyższej półki, to za mało. Potrzebna jest codzienna praca, a my mamy stałe braki treningowe. Musimy ciągle nadrabiać zaległości, gonić uciekających, starszych kolegów. Potrafimy osiągać pojedyncze sukcesy, ale w ogólnej ocenie wypadamy bardzo słabo. Dlatego władze rektorskie starają się mobilizować kadrę do bardziej efektywnej pracy naukowej. Przypomnę, że Senat UR przyjął tzw. uchwałę projakościową (nb. dziwi niewykorzystywanie jej przez Wydziały), w myśl której nagra-

dzani są najbardziej aktywni naukowo (przyznane po raz pierwszy w bieżącym roku statuetki Lider UR i Laur Naukowy UR), a w naszym comiesięcznym wynagrodzeniu mamy wyraźny składnik będący pochodną działalności i efektywności naukowej. Jego rola w kolejnych regulacjach naszych płac będzie systematycznie rosta.

– *Początek tej kadencji władz to także czas uruchomienia naukowych centrów w naszym Uniwersytecie, placówek na poziomie światowym. Pewnie możemy oczekiwać, jeśli nie światowych, to europejskich sukcesów w nauce. Będzie nowe rozdanie europejskich pieniędzy. Dostaną ci, którzy złożą wnioski.*

– Uniwersytet w ostatnich latach dokonał znaczącego skoku infrastrukturalnego i aparaturowego. Otrzymaliśmy bardzo dobre narzędzia badawcze, które jednak nie mogą zastąpić twórczego myślenia i rozwiązywania konkretnych zadań badawczych. Niewykorzystanie potencjału nowych centrów i laboratoriów będzie wielką porażką Uniwersytetu. Wierzę, że do tego nie dojdzie, a będzie zgoła odwrotnie. Posiadany potencjał pozwoli na wypracowanie takich projektów badawczych, które umożliwią skuteczne aplikowanie o granty, a zwłaszcza środki europejskie w latach 2014-2020. Preferowane będą projekty realizowane razem z podmiotami gospodarczymi, a więc mające praktyczne zastosowanie, a do tego jest przygotowana większość naszych nowych centrów badawczych.

– *Zgodnie z ustawą o szkolnictwie wyższym 2015 rok to czas kolejnej oceny uczelni. W efekcie od 2016 roku ma być jasny podział na uczelnie akademickie (elitarne) i zawodowe. Powinniśmy być w grupie elitarnej, bowiem – jak mówi pani minister – w uczelniach ogólnoakademickich szczególny nacisk ma być położony na kształcenie z wykorzystaniem najnowszych badań naukowych.*

– Myślę, że nie jest to kwestia wyłącznie spełnienia kryteriów ministerialnych, ale raczej naszej ambicji i realizacji pewnego zobowiązania, jakie podjęło całe nasze środowisko w momencie powstawania Uniwersytetu. Przypomnę, że otrzymaliśmy wówczas spory kredyt zaufania. Nie wypada więc, aby Uniwersytet Rzeszowski spadł do rangi uczelni zawodowej. Najważniejszą kwestią są w tym względzie uprawnienia akademickie. Prawo habilitowania tylko na dwóch kierunkach (i to na jednym wydziale) i 9 uprawnień doktorskich sytuuje nas na końcu całej stawki polskich uniwersytetów. Jest to bardzo niekomfortowa sytuacja, która wymaga zdecydowanej zmiany. Właśnie dlatego we wrześniu Senat przyjął uchwałę, w której określił kalendarz składania apli-

kacji o prawa nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego. Zdajemy sobie sprawę, jak ważna jest to kwestia, ale wyraźnie wskazujemy, że najwięcej tu zależy od wydziałów. To tam powinno kształtować się politykę prorozwojową, a dziekan ma wszystkie niezbędne kompetencje, aby skutecznie ją realizować. Nie wyobrażam sobie sytuacji, w której na Uniwersytecie odbywa się kształcenie niewykorzystujące wyników najnowszych, w tym przede wszystkim własnych, badań. Wracamy więc do fundamentalnej

kwestii – roli, znaczenia i wykorzystania badań naukowych. Akademickość, kategoryzacja, parametryzacja, jakość kształcenia, to pojęcia mające w przypadku uczelni wspólny mianownik – badania naukowe. Bez nich nie może być mowy nie tylko o rozwoju, ale także o istnieniu Uniwersytetu.

– *Dziękuję Panu Profesorowi za syntetyczne przedstawienie najważniejszych, naukowych dylematów Uniwersytetu. Dziękuję za rozmowę.*

Ludwik Borowiec

Z RZESZOWA DO WIEDNIA

26 listopada 2013 r. odbył się w Stacji Naukowej PAN w Wiedniu wernisaż wystawy *Wezyr Merefnebef. Polskie wykopaliska w Sakkarze*. Wystawa została przygotowana przez Muzeum Uniwersytetu Rzeszowskiego przy współpracy ze Stacją Naukową PAN oraz Austriacką Akademią Nauk. Ekspozycja prezentuje badania archeologiczne prowadzone w Sakkarze przez prof. K. Myśliwca, pochodzącego z Podkarpacia (okolic Jasła) związanego od lat z Uniwersytetem Rzeszowskim. Profesor prowadził wykopaliska na zachód od najstarszej piramidy Dżesera,

drugiego władcy III dynastii (około 2650 r. p.n.e.). W Sakkarze odkryte zostały kaplice grobowe wezira Merefnebefa, kapłana Nefertuma (ok. 2250 r. p.n.e.), żyjącego za panowania faraonów Unisa (z V dynastii) oraz Teti (z VI dynastii) z okresu Starego Państwa. Ściany kaplic grobowych posiadają niezwykle staranną i bogatą dekoracją.

Wernisaż wystawy połączony był z wykładem prof. K. Myśliwca w Austriackiej Akademii Nauk. Uczestniczyli w nim m.in. ambasadorzy Polski i Egiptu w Wiedniu.

WIZYTA WICEPREZESA POLSKIEJ AKADEMII NAUK PROF. DR. HAB. ADAMA ZIĘCIKA NA INAUGURACJI ROKU AKADEMICKIEGO W WERYNI

10 października 2013 roku w Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych odbyła się inauguracja nowego roku akademickiego połączona - jak nakazuje akademicka tradycja - z immatrykulacją studentów I roku.

Gośćmi uroczystości byli: JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, senator RP **Zdzisław Pupa**, dziekani i prodziekani wydziałów z UR - **Jerzy Kierski**, **Wojciech Czarny** i **Paweł Król**, przedstawiciele Podkarpackiego Urzędu Marszałkowskiego, starosta kolbuszowski **Józef Kardyś**, burmistrz Miasta Kolbuszowa **Jan Zuba**, podkarpacki lekarz weterynarii dr **Mirosław Welz**, nadleśniczy kolbuszowski **Bartłomiej Pereto** oraz kanclerz UR **Jarosław Ślęzak**. Do pałacyku w Weryni przybyli też wójtowie gmin powiatu. Gościem szcze-

gólnym uroczystości był wiceprezes Polskiej Akademii Nauk prof. dr hab. **Adam Zięćnik**. Wizyta tak szczególnego Gościa związana była z uzyskaniem przez Pozawydziałowy Zamiejscowy Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych kategorii A w ocenie parametrycznej sporządzonej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W swoim wystąpieniu w czasie inauguracji profesor Adam Zięćnik pogratulował naukowcom z Instytutu znaczącego sukcesu naukowego, związanego z prowadzonymi badaniami i naukowymi publikacjami. Zgromadzona w Kolbu-

*Wystąpienie wiceprezesa PAN
prof. Adama Zięćnika*

Delegacja Samorządu wręcza wiceprezesowi PAN obraz z lasowiackim pejzażem

szowej-Weryni unikatowa aparatura i wystarczająca baza lokalowa umożliwiły w krótkim czasie tak znaczący skok jakościowy. Wiceprezes PAN pochwalił też udział studentów w różnych badaniach naukowych, co skutkuje ich współautorstwem w publikacjach zamieszczanych w czasopismach z listy filadelfijskiej i w zgłoszeniach patentowych. Korzystając z pobytu na Uniwersytecie Rzeszowskim, prof. Zięcik mówił też o głównych kierunkach działania Polskiej Aka-

demii Nauk, wskazując na „białą plamę” jednostek PAN na Podkarpaciu. Wystąpił więc z inicjatywą do Jego Magnificencji Rektora UR stworzenia zamiejscowej placówki PAN, wspólnie z naszym Uniwersytetem. Wiceprezes PAN, kończąc swoje wystąpienie na inauguracji w Weryni stwierdził, że gdyby obecnie miał dokonać wyboru miejsca pracy, to – po tym co zobaczył w naszym instytucie – chciałby pracować w Weryni. Prof. dr hab. Aleksander Bobko, rektor Uni-

Dostojni goście na inauguracji, wśród nich JM Rektor UR prof. A. Bobko i senator RP – Z. Pupa

wersytetu Rzeszowskiego gratulował nauczycielom akademickim Instytutu sukcesów naukowych i dydaktycznych. Mówił o nowych możliwościach rozwoju biotechnologii, nauki, która ostatnio pozyskuje znaczące granty krajowe i międzynarodowe. Gratulując dotychczasowych sukcesów, Rektor życzył nauczycielom akademickim i studentom osiągnąć we wszystkich sferach akademickiej aktywności. Przekazał też podziękowania dla wiceprezesa PAN za odwiedzenie jednostki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Senator Zdzisław Pupa przekazał wyrazy uznania dla wszystkich, którzy przyczyniają się do sukcesów tej zamiejscowej jednostki UR. Jako parlamentarzysta pracujący w Komisji Ochrony Środowiska docenia badania naukowe, których wyniki bezpośrednio przekładają się na ochronę zasobów przyrodniczych Polski. Gratulacje i życzenia dalszych sukcesów towarzyszyły wypowiedziom zaproszonych na uroczystość inauguracji gościom. Samorządowcy docenili to, że ośrodek w Weryni na trwałe wrósł w pejzaż Ziemi kolbuszowskiej i zapewnili, że będą wspierać dalszy rozwój „również naszego Uniwersytetu”. Doceniając rangę Instytutu podkreślali, że prawie połowa studentów pochodzi z powiatu kolbuszowskiego. Prof. dr hab. **Marek Koziowski**, dyrektor Instytutu, podziękował wszystkim za wspieranie młodej, ale już ze znaczącymi sukcesami jednostki UR. Po immatrykulacji studentów dr **Maciej Wnuk** zainaugurował zajęcia pierwszym wykładem akademickim pt „Cytogenetyka molekularna jako sztuka obrazowania genomów”. Przy okazji warto przypomnieć, że w tym roku 5 studentów (przez 5 miesięcy) przebywało na stażach naukowych w wiodących ośrodkach Szwajcarii, Szwecji i Finlandii. Dwie studentki uzyskały ponowne zaproszenie do przyjazdu, z propozycją pracy we wspólnych grantach. W dorobku naukowym kolbuszowskiego Instytutu coraz częściej pojawiają się prace o wysokim Impact Factorze, co

Dyrektor Instytutu prof. M. Koziowski odbiera list gratulacyjny od samorządu kolbuszowskiego z okazji otrzymania kategorii A przyznanej przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych

świadczy o światowym poziomie uzyskiwanych wyników badań. Odzwierciedlenie tego jest naukowa współpraca naukowa z wiodącymi uniwersytetami na świecie, m.in. z Yale Uniwersytetem, Uniwersytetami z Filadelfii, Baltimore, Guelph, Bern oraz Lund. Instytut w Weryni, jak rzadko która placówka badawcza w Polsce, prowadzi badania z użyciem dużych zwierząt, a to jest możliwe tylko w największych jednostkach. Obecnie takie działania w nauce są najwyższej oceniane i niektóre uczelnie dopiero teraz rozbudowują swoją bazę i przemieszczają niektóre laboratoria poza tereny miejskie.

Foto: E. Wójcikiewicz

KONFERENCJA W UNIwersYTECIE RZESZOWSKIM W ROCZNICĘ URODZIN PŁK. ŁUKASZA CIEPLIŃSKIEGO

W setną rocznicę urodzin Łukasza Cieplińskiego, 26 listopada 2013 roku, w Uniwersytecie Rzeszowskim została zorganizowana konferencja popularno-naukowa pt. *Pro memoriam Żołnierzom Wyklętym. Podziemie antykomunistyczne w Polsce 1944-1956*.

Wydarzenie to było również uwieńczeniem cyklu imprez w ramach uroczystości odsłonięcia pomnika płk. Łukasza Cieplińskiego (17 listopada 2013 roku w Rzeszowie), prezesa IV Zarządu Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” oraz sześciu straconych razem z nim działaczy WiN: **Adama Lazarowicza, Franciszka Błażeja, Józefa Batorego, Karola Chmiela, Mieczysława Kawalca i Józefa Rzepki**.

Organizatorami konferencji było Stowarzyszenie Budowy Pomnika płk. Łukasza Cieplińskiego w Rzeszowie, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie oraz Uniwersytet Rzeszowski. Przybyłych gości spoza Uniwersytetu, nauczycieli akademickich i studentów powitał dr hab. prof. UR **Czesław Puchalski**, prorektor UR. Swoją obecnością konferencję zaszczylicy: ks. infułat **Józef Sondej**, m.in. kapelan Armii Krajowej, ks. prał. **Ireneusz Folcik**, dr **Ewa Leniart**, dyrektor rzeszowskiego oddziału IPN

*PRO MEMORIAM
Żołnierzom Wyklętym*

Podziemie antykomunistyczne w Polsce 1944–1956

oraz **Katarzyna Kuczmenda**, reprezentująca marszałka województwa podkarpackiego. Licznie przybyli do Uniwersytetu Rzeszowskiego przedstawiciele niepodległościowych środowisk kombatanckich. Konferencję poprowadził **Wojciech Buczak**, prezes Stowarzyszenia Budowy Pomnika płk. Łukasza Cieplińskiego w Rzeszowie. Z wykładami wystąpili: dr hab. prof. UR **Jan Pisuliński** oraz **Mirosław Surdej** i dr **Krzysztof Tochman** z IPN. W dyskusji głos

zabrali świadkowie wydarzeń tamtych lat, m.in. **Franciszek Batory** (brat Józefa Batorego) i **Henryk Ateborowski** z Narodowych Sił Zbrojnych. Konferencja cieszyła się sporym zainteresowaniem środowiska studenckiego. Więcej informacji na temat odsłonięcia pomnika płk. Łukasza Cieplińskiego:

www.pomnikcieplinskiego.pl

Foto: E. Wójcikiewicz

PUŁKOWNIK ŁUKASZ CIEPLIŃSKI „PŁUG” (1913-1951)

Urodził się 26 listopada 1913 r. w Kwilczu. W 1929 r. wstąpił do Korpusu Kadetów w Rawiczu. Po ukończeniu szkoły i zdaniu matury w 1934 r. kontynuował kształcenie wojskowe w Szkole Podchorążych Piechoty w Komorowie, służył w 62. pp w Bydgoszczy. Podczas kampanii wrześniowej w 1939 r. wykazał się niezwykłą odwagą, męstwem i umiejętnościami dowódczymi w bitwie nad Bzurą, za co otrzymał Order Virtuti Militari. Po przebiciu się do Warszawy walczył w jej obronie, a po kapitulacji uniknął niewoli. Podjął następnie próbę przejścia przez Węgry do Francji, gdzie odradzała się polska armia.

W 1940 roku Ciepliński związał się z konspiracją w Rzeszowie. Pełnił funkcję komendanta Obwodu ZWZ Rzeszów, a następnie (od kwietnia 1941 r.) był komendantem Inspektoratu Rejonowego ZWZ-AK Rzeszów. Dowodzony przez niego rzeszowski Inspektorat ZWZ-AK uważany był przez przełożonych za jeden z najlepszych w kraju. Sukcesem podkomendnych Cieplińskiego było zdobycie na początku 1941 r. niemieckich map wojskowych z planami ataku na ZSRR i przekazanie ich aliantom oraz przesłanie na Zachód dokumentów o niemieckich doświadczeniach z rakietami V-2 prowadzonymi w Bliźnie koło Pustkowa (pow. dębicki). Pod dowództwem kpt. Łukasza Cieplińskiego zostały opracowane plany i założenia akcji „Burza” w Inspektoracie Rzeszowskim. Po 1 marca 1945 r. Ciepliński pełnił istotne funkcje w Delegaturze Sił Zbrojnych, a następnie w Zrzeszeniu „Wolność i Niezawisłość”. Przez jakiś czas przebywał w Krakowie, po czym przeniósł się do Zabrza, gdzie zamieszkał wraz z żoną Jadwigą. W 1947 r. Cieplińskim urodził się syn Andrzej. Po aresztowaniach kolejnych trzech Zarządów Głównych WiN-u, Ciepliński stanął w styczniu 1947 r. na czele czwartego, ostatniego ZG WiN (piąty zarząd był prowokacją aparatu bezpieczeństwa). Główne komórki Zrzeszenia oparł na swoich sprawdzonych współpracownikach z Rzeszowszczyzny, którymi byli: Adam Lazarowicz, Mieczysław Kawalec, Ludwik Kubik, Józef Rzepka, Franciszek Błażej, Józef Maciołek, Józef Batory, Karol Chmiel. W ocenie historyków działalność IV ZG WiN stanowiła najbardziej heroiczny okres w historii tej organizacji. Na przełomie listopada i grudnia 1947 r. UB aresztowało prawie wszystkich członków kierownictwa WiN, w tym Łukasza Cieplińskiego. W niektórych okresach śledztwa Ciepliński był torturowany tak okrutnie, że na przesłuchanie wnoszono go na kocu. W następstwie bicia ogluchł na jedno ucho. 14 X 1950 r. sąd skazał Cieplińskiego „na pięciokrotną karę śmierci, utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze oraz przepadek całego mienia”. Sąd wyższej instancji 16 XII 1950 r. utrzymał wyrok w mocy, zaś prezydent Bierut decyzją z 20 II 1951 r. nie skorzystał z prawa łaski. Wyrok na Cieplińskim i jego towarzyszach z IV ZG WiN wykonano 1 III 1951 r. strzałem w tył głowy (katyńskim). Miejsce jego pochówku do dziś pozostaje nieznane. Po Łukaszu Cieplińskim pozostała niewielka ilość pamiątek. Do najbardziej wzruszających należą grypsy – listy do rodziny pisane w tajemnicy przed władzami więziennymi. Przez okres rządów komunistycznych w Polsce był bohaterem zapomnianym, „żołnierzem wyklętym”, o którym mówić zakazano.

3 maja 2007 r. prezydent RP Lech Kaczyński odznaczył pośmiertnie ppłk. Łukasza Cieplińskiego najwyższym polskim odznaczeniem – Orderem Orła Białego. Łukasz Ciepliński decyzją ministra obrony narodowej z 28 lutego 2013 r. został pośmiertnie mianowany na stopień pułkownika.

Źródło: <http://www.pomnikcieplinskiego.pl/>

Gustaw Ostasz

CORAZ WIĘCEJ PATRZENIA

Jeśli podejmiemy lekturę książki wierszy Janusza Pasterskiego *Mity i kamienie* (Biblioteka „Frazy”; Rzeszów 2013), stanimy wobec pytań, które zapraszają do współmyślenia. Na przykład. Czy przynosi ona tematy i wątki konwencjonalne, czy raczej wynika z na wskroś prywatnych doznań historyka literatury, ubogacone jego erudycją i refleksjami? W jakim stopniu dzisiaj poeta *doctus* może się trzymać wersji dawnych mitów greckich? Na ile zaś winien je parafrazować, wyczuwając, albo słysząc echa? Te kwestie, nie całkiem retoryczne, trzeba zostawić bez odpowiedzi nie tylko z powodu braku miejsca i nie tylko po to, żeby się skupić na składniowo-intonacyjnych utworach, intrygujących jak zagadki, zręcznych pod względem formalnym, funkcjonalnie uporządkowanych w warstwie brzmień. Ich świat wewnętrzny jest bardziej skomplikowany, niż to się wydaje na pierwszy rzut oka. Nieprzypadkowo jawi się tam cztery razy postać alegoryczna, na poły ludzka, na poły zwierzęca, przewrotny Likierek. Cyniczny błazen, krytyk zoil, kameleon? „Jedno oko || ma zielone a drugie żółte” (*Likierek zgozdił się posłuchać*). Weredyk o tajemnej duchowości kota? „Niby ma przymknięte oczy || ale wcale nie mruczy” (*Likierek jest niezadowolony*). Mentor żądający od pisarza, by zawsze pamiętał „o persyflażu albo polifonii”? (*Likierek siedzi nieruchomo*). Bezduśny szyderca? (*Likierek przerywa drzemkę*). Trudno orzec, kim jest naprawdę. Okazując się po kolei każdą ze wskazanych figur – taką rolę otrzymał w umownym teatrze *Mitów i kamieni* – zapewnia ochronę scenicznemu gestowi poety przed pułapką koturnowości zbanalizowanej. Dlatego wdziewa coraz to inny kostium nadrealistyczny, jak gdyby pancerz z baśni rodem, w pewnym sensie amalgamat tragizmu z komizmem pozorujący groteskę.

Według poety język ma wartość sam w sobie. Równa się przecież światu, a ten, choć to wypowiedzenie trąci tautologią, stanowi język (*Język*). W każdym razie – konstatuje autor *Mitów i kamieni* – język jest tożsamy z ową szczególną siecią, „którą łowimy świat” (*Piasek*). Przy tak rozumianym łowieniu świata komukolwiek, a tym bardziej poetom, trudno się obywać bez wsparcia ze strony zmysłu wzroku gotowego na odbiór rzeczywistości wizualnej. Stąd znaczące wyznaczenie. „Najbardziej boję się utraty wzroku || Nie słuchu albo mowy” (*Na schodach w mieście S.*). Na takiej podstawie narrator liryczny stwierdza u siebie „coraz więcej patrzenia” (*Z poetyki doświadczonej*), rejestruje wprost „zachłanne patrzenie” (*Na schodach w mieście S.*). Również stąd w zakresie jego kojarzeń znajdzie się konstatacja o wymowie dość sceptycznej, implikowana szacunkiem wobec wielkiej tradycji z ugruntowaną aksjologią. „A mój język i tak zdaje się na nic || przy tej podróży kołem *dołem polem*” (*Dane, zabrane*). Zwyczajna przeprowadzka ciężarówką okazuje się, ni stąd, ni zowąd, podróżą idealizowaną, migotliwą semantycznie. W drobnej mierze czechowiczowską, przez Kresy; w innych utworach stwierdzimy aluzje lenartowiczowskie (*Kalinowy dzień*), albo miłoszowskie. Natomiast w znacznie większym stopniu staje się ona pielgrzymką do źródeł kultury śródziemnomorskiej sygnowaną napomknięciem o wyspie Kyttera. W każdym razie to wzrok sufluje osobie mówiącej pamięć czasów dawnych. Ruiny antycznej Hellady, mimo woli postrzegane, ewokują kruchość istnienia, przemijanie postaci świata. Przemijanie ludzi; czego znakami są również wzmianki o osobach bliskich narratorowi lirycznemu, zwłaszcza napomknięcia o ojcu (*Równanie, Tych gór już nie zobaczę, Ziemia w deszczu*). Także kruchość – w innej

Janusz Pasterski, *Mity i kamienie*, redakcja Jan Wolski, ISBN: 978-83-60678-44-2, 2013 s.64, Biblioteka „Frazy”. Na okładce wykorzystano obraz Stanisława Góreckiego.

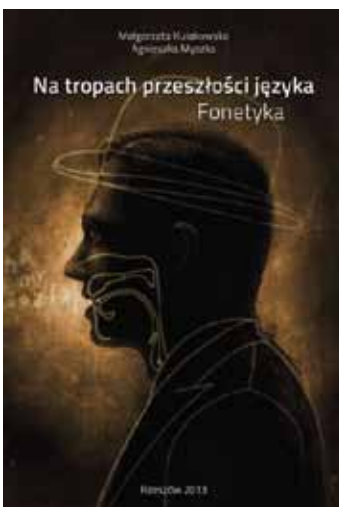
**CORAZ
WIĘCEJ
PATRZENIA**

– zakończenie

skali, niż kruchość życia – dzieł materialnych człowieka, utrwalonych przed tysiącami lat w strukturze kamieni. Słowem, niekończące się, nieodwołalne, brzemienne w skutkach, panowanie Chronosa.

Obraz świata, rezultat percepcji ludzkich zmysłów, z natury ubogich, ograniczonych, bywa niezupełny. Odbieramy fragmenty rzeczywistości. W ten sposób doświadczamy na sobie sceptycyzmu poznawczego. I chociaż za truizm mogłoby uchodzić stwierdzenie dialogującego ze sobą bohatera *Mitów i kamieni*, że „język to ty”, werbalizację człowieczego poznania cechuje niewydolność. Przystaje ono wprost proporcjonalnie do „niepewnej geometrii zmysłów” (*Geometria*). Toteż zwykle za późno rozumiemy innych ludzi. Nie w porę ich akceptujemy; chyba podobnie, nie w czas, przekonujemy się do różnych rzeczy i zjawisk. W tym się ujawnia nasza ułomność poznawcza i zapewne tragizm istnienia.

KSIĄŻKI WYDAWNICTWA UNIwersytetu Rzeszowskiego

**Małgorzata Kułakowska,
Agnieszka Mysza,**

Na tropach przeszłości języka. Fonetyka,

ISBN: 978-83-7338-913-7, podręcznik, 2013, s. 264, format: B5, oprawa broszurowa, cena: 21,00 zł

Podręcznik jest świadectwem wysokich kompetencji merytorycznych i dydaktycznych Auterek w zakresie językoznawstwa historycznego. Prezentowanie kontrowersyjnych koncepcji uczonych w wielu kwestiach kończy się wyborem jednej z nich, co świadczy o definiowaniu przez Autorki własnej postawy badawczej. Wiedza historycznojęzykowa została przedstawiona rzetelnie i kompletnie, a ponadto przystępnie i w sposób zróżnicowany, w zależności od potencjalnej wiedzy i kompetencji odbiorcy. Zadania mają zróżnicowany stopień trudności, co jest zabiegiem motywującym do pogłębiania studiów w zakresie problemów, które od razu nie dają się rozwiązać. Podkarpacie jest w podręczniku zinterpretowane pod względem historycznojęzykowym ze szczególną starannością. To świadczy o regionalnym profilu kształcenia ogólnego i ma walor dydaktyczno-emocjonalny dla odbiorców.

Z recenzji prof. dr hab. Barbary Grzeszczuk

Mariola Hoszowska,

Szymon Askenazy i jego korespondencja z Ludwikiem Finklem,

ISBN: 978-83-7338-924-3, 2013, s. 388, format: B5, oprawa twarda, cena: 36,75 zł

Na tle istniejących już opracowań dotyczących postaci Szymona Askenazego – jednego z największych polskich historyków, niniejsza publikacja jest z jednej strony monografią wnikliwie wykorzystującą dotychczasowy dorobek

historiografii, z drugiej zaś poważnie poszerzającą wiedzę, głównie dzięki wykorzystaniu nieznannej dotąd korespondencji Askenazego, przede wszystkim zaś jego listów do Ludwika Finkla.

Praca zasługuje na najwyższe uznanie. Dzięki badawczej solidności i wnikliwości otrzymaliśmy najpełniejszą, jak dotąd, biografię Askenazego. Całość została uzupełniona dwoma aneksami, w których Autorka zamieściła materiały archiwalne oraz teksty publicystyczne i wspomnieniowe dotyczące Askenazego. W książce znalazły się również fotografie historyka pochodzące ze zbiorów krajowych i zagranicznych.

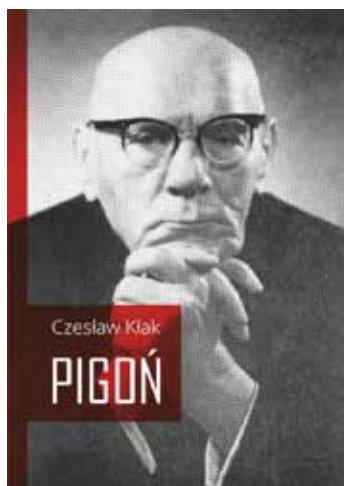
Z recenzji prof. dr. hab. Eugeniusza Koko

**Czesław Kłak,
Pigoń,**

ISBN 978-83-7338-928-1, 2013, s. 612, format: A4, oprawa broszurowa, cena: 36,75 zł

Nowa książka Czesława Kłaka jest świadectwem fascynacji osobą, życiem i dziełem Stanisława Pigoń. Jest wręcz kolejnym tej utrzymującej się przez lata fascynacji potwierdzeniem. Ukazuje się po takich jego dokonaniach, jak: edycja Pigońskiego pamiętnika *Z Komborni w świat* (1983), tom *Wokół Stanisława Pigoń* (1983), książka *Stanisław Pigoń. Szkice do portretu* (1993) oraz *Non omnium moriar. Studia i szkice o Stanisławie Pigoń* (1997), edycje kolejnych tomów korespondencji wzajemnej Pigoń z Marią Danilewiczową, Ignacym Chrzanowskim, biskupem Ignacym Świrskim oraz prawie gotowe do druku zespoły korespondencji z Romanem Pollakiem, Julianem Krzyżanowskim, Tadeuszem Mikulskim i Czesławem Zgorzelskim.

Pigoń Czesława Kłaka jest rodzajem summy naukowej, ale to nie jest książka tylko o Stanisławie Pigoń, profesorze, o którym nowsze generacje polonistów rzadko pamiętają. *Pigoń* to także książka o budowaniu statusu wiedzy o literaturze i historii literatury jako nauki, o tworzeniu środowiska naukowego, o prawości człowieka i uczonego w czasie marnym. Ważna książka.

Waldemar Furmanek,

Humanistyczna pedagogika pracy. Charakterystyka dyscypliny naukowej,

ISBN: 978-83-7338-873-4, 2013, s. 474, format: B5, oprawa broszurowa, cena: 31,50 zł

Monografia traktuje o węzłowych problemach edukacji i nauk pedagogicznych, a także o pracy, gospodarce oraz funkcjonowaniu człowieka w zglobalizowanym świecie. Jej treść odpowiada nieustannie pojawiającym się szansom, zagrożeniom i wyzwaniom wynikającym z gwałtownych, trudnych do ujęcia i zrozumienia przemian cywilizacyjnych. Sprostanie im przez aktywne, mądre w nich uczestniczenie, wynikające z refleksji nad istotą i sensem pracy osoby ludzkiej, z pewnością jest związane – między innymi – z odpowiednią edukacją i stosownymi badaniami naukowymi. Wyróżnikiem stanowiska Autora monografii jest – w ramach paradygmatu „prymatu człowieka nad pracą” – humanizm określony filozofią personalizmu chrześcijańskiego.

Książka może spełnić poważną rolę w inicjowaniu dyskusji i badań naukowych nad aktualnym i przyszłym stanem edukacji, pracy i gospodarki, a także nauk pedagogicznych, zwłaszcza pedagogiki pracy.

Z recenzji prof. dr. hab. Wojciecha Kojsa

*Ekipa jesiennych targów –
Ewa Kuc i Robert Szary z kol-
portażu Wydawnictwa UR*

Firma Księgarska Olesiejuk

77

Uniwersytetu

Ewa Kuc

ZAMKOWE SPOTKANIA Z HISTORIĄ

Jesień w Wydawnictwie upłynęła w tym roku wyjątkowo targowo. Nasze książki zagościły najpierw w królewskim Krakowie, a następnie trafiły na XXII Targi Książki Historycznej na Zamek Królewski w Warszawie, gdzie nasza oficyna wystąpiła w roli wystawcy pierwszy raz.

Tym razem więcej miejsca poświęcę właśnie targom historycznym. Najpierw jednak słów parę o pierwszej imprezie. 17. Targi Książki w Krakowie to wyjątkowe wydarzenie dla wydawnictw i promocji książki. Tu spotyka się największa w Polsce liczba wystawców, tu dyskutuje się o najnowszych trendach w czytelnictwie. W Krakowie nie może zabraknąć żadnego znaczącego edytora. Tegoroczne krakowskie targi zorganizowano w dniach 24–27 października i zgromadziły rekordową liczbę zwiedzających (40 tys.). Przyczyniła się do tego piękna letnio-jesienna pogoda oraz znana wszystkim, kto chociaż raz był w Krakowie, magiczna atmosfera wszechobecnej historii, kultury, wyczuwalnej tu obecności królów, artystów i wielkich poetów.

Czas targów zbiegł się z ogłoszeniem Krakowa siódmym Miastem Literatury UNESCO. Kraków stał się tym samym pierwszym słowiańskim miastem i drugim nieanglojęzycznym miastem świata (obok Reykiavíku), które otrzymało ten tytuł. Obserwując ogromne zainteresowanie książką i czytelnictwem, należy przyznać, że tytuł ten został przyznany za służenie.

17. Targi Książki po raz ostatni odbyły się w hali wystawienniczej przy ul. Centralnej. W przyszłym roku impreza przenosi się do nowego Międzynarodowego Centrum Targowo-Kongresowego EXPO Kraków (obejmującego 13 tys. m²). Jak i inni wystawcy jesteśmy ciekawi nowego obiektu i z niecierpliwością czekamy na jego otwarcie.

Podczas pierwszego dnia krakowskich targów rozstrzygnięto konkurs na najlepszy podręcznik i skrypt akademicki organizowany przez Stowarzyszenie Wydawców Szkół Wyższych. Jedną z naszych publikacji: *Nowe podmioty w przestrzeni medialnej* H. Pietrzaka została nominowana do tejże nagrody.

Przenieśmy się teraz do Warszawy, gdzie od 28 listopada do 1 grudnia 2013 r. uczestniczyliśmy we wspomnianych wcześniej XXII Targach Książki Historycznej. To jedyna tego typu impreza specjalistyczna w kraju, gromadząca największą liczbę wystawców książki historycznej (ponad 200). Jej organizatorami są: Porozumienie Wydawców Książki Historycznej, Zamek Królewski w Warszawie, Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich i Stowarzy-

szenie Muzealników Polskich. Jest to trzecia impreza pod względem wielkości w branży wydawniczej, plasuje się tuż za Targami w Krakowie i Warszawskimi Targami Książki. Wydarzenie to nabrało rozmachu, odkąd kilka lat temu przeniosło się do nowego miejsca – Arkad Kubickiego na Zamku Królewskim w Warszawie (plac Zamkowy 4). Oprócz wydawców książki historycznej, na targach można było odwiedzić IV Salon Książki Muzealnej, III Salon Bibliotek, II Salon Książki Białoruskiej, I Salon Historycznej Książki Rosyjskiej oraz stoiska antykwaryczne i heraldyczno-genealogiczne.

Każda edycja tych targów rozpoczyna się wręceniem nagród KLIO, przyznawanych w czterech kategoriach: autorskiej – za indywidualny wkład autora w popularyzację historii; edytorskiej – dla wydawcy za wydawanie interesujących serii; monografii naukowej – za merytoryczny wkład w poznawanie historii oraz innej, jak np. *varsaviana* (przyznawanej według uznania jury). Tegorocznymi laureatami okazali się m.in.: S. Jaczyński za książkę *Ocaleni od zagłady. Losy oficerów polskich ocalałych z masakry katyńskiej* (Wyd. Bellona), W. Łazuga za książkę *Kalkulować... Polacy na szczytach c.k. monarchii* (Wyd. Zysk i S-ka), A. Jaczyńska za książkę *Sonderlaboratorium SS. Zamojszczyzna* (Instytut Pamięci Narodowej – Oddział w Lublinie), M. Cobel-Tokarska za książkę *Bezludna wyspa, nora, grób. Wojenne kryjówki Żydów w okupowanej Polsce* (Instytut Pamięci Narodowej), M. Wołos za książkę *O Piłsudskim, Dmowskim i zamachu majowym. Dyplomacja sowiecka wobec Polski w okresie kryzy-*

su politycznego 1925–1926 (Wydawnictwo Literackie), P. Pleskot za książkę *Kłopotliwa panna „S”. Postawy polityczne Zachodu wobec „Solidarności” na tle stosunków z PRL (1980–1989)* (Instytut Pamięci Narodowej).

Podczas tegorocznych targów odbyły się spotkania ze znanymi historykami i autorami, którzy podpisywali swoje książki. Nie brakło też paneli dyskusyjnych, konferencji i lekcji muzealnych. Popularnością cieszyły się pokazy filmów fabularnych i dokumentalnych. Do innych atrakcji należały spacer historyczne, np. „Śladami polskich elit okresu okupacji”, poprowadzone przez Sławomira Kopra. Członkowie grup rekonstrukcyjnych wystąpili ze specjalnie przygotowanym programem.

O dużej popularności targów historycznych decyduje kilka czynników, jak: sprawdzona od wielu lat formuła; doskonała lokalizacja – w sercu stolicy; odpowiednie rozmieszczenie stoisk w ciągu po obu stronach arkad, co zapewnia dobry przepływ komunikacyjny odwiedzających; niekomercyjny charakter imprezy (brak opłat za wstęp), a wreszcie – chyba najważniejszy – stała, kochająca książkę historyczną publiczność. Z naszego punktu widzenia do większych niż zazwyczaj zakupów z pewnością przyczynił się udzielany rabat, który zawsze stanowi element promujący także książki.

Potwierdziło się to, co wielokrotnie słyszeliśmy od wystawców przy okazji uczestnictwa w innych imprezach targowych, którzy widząc naszą różnorodną ofertę z zakresu nauk humanistycznych, zachęcali nas do zgłoszenia się na Targi Historyczne, zapewniając, że jest to przedsięwzięcie skierowane także do nas. I rzeczywiście nie zawiedliśmy się. Oferta Wydawnictwa Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego prezentowała się okazale wśród znaczących wydawnictw akademickich: Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz Uniwersytetu Łódzkiego.

O sukcesie na targach decydują nowości wydawnicze, najlepiej takie książki, których nie było wcześniej w sprzedaży, przygotowane specjalnie na to wydarzenie. Pozycje takie są najczęściej oglądane i kupowane. A więc

Zamek Królewski w Warszawie, na pierwszym planie Arkady Kubickiego, gdzie usytuowane były stoiska wystawców XXII Targów Książki Historycznej

Nasze książki były chętnie oglądane przez zwiedzających, a co szczególnie cieszy – także przez studentów

nasi drodzy historycy, prosimy o więcej... Kto wie, może Targi Historyczne zagospodzą na stałe w kalendarzu wydawniczym i będą promować osiągnięcia rzeszowskiej szkoły historycznej. Przy okazji trzeba wspomnieć o naszych targowych bestsellerach: *Imperium Parthicum. Kryzys i odbudowa państwa Arsakidów w pierwszej połowie pierwszego wieku po Chrystusie* M.J. Olbrychta (publikacja wydana w koedycji z Wyd. Historia Jagellonica), *Galicyjskie drogi i bezdroża. Studium infrastruktury, organizacji i kultury podróżowania* pod red. J. Kamińskiej-Kwak (książka wydana przez Instytut Historii UR) czy *Szymon Askenazy i jego korespondencja z Ludwikiem Finklem* M. Hoszowskiej. Sprzedaliśmy też wiele innych tytułów w mniejszych ilościach, które w znaczący sposób przyczyniły się do powodzenia naszej wyprawy. Z uwagi na ograniczoną ilość miejsca na stoisku, przygotowanie targowej listy tytułów stanowiło dla nas nie lada wyzwanie, tym bardziej że była to nasza pierwsza prezentacja na tego typu targach. Postanowiliśmy zabrać z Rzeszowa jak najwięcej książek,

NAJLEPSZY PODRĘCZNIK I SKRYPT AKADEMICKI 2013 – NOMINACJA DLA WYDAWNICTWA UR

Podczas 17. Targów Książki w Krakowie rozstrzygnięto konkurs na **najlepszy podręcznik i skrypt akademicki** organizowany przez **Stowarzyszenie Wydawców Szkół Wyższych**.

Nagrodę Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych – Statuetkę „Gaudeamus” otrzymała publikacja Wydawnictwa Uniwersytetu Opolskiego *Historia planowania i budowy miast* Janusza Słodczyka.

Bezpłatne stoisko podczas przyszłorocznych Targów Książki ufundowane przez Targi w Krakowie przypadnie Wydawnictwu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie za podręcznik *Logopedia. Teoria zaburzeń mowy* Stanisława Grabiasa i Marka Kurkowskiego.

Wyróżnienie specjalne – Statuetkę Rektora Politechniki Krakowskiej otrzymało Wydawnictwo Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie za *Wykłady o ceramice* Romana Pampucha.

Jedną z nominowanych do nagrody książek była wydana przez nas publikacja *Nowe podmioty w przestrzeni medialnej* **Henryka Pietrzaka**.

Książka ta – jak czytamy we Wstępie – ma uzmysłowić ludziom, którzy chcą profesjonalnie pełnić rolę „podmiotu medialnego”, konieczność dobrego i świadomego

przygotowania, które w obecnej rzeczywistości zyskuje nie tylko nowy wymiar społeczny, ale przede wszystkim technologiczny. Dotychczasowe nazwy – dziennikarz, rzecznik prasowy i redaktor w nowej przestrzeni medialnej funkcjonują na nowych, uniwersalnych zasadach. Stąd wynika także potrzeba systematycznej nauki i podnoszenia kwalifikacji.

Książka jest do nabycia w siedzibie Wydawnictwa UR (ul. Pigonia 6, I piętro, p. 112) oraz w kiosku „Krzyś” (budynek rektoratu, al. Rejtana 16C).

ze szczególnym uwzględnieniem kilku dziedzin: historii i nauk o polityce, a także wybrane publikacje z socjologii oraz literaturoznawstwa. Nie zabrakło pozycji starszych z innych dyscyplin o uniwersalnej tematyce oraz publikacji, które aktualnie dobrze się sprzedają. Ostatecznie do Warszawy pojechaliśmy z blisko 150 tytułami, co w porównaniu z innymi targowymi stoiskami wyglądało imponująco.

Naszymi odbiorcami stali się w zdecydowanej

większości klienci indywidualni, czyli ci, na których najbardziej liczyliśmy i do których najtrudniej dotrzeć. Przez cztery dni przez Arkady Kubickiego przewinęły się setki osób, w szczególności pasjonatów historii. Wysłuchaliśmy wielu pochwał pod adresem rzeszowskiego ośrodka historycznego. Rozdaliśmy sporo katalogów, dzięki którym rozpropagowaliśmy naszą pełną ofertę wydawniczą. Niewykluczone, że owoce tego będą widoczne w najbliższych tygodniach.

MOŻLIWOŚCI POZNAWANIA JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO W UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM

Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Polaków z Zagranicy i Cudzoziemców POLONUS, działające w Uniwersytecie Rzeszowskim systematycznie zaprasza osoby pochodzenia polskiego i cudzoziemców na kursy poznania języka polskiego oraz przygotowujące do studiów w Polsce.

Program rocznego kursu języka polskiego jest zawsze przystosowany do potrzeb zgłoszonych przez słuchaczy. Zawiera on przedmioty humanistyczne, ale też przedmioty, związane z kierunkiem przyszłych studiów. Podczas rocznego kursu, który rozpoczyna się 1 października, a kończy 30 czerwca w następnym roku kalendarzowym, zapewniamy też liczne kontakty z kulturą i sztuką polską. Są to wizyty w muzeach, galeriach sztuki, na wernisażach, w różnorodnych placówkach kulturalnych oraz wycieczki historyczno-krajoznawcze po terenie Podkarpacia i Polski.

Podczas zajęć programowych najwięcej czasu przeznaczają się na konwersacje w języku polskim, ćwiczenia leksykalne, językoznawcze, wybrane zagadnienia z historii Polski, historii kultury i literatury polskiej, gramatyki języka polskiego, literatury współczesnej, śpiewnik polski i inne, w tym przedmioty kierunkowe. Zajęcia prowadzone są w systemie studiów dziennych.

Poza kursem rocznym „Polonus” organizuje też szkoły letnie. Są to intensywne, trwające trzy tygodnie kursy dla osób początkujących lub zaawansowanych językowo, o programach zbliżonych do programu kursu rocznego. Formy, programy, terminy odbywania zajęć i czas ich trwania dostosowujemy do życzeń kształcących się w Rzeszowie obcokrajowców. Uczestnicy zajęć w „Polonusie” mieszkają w domach studenckich uczelni.

Uczestnicy wszystkich kursów pokrywają koszty swojej podróży, opłacają naukę (opłata za rok akademicki – 9 miesięcy – wynosi obecnie 2200 euro). Opłata za roczną naukę może być negocjowana z JM Rektorem i obniżona w przypadku zgłoszenia większej grupy słuchaczy. Uczestnicy kursów opłacają poza tym koszty swojego zamieszkania i wyżywienia. Każdy z uczestników kursu zawiera obowiązkowo, we własnym zakresie, ubezpieczenie zdrowotne i od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ewentualnie inne ubezpieczenia, według swojego uznania.

Koszty uczestnictwa w wakacyjnym kursie języka polskiego wynoszą ogółem około 500 euro. W tej kwocie mieści się opłata za naukę, wyżywienie, mieszkanie i jedną wycieczkę.

Zgłoszenia na najbliższe kursy (na kurs roczny języka polskiego do 30 kwietnia, do szkoły letniej do 31 marca 2014r.) należy kierować do Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Polaków z Zagranicy i Cudzoziemców POLONUS (Uniwersytet Rzeszowski).

PRACA NAD JĘZYKIEM TO PRACA NAD CZŁOWIEKIEM

Wykład inauguracyjny

***Dlaczego wszyscy powinniśmy pracować
nad udoskonaleniem języka polskiego?***

wyłożony przez profesora Kazimierza Ożoga

Magnificencjo, Panie Rektorze,
Ekscelencjo Księżę Biskupie,
Dostojni Goście, Panie, Panowie,
Drodzy Studenci!

Najpierw chciałem gorąco podziękować Magnificencji, Panu Rektorowi, za powierzenie mi tego zaszczytnego zadania, jakim jest pierwszy i najważniejszy w roku akademickim 2013/2014 wykład na Uniwersytecie Rzeszowskim, właśnie wykład inauguracyjny. W tym roku przypada 50. rocznica polonistyki rzeszowskiej, a więc mój wykład odbywa się dla uczczenia i tego jubileuszu. Odpowiadając na pytanie zawarte w temacie mojego wystąpienia, chcę mówić o języku, o naszej mowie rodzinnej krótko i prosto. Jako myśl przewodnią moich rozważań wybrałem dwa najsłynniejsze cytaty o języku, jakie funkcjonują w literaturze polskiej, pierwszy cytat pochodzi z twórczości Juliusza Słowackiego:

*Chodzi mi o to, aby język giętki
Powiedział wszystko, co pomyśli głowa.*

Autorem drugiego jest Cyprian Kamil Norwid:
*Ponad wszystkie wasze uroki,
Ty, poezjo i ty, wymowo,
Jeden wiecznie będzie wysoki,
Odpowiednie dać rzeczy słowo!*

Przytoczone wyżej cytaty stanowią wielki skrót głównej tezy moich rozważań, otóż w naszej pracy nad językiem chodzi o to, aby dokładnie przełożyć naszą myśl na słowo, na tekst – jak marzył o tym Juliusz Słowacki. Z kolei Norwid pięknie i celnie napisał, że musimy dobrać odpowiednie słowo do każdej naszej wypowiedzi, bo w dawnej polszczyźnie wyraz *rzecz* znaczył „mowę, komunikat, to, co *rzeczone*, a więc powiedziane”.

W tytule mojego wykładu umieściłem pytanie i kwantyfikator ogólny *Dlaczego **wszyscy** powinniśmy pracować nad udoskonaleniem języka polskiego?* Jest to rzeczywiście zadanie dla każdego z nas, język bowiem łączy wszystkich Polaków, a mówienie o języku można skierować do nas wszystkich. A zatem, wydzielał trzy wielkie powody, które przynaglają nas do wzmożonej pracy nad udoskonaleniem języka polskiego.

Powód pierwszy nazywam **osobistym**, jest to motyw najbliższy nam jako osobom. Język jest pierwszym i najważniejszym znakiem każdego z nas jako odrębnej i godnej w swych niezbywalnych prawach osoby. Bogaty język to bogaty człowiek, najbardziej, najmocniej przekazujemy siebie jako osobę innym ludziom właśnie przez język, który jest zawsze najważniejszym elementem ekspresji naszego osobistego świata. Jeśli wewnątrz jesteśmy prymitywni, agresywni, negatywnie nastawieni do innych, to taki też jest nasz język, jeśli jesteśmy wewnątrz bogaci, życzliwi wobec innych, dobrze nastawieni do siebie i świata, to odzwierciedlamy to w języku – bogatym, zróżnicowanym, pięknym, życzliwym, pełnym wartości. Taki dobry język i dobry sposób jego używania („benedykcja”) budują, a nie niszczą. Wady urody można dzisiaj przykryć, zaretuszować, można się wspaniale ubrać, zamówić operację plastyczną, można jeździć najdroższym typem samochodu, ale język zaraz nas zdradzi, że inni jesteśmy wewnątrz. Ciągłe aktualna jest biblijna, bardzo głęboka sentencja, że *Twoja mowa cię zdradza*.

W motywie osobistym, który przynagła nas do pracy nad językiem, bardzo ważne jest także ściśle powiązanie języka i myślenia. Naszą myśl – jak chciał tego Słowacki – musimy ciągle przekładać na słowo. Jeśli zatem mamy język bogaty, zróżnicowany, wówczas szybko i celnie przełożymy myśl na komunikat, jeśli nasz język jest kodem ograniczonym, wtedy są ogromne kłopoty z wyrażeniem myśli. Z doświadczenia wiem, jak często studenci mają trudności ze sformułowaniem pięknej, merytorycznie nośnej wypowiedzi, wtedy mi mówią: *panie profesorze, ja to wiem, tylko nie umiem tego wyrazić słowami...* Jeśli tak jest, to na nic nasza wiedza. Język ojczysty jest podstawą naszego uczenia się różnych przedmiotów, studiowania, słowem zdobywania wiedzy. Ktoś powie: ja interesuję się matematyką, fizyką, biologią, językami obcymi, po co więc mi praca nad językiem polskim? To wspaniale mieć inne fascynacje, ale zawsze treści z innych przedmiotów, jako Polacy, wychowani w pierwszym języku, jakim właśnie jest ję-

zyk polski, uczymy się przez medium polszczyzny. Także wtedy, gdy uczymy się języków obcych. Nauczyciele matematyki mówią ostatnio wiele o błędach na różnych matematycznych egzaminach, zwłaszcza na maturze. Otóż wiele tych błędów wynika z niezrozumienia polecenia, a więc dotyczy płaszczyzny języka polskiego. Operacje matematyczne także są prowadzone, choć częściowo w języku polskim, te w języku formalnym matematyki przychodzą później. Fundamentem każdego uczenia się jest dla Polaka język polski. Trzeba o tym pamiętać.

Motyw drugi, który nas powinien skłaniać do intensywnej pracy nad językiem polskim i każdym innym, to motyw **grupowy**. Człowiek jest istotą społeczną przez całe swoje życie, kiedy jest członkiem różnych grup. To grupa - mniejsza czy większa - jest bardzo ważnym elementem naszego istnienia. Najpierw w grupie jako małe dzieci przez zespolenie cudu natury i kultury nabywamy w drodze akwizycji język ojczysty. Nie możemy na tym naturalnym przyswojeniu języka poprzestać, później musimy ten język rozwijać, pracujemy zatem nad polszczyzną, bo język jest najdoskonalszym instrumentem działania w każdej grupie. Nie wymyślono – jak dotąd – instrumentu doskonalszego. Ktoś powie, dzisiaj mamy ekstremalnie nowoczesne komputery połączone w Sieć, i to są najdoskonalsze instrumenty działania w grupie. Jednak musimy pamiętać, że komputery nawet najnowszych generacji opierają się na wykorzystywaniu języków naturalnych. Każda grupa działa w języku i przez język. Akty mowy nie tylko opisują rzeczywistość, wyrażają nasze emocje wobec świata i innych osób, ale są ważnym elementem działania w każdej wspólnocie przez nakazy i zakazy grupy (sprawowanie władzy, prawo, rytuały społeczne, religię, naukę, wreszcie kulturę). To wszystko w znacznej mierze odbywa się przez język. Rozpad grupy zaczyna się od rozpadu języka, wystarczy tu przypomnieć najmniejszą grupę, jaką jest rodzina. Dzieje się coś złego w tej grupie, jeśli są awantury, a więc mamy swoiste, agresywne, często wulgarne, deptające godność osoby użycie języka, czy – na odwrót – panują w domu „ciche dni”. Biblijna metafora pomieszanania języków przy budowie wieży Babel jest ciągle aktualna. Wspólnota się rozpada, następuje jej całkowita dezintegracja, jeśli jej członkowie nie mają wspólnego języka. Dominacja zaś jednej grupy nad drugą (jednego człowieka nad innym) straszliwa opresyjność przejawia się także w języku, by wymienić tylko przykład języka komunistów, który był narzucany siłą na społeczeństwo polskie po II wojnie

światowej. Jeśli pracujemy nad językiem, to potrafimy dobrze pracować w grupie, bo kod rozwinięty nam to ułatwia, umiemy też rozpoznać zagrożenia, jakie niesie komunikacja grupowa i chęć dominowania jednych nad drugimi.

Wreszcie trzeci motyw, który powinien nas przynaglać do pracy nad językiem ojczystym, to powód **narodowy**. Polszczyzna jest najważniejszym elementem narodowej tożsamości i stanowi bardzo istotny składnik naszej ojczystej kultury. Nawet nie zdajemy sobie sprawy z tego, jak widzimy świat przez słowa i znaki tekstowe, które są dziedzictwem przeszłości. Język zamyka całokształt naszych doświadczeń narodowych. Jest klamrą trzymającą naród i jego kulturę w całości, to język nie pozwala nam się całkowicie „rozsypanąć”, jest najistotniejszym spoiwem narodu. W czasie moich wykładów kursowych przypominam studentom pierwotne znaczenia wielu polskich słów, przez które nadal widzimy świat. I tak, przykładowo, słowo *światlica* dawniej znaczyło „główna izba w domu, w której wieczorem płonęło światło”, abstrakcyjny wyraz *objaśnić* znaczył dawniej „uciąć kawałek nadpalonego, zwęglonego knotka świecy, aby płonęła bardziej, dając więcej światła”, dzisiaj *objaśnić* znaczy „powiedzieć coś prościej, wytłumaczyć, rzucić więcej światła na zawiłą myśl”. A jak ciekawe jest połączenie frazeologiczne *bądź co bądź*. Dla dawnych Polaków była to bardzo głęboka myśl: „niech będzie, co ma być, zgadzamy się z wolą Bożą”; *Płynmy. Bądź co bądź* pisał Norwid. Jeśli odkryjemy sens wielu słów, lepiej zrozumiemy naszą tradycję, kulturę i historię Polski. Poznając język, zastanawiając się nad ojczystą mową jesteśmy patriotami, bo przez słowo zaczynamy jeszcze bardziej kochać naszą Ojczyznę. Miłość zaczyna się zwykle od poznania przez słowo. Często ludzie młodzi mi mówią: *panie profesorze, ja nie mam żadnych talentów artystycznych, ale chcę się przyczynić do rozwoju polskiej kultury, jak to zrobić?* Odpowiadam: pracuj nad językiem, czytaj, pisz, rozmawiaj, szanuj naszą mowę, i tym się przyczynisz do budowy ojczystej kultury.

Język był także potężną bronią w walce o wolność naszej Ojczyzny, zwłaszcza w okresach niewoli narodowej, w wiekach XIX i XX. Ogromna była rola poetów romantycznych i pisarzy pozytywistycznych w podtrzymywaniu myśli o wolności. Maria Konopnicka, pisząc „Rotę”, o wiele więcej dała narodowi siły do walki o przetrwanie, aniżeli niejedno wystąpienie z bronią w rękę, zaś twórczość Henryka Sienkiewicza, pisana „ku pokrzepieniu serc”, rzeczywiście krzepiła cały naród. A w latach 80. XX wieku, kiedy Solidarność walczyła w zakładach pracy i na ulicy

o wolność Polski, „serca zmdlałe” podtrzymywała pieśń „A mury runą, runą”. Przykłady można mnożyć.

Współczesna polszczyzna jest narażona na działanie wielu czynników, które ją głęboko zmieniają. Należy tu wymienić potężne dziś prądy kulturowe Zachodu, takie jak: konsumpcjonizm, amerykanizację, rewolucję medialną, wreszcie relatywizujący wszystko, a więc i język, postmodernizm. Są to często wielkie zagrożenia dla języka polskiego. Tysiące zbędnych zapożyczeń, ubóstwo składni i słownictwa, wulgarność, moda na luz i emocjonalność, arbitralne zmiany słów, w ogóle niedocenywanie języka polskiego – oto tylko niektóre zagrożenia ojczystej mowy. Pracując nad słowem, rozpoznajemy te zagrożenia i przyczyniamy się do obrony języka polskiego. Musimy dążyć do tego, żeby nasza polszczyzna nie była takim kodem ograniczonym i emocjonalnym jak w poniższym wierszu napisanym przez mnie w języku współczesnej młodzieży. Ma on formę mejla; młody człowiek wysyła do kolegi mejla, opowiadając o tym, jak było w czasie wycieczki do Włoch:

*Czaj, kolo, bazę, kumaj,
Sorewicz, że w naszym speech,
Pełna faza, zajawka w Italii,
Full wypas, zdanża sprawa,
Zakręcona impreza,
Po prostu masakra!
Kultowy MAN,
Zajarzyste autostrady.
Włochy jak Włochy
Lukali my tu i tam.
Fajny Rzym, przeje fajna Padwa,
Galileo na big skrzynce po browarze,
Sympa Rawenna
Jakiś Justynian w San Vitale spoko facet
I Teodora z kamyczków na ścianie.
Koleś przewodnik super gostek
Z czadowym brzusem,
Miał równo pod sufitem,
Coś brechał o zabytkach,
Ale to dla nas zmuła i ściema.
No ale było fest,
Lipa że mało Bronku,
Ale wino z kartonu debest.
No to naczepa, hejka!
Ziom Kaz*

Praca nad językiem to praca nad człowiekiem.
Podejmijmy ten trud!

ZŁOTY JUBILEUSZ POLONISTYKI

Wystąpienie dziekana Wydziału Filologicznego
dra hab. prof. UR Zenona Ożoga

**Wielce Szanowni Goście!
Przyjaciele rzeszowskiej polonistyki,
którzy ukochaliście ojczysty język
i polską literaturę!**

Mija 50 lat od chwili, kiedy w Rzeszowie powołano Studium Wydziałów Filologiczno-Historycznego i Matematyczno-Fizycznego, jako wydzieloną (zamiejscową) strukturę Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Pierwsza inauguracja roku akademickiego odbyła się cztery tygodnie później, 5 listopada 1963 roku. Na dwóch uruchomionych kierunkach: filologii polskiej i matematyce naukę podjęło 135 studentów, w tym 54 osoby na studiach dla pracujących¹. Kadra akademicka podzieliła się z Rzeszowem krakowska WSP, która w tym czasie sama borykała się z problemami kadrowymi; rzeszowska grupa samodzielnych pracowników naukowych składała się z 22 osób, głównie docentów. Wśród pionierów rzeszowskiej filologii polskiej należy wymienić Stanisława Fryciego, Czesława Kłaka, a także Stefana Reczka, Halinę Kamińską oraz Annę Buss.

We wrześniu 1965 roku powołana została do istnienia Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Rzeszowie z dwoma wydziałami: Wydziałem Filologicznym oraz Wydziałem Matematyki, Fizyki i Wychowania Technicznego. W pierwszym, historycznym posiedzeniu Senatu WSP w Rzeszowie wzięło udział 9 pracowników, w tym: rektor, 2 dziekanów, 2 doktorów, kierownik biblioteki, przedstawiciel asystentów, przedstawiciel związku zawodowego i dyrektor administracyjny. Ogółem WSP w 1965 roku zatrudniała: 4 docentów, 9 wykładowców i starszych wykładowców z doktoratem, 21 asystentów i starszych asystentów, 4 lektorów, 2 nauczycieli WF, 8 pracowników biblioteki, 4 instruktorów, 1 asystenta technicznego, 6 laborantów i 1 mistrza szklarskiego (sic!).

¹ Dane zaczerpnięte z opracowania: *Dzieje Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie 1965-2000*, pod red. W. Bonusiaka, Rzeszów 2001.

Wydział Filologiczny istniał do 1976 roku, wtedy to wraz z pączkowaniem w jego strukturze nowych kierunków i jednostek zmieniona została nazwa na Wydział Humanistyczny. I tak: w roku 1969 wyodrębniła się Katedra Pedagogiki, a w roku akademickim 1976/1977 powstał Zakład Historii. W tym samym roku zaczął działać Zakład Filologii Germańskiej, który rozpoczął kształcenie pierwszego roku germanistyki. W latach następnych rozwój ten znacznie przyspieszył, w roku 1983 na Wydziale Humanistycznym działały instytuty: Filologii Rosyjskiej, Filologii Polskiej, Filozofii i Socjologii, Historii, Pedagogiki i Psychologii oraz katedry: Filologii Germańskiej i Wychowania Muzycznego. Konsekwencją tej dynamiki był podział Wydziału na dwie jednostki: Wydział Filologiczny (filologia polska i dwie neofilologie) oraz Wydział Społeczno-Pedagogiczny.

Dziś, u początków roku akad. 2013/2014 na Uniwersytecie Rzeszowskim studiuje na 43 kierunkach ponad 20 000 studentów, tylko na I rok studiów przejęto ponad 7 600 osób. Na studiach III stopnia (doktoranckich) jest aktualnie ok. 400 słuchaczy. Na naszym Wydziale pracuje 31 profesorów i doktorów z habilitacją, 70 adiunktów, 19 wykładowców, 10 asystentów i kształcimy 1676 studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych oraz 130 doktorantów.

Podane statystyki świadczą o tym, co dokonało się w ciągu półwiecza, i potwierdzają, że decyzja „ojców-założycieli” o rozpoczęciu kształcenia humanistycznego na poziomie akademickim w Rzeszowie była decyzją mądrą i dalekowzroczną.

W średniowieczu, mniej więcej od XIII wieku, zakładano miasta i wsie na terenach dotąd niezagospodarowanych, co wiązało się z koniecznością karczowania puszczy i obejmowaniem uprawą dzikich dotąd terenów. Ten typ lokacji nazwano lokacją na surowym korzeniu. Przywołuję ten trop znaczeniowy tylko po to, by wyraźniej nacechować początki polonistyki (i innych kierunków) w Rzeszowie przed 50 laty. Tak, w roku 1963 w Rzeszowie lokacja humanistyki akademickiej odbyła się na surowym korzeniu.

Podążając za przerośnym znaczeniem „lokalacji na surowym korzeniu”, dodać wypada, że w średniowieczu osadnicy osiedlający się w taki sposób w nowym miejscu korzystali z przywileju wolnizny, tzn. zwolnienia przez ok. 20 lat z danin (podatków); musieli najpierw wybudować domy, drogi, wykarczować las, osuszyć grunt. Okres „wolnizny” dla kierunku, w znaczeniu: budowania podstaw, fundamentów dla polonistyki – był nieco wydłużony. Skończył się wraz z przyznaniem pierwszych praw akademickich dla Wydziału Filologicznego – w 1993 roku prawa doktoryzowania z literaturoznawstwa i w 1996 roku prawa doktoryzowania z językoznawstwa. W ten sposób awans na pierwszy stopień naukowy odbywa się w murach macierzystej uczelni, co oznacza wyraźne przyspieszenie w kształceniu własnej kadry naukowej. W latach 1968-1995, a więc w okresie prawie trzydziestu lat, 35 pracowników Katedry Literatury i Języka Polskiego, a od 1981 roku – Instytutu Filologii Polskiej, zdobyło stopień doktora w innych ośrodkach akademickich w Polsce. Po uzyskaniu praw tylko w ostatnim pięcioleciu istnienia WSP (1996-2001) tych doktoratów przybyło 16. Dziś nawet ta ostatnia liczba wypromowanych doktorów nie budzi zaskoczenia, bowiem po uruchomieniu w 2006 roku studiów III stopnia (studia doktoranckie) i po zamknięciu się cykli kształcenia pierwszych roczników doktorantów, na Wydziale odbywa się po kilkanaście publicznych obron w ciągu roku.

Podobnie przedstawia się sprawa z dynamiką dochodzenia do samodzielności naukowej pracowni-

ków IFP. Jeśli w latach 1972-1994 tylko 10 pracowników uzyskało stopień doktora habilitowanego, to w trzynastoleciu istnienia Uniwersytetu Rzeszowskiego tych habilitacji, prowadzonych w innych ośrodkach uniwersyteckich, było 14. I będzie ich jeszcze więcej w najbliższych latach, co dobrze wróży przyszłym (i w nieodległym w czasie) staraniom o prawa nadawania stopnia doktora habilitowanego.

Rzeszowska polonistyka obchodzi Złoty Jubileusz. 50 lat istnienia to dużo i jednocześnie – paradoksalnie – niewiele. Gdyby nałożyć siatkę historyczną, to uzyskamy kilka zaskakujących efektów. Kształcenie filologiczne na poziomie akademickim w Rzeszowie rozpoczęło się mniej więcej w połowie trzeciego rządu Józefa Cyrankiewicza. Tych rządów polonistyka przeżyła kilkadziesiąt: do schyłku PRL było ich 11, w wolnej Polsce – 15, doliczając 6 rządów na Uchodźstwie, sięgamy liczby 32. Ilu przeżyła ministrów edukacji i szkolnictwa wyższego? Ile było ustaw i reform szkolnictwa wyższego? Przeżyła 5 pontyfikatów papieży i 3 prymasów Polski. Do tej galerii dorzucimy jeszcze 7 rektorów WSP i 3 rektorów UR.

Pół wieku polonistyki w Rzeszowie to nawet jeszcze nie tzw. trzeci wiek. Jest młoda, jeśli zestawic ją z innymi ośrodkami akademickimi. Ale jest młoda przede wszystkim Koleżankami i Kolegami, którzy poświęcili się badaniom naukowym nad literaturą i językiem polskim oraz dydaktyce. Cieszymy się więc, dopóki jesteśmy młodzi!

Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus!

Foto: E. Wójcikiewicz

Janusz Pasterski

PÓŁWIECZE POLONISTYKI RZESZOWSKIEJ (1963-2013)

11 października 2013 roku Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego pod honorowym patronatem Jego Magnificencji Rektora UR prof. dra hab. **Aleksandra Bobko** obchodził jubileusz pięćdziesięciolecia istnienia studiów polonistycznych w Rzeszowie.

Uroczystości rozpoczęła msza święta pod przewodnictwem Jego Ekscelencji Biskupa Seniora **Kazimierza Górnego** w Kościele Akademickim pw. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie. W drugiej części obchodów, które odbyły się w dużej auli UR oraz w Instytucie Filologii Polskiej, wzięli udział zaproszeni goście, pracownicy Instytutu Filologii Polskiej UR oraz studenci. Gratulacje z okazji jubileuszu złożyli m.in.: JM Rektor UR prof. dr hab. Aleksander Bobko, JE Biskup Senior Kazimierz Górny, marszałek woje-

wództwa podkarpackiego – Władysław Ortyl (listownie), w imieniu wojewody podkarpackiego Małgorzaty Chomycz-Śmigielskiej – Katarzyna Kwiatowska, w imieniu prezydenta miasta Rzeszowa Tadeusza Ferencza – Henryk Wolicki, dziekan Wydziału Filologicznego UR dr hab. prof. UR Zenon Ożóg, dyrektor Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie – Barbara Chmura, zaprzyjaźnieni z Instytutem Filologii Polskiej UR profesoremie z krajowych i zagranicznych ośrodków uniwersyteckich,

a także byli i emerytowani pracownicy polonistyki rzeszowskiej z całego kraju. Uroczystość uświetnił występ Chóru Instytutu Muzyki pod dyrekcją Anny Marek-Kamińskiej.

W popołudniowej części obchodów odbyła się promocja książki jubileuszowej *50 lat polonistyki rzeszowskiej* pod red. **Jolanty Pasterskiej i Anny Niewolak-Krzywdy**. Z okazji jubileuszu w hallu budynku A 1 przygotowana została wystawa publikacji polonistycznych, prezentująca wybrane pozycje z dorobku pracowników IFP, a w „Galerii Na Pięterku” – wystawa fotografii absolwentów polonistyki rzeszowskiej: **Mieczysława Arkadiusza Łypa i Macieja Lipińskiego**.

Jubileusz pięćdziesięciolecia studiów polonistycznych w Rzeszowie jest okazją do refleksji i spojrzenia ku początkom oraz minionym dekadom rozwoju tego kierunku z dzisiejszej perspektywy – drugiego dziesięciolecia XXI wieku. Ten okres, może nie taki duży w porównaniu z tradycją kształcenia polonistycznego w najstarszych polskich uniwersytetach, jest jednak dla Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego ważnym etapem wzrastania instytucjonalnego, naukowego i dydaktycznego.

Genealogicznie rzeszowska filologia polska wywodzi się z polonistyki krakowskiej, ze środowiska naukowego i struktury organizacyjnej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Swój rzeczywisty początek polonistyka rzeszowska ma w roku 1963, gdy na mocy decyzji Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego (ogłoszonej 15 października 1963 roku) powołane zostało Studium Wydziałów Filologiczno-Historycznego i Matematyczno-Fizycznego w Rzeszowie Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Jej struktura organizacyjna była ściśle związana z uczelnią macierzystą, ale równocześnie pozwalała na budowanie własnego, miejscowego środowiska naukowego i zatrudnianie pracowników etatowych. Od samego początku organizatorem studiów polonistycznych w Rzeszowie był dr **Stanisław Frycie** (pierwszy etatowy pracownik naukowy, zatrudniony od 1 listopada 1963 roku, i wieloletni kierownik Zakładu Literatury Polskiej), do którego dołączyli niedługo potem mgr **Czesław Kłak** (zatrudniony na etacie od 1 marca 1964), dr **Stefan Reczek** (od 1 września 1964 roku, pierwszy kierownik Zakładu Języka Polskiego), mgr **Halina Kamińska**, mgr **Anna Buss** i mgr **Ignacy Wątor** (wszyscy zatrudnieni od 1 października 1964 roku). Obok polonistów rzeszowskich w tym okresie dojeżdżali na zajęcia w Studium

poloniści z krakowskiej WSP: prof. dr hab. **Wincenty Danek**, prof. dr **Stanisław Jodłowski**, doc. dr **Mieczysława Romankówna**, dr **Stanisław Burkot**, dr **Jerzy Jarowiecki**, dr **Antoni Jopek**, dr **Ferdynand Reichmann**, dr **Maria Schabowska**, dr **Leszek Bednarczuk**, dr **Jan Zaleski**, mgr **Danuta Brzozowska**. 5 listopada 1963 roku odbyła się pierwsza inauguracja roku akademickiego w Studium rzeszowskim z udziałem rektora krakowskiej WSP prof. dra hab. Wincentego Danka.

Dwuletni okres istnienia Studium Terenowego to pierwszy etap rozwoju filologii polskiej, etap „pionierski”, załóżkowy, ale niezwykle ważny, bo inicjujący wyższe szkolnictwo humanistyczne w Rzeszowie.

Pełną samodzielność polonistyka rzeszowska zyskała dwa lata później, w roku 1965, gdy dotychczasowe Studium krakowskiej uczelni przekształcono w Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Rzeszowie. Rozpoczął się wówczas drugi, „właściwy” okres systematycznego rozwoju Katedry Literatury i Języka Polskiego, kierowanej przez doc. dra Stefana Reczka. Poszerzała się struktura organizacyjna, kadre naukowo-dydaktyczną zasilali kolejni pracownicy (w tym również absolwenci filologii polskiej WSP w Rzeszowie), rozwijały się badania, powiększano zbiory biblioteczne, zwiększała się liczba publikacji, a w konsekwencji również liczba uzyskanych stopni i tytułów naukowych. Powstawały nowe zakłady naukowe: w roku 1968 – Zakład Metodyki Nauczania Literatury i Języka Polskiego, którego organizatorem i pierwszym kierownikiem był dr **Wojciech Pasterniak**, a po nim dr **Henryk Kurczab**; w roku 1978 – Zakład Literatury Polskiej XX Wieku i Teorii Literatury (kierownik doc. dr **Józef Nowakowski**). Dotychczasowy Zakład Literatury Polskiej przekształcił się wówczas w Zakład Historii Literatury Polskiej pod kierownictwem doc. dra Czesława Kłaka. Już pod koniec lat sześćdziesiątych i w trakcie następnej dekady pierwsi pracownicy Katedry uzyskali stopnie doktora (9 osób), a od roku 1972 – również stopnie doktora habilitowanego. Nasilenie awansów naukowych nastąpiło natomiast w latach osiemdziesiątych.

Przez długi czas podtrzymywano także współpracę z Uczelnią-Matką, korzystając z pomocy pracowników krakowskiej WSP w prowadzeniu zajęć dydaktycznych. Ten życzliwy patronat obejmował też działalność naukową pracowników młodej uczelni, którą wspomagali swoją wiedzą i doświadczeniem wspomniani już wykładowcy WSP z Krakowa, a także z Uniwersytetu Jagiellońskiego – prof. dr hab. **Marian Stępień** oraz wieloletni pracownik etatowy naszej Katedry i Instytutu, niezwykle zasłużony prof. dr hab. **Stanisław Grzeszczuk**.

Potwierdzeniem dynamicznego rozwoju studiów polonistycznych w tym drugim okresie stało się przekształcenie, od roku akademickiego 1981/1982, dotychczasowej Katedry Literatury i Języka Polskiego w Instytut Filologii Polskiej, którego pierwszym dyrektorem został doc. dr hab. **Piotr Żbikowski**. W dalszym ciągu rozwijała się wewnętrzna struktura jednostki: w 1991 utworzony został Zakład Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia (kierownik prof. dr hab. Piotr Żbikowski) oraz Zakład Literatury Romantyzmu i Pozytywizmu (kierownik prof. dr hab. Czesław Kłak), w 1994 powstały też nowe zakłady językoznawcze: Zakład Polszczyzny Współczesnej (kierownik dr hab. prof. WSP **Teresa Ampel**) oraz Zakład Polszczyzny Historycznej i Dialektologii (kierownik dr hab. prof. WSP **Barbara Greszczuk**), w 1995 Zakład Teorii Literatury (kierownik prof. dr hab. **Adam Kulawik**), przekształcony trzy lata później w Zakład Teorii i Antropologii Literatury (kierownik prof. dr hab. **Stanisław Uliasz**), i wreszcie w 1998 – Zakład Komunikacji Językowej (kierownik prof. dr hab. **Kazimierz Ożóg**).

Ważnym impulsem do dalszego rozwoju stało się uzyskanie przez Wydział Filologiczny WSP w Rzeszowie praw nadawania stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w dziedzinie literaturo-

znawstwa (1993) oraz językoznawstwa (1996). Był to bez wątpienia moment przełomowy dla intensyfikacji rozwoju młodej kadry naukowej, która od tego momentu mogła zdobyć pierwszy stopień naukowy w macierzystej uczelni.

W trzeci, „uniwersytecki” okres rozwoju polonistyka rzeszowska wkroczyła w roku 2001 wraz z utworzeniem Uniwersytetu Rzeszowskiego. Ważnym wyzwaniem stała się konieczność poszerzenia oferty dydaktycznej o nowe specjalności. I tak obok specjalizacji nauczycielskiej pojawiły się wkrótce zupełnie nowe specjalności: język polski z językiem angielskim, edytorstwo, wiedza o kulturze, dziennikarstwo, język polski z edukacją kulturalną, promocja miasta i regionu. Na ten czas przypadła też reforma systemu kształcenia, wprowadzająca podział na trzyletnie studia I stopnia (licencjackie), dwuletnie studia II stopnia (magisterskie) i czteroletnie studia III stopnia (doktoranckie). Wprowadzenie nowego systemu wymagało całkowitej zmiany dotychczasowych programów studiów i dostosowania ich do aktualnych wymogów. Kolejnym ogniwem tej reformy stało się wdrożenie procedury akredytacji każdego kierunku studiów przez Państwową (obecnie Polską) Komisję Akredytacyjną, a w ostatnim czasie – dostosowanie programów kształcenia do Krajowych Ram Kwalifikacji.

Lata uniwersyteckie to równocześnie dalszy intensywny rozwój naukowy kadry Instytutu Filologii Polskiej. Niemal wszyscy pracownicy ukończyli doktoraty, znacząco wzrosła liczba uzyskanych habilitacji, przybyły nowe nominacje profesorskie. Przyrost ten łączył się w czasie z naturalnym procesem zmiany pokoleniowej, ponieważ wielu z profesorów osiągnęło wiek emerytalny, podtrzymując jednak stałą więź z Instytutem, współpracownikami i studentami. To harmonijne przejście międzygeneracyjne to wielka zasługa starszego pokolenia badaczy, którzy przygotowali swoich następców, a nierzadko przekazali im również własne pasje naukowe. Tworzone w ten sposób „szkoły badawcze” dobitnie świadczą o dojrzałości środowiska naukowego, które przyciąga z kolei następnych adeptów polonistycznego rzemiosła. O jego opiniotwórczej roli świadczy między innymi fakt, iż na wniosek środowiska polonistycznego Senat Uniwersytetu Rzeszowskiego przyznał w roku 2012 godność doktora *honoris causa* UR wybitnemu pisarzowi Wiesławowi Myśliwskiemu.

Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego to nowoczesna jednostka naukowo-dydaktyczna, złożona z siedmiu zakładów naukowych, zatrudniająca 6 profesorów tytułarnych, 13 profesorów nadzwyczajnych, 29 adiunktów i starszych wykładowców ze stopniem doktora oraz jednego starszego wykładowcę z tytułem magistra. Posiada solidną i dobrze wyposażoną bazę dydaktyczną i biblioteczną, prowadzi studia licencjackie i magisterskie w wielu specjalnościach, a w ramach Wydziału Filologicznego stwarza możliwość odbywania studiów doktoranckich w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa. Intensywnie rozwija się współpraca międzynarodowa, pracownicy Instytutu wyjeżdżają na pobyty stażowe do wielu uniwersytetów europejskich, a u nas z kolei bywają w ramach staży zagraniczni poloniści i sławiści. Instytut Filologii Polskiej stara się dostosować ofertę edukacyjną do potrzeb otoczenia i wprowadza systematycznie nowe specjalności, np. *asystent kadr zarządzających* lub *kultura i ludologia*. W planach na przyszłość jest też uruchomienie drugiego kierunku, dziennikarstwa.

Polonistyka rzeszowska na przestrzeni pięciu dekad swego istnienia zdołała wypracować własny profil naukowo-badawczy, a jej szczególne osiągnięcia związane są z następującymi tematami:

- **w dziedzinie literaturoznawstwa:** ostatnia faza polskiego oświecenia, ze szczególnym uwzględnieniem klasycyzmu postanisławowskiego i literatury porozbiorowej; zagadnienie przełomu romantycznego; historia literatury XIX wieku; mity i legendy narodowe w literaturze XIX i XX wieku;

Foto: E. Wójcikiewicz (3)

zagadnienia XIX-wiecznej świadomości literackiej; problematyka Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej w literaturze i kulturze XIX i XX wieku; zagadnienie tradycji literackiej (zwłaszcza romantycznej) w poezji polskiej XX i XXI wieku; literatura popularna; poezja i proza dwudziestolecia międzywojennego; literatura emigracyjna (zwłaszcza twórczość poetów z kręgu grupy „Kontynentów”); nurt religijny w literaturze polskiej, estetyka dzieła literackiego;

- **w dziedzinie językoznawstwa:** badanie języka Polski południowo-wschodniej, studia onomastyczne; lingwistyka tekstu; nowe kierunki w badaniach stylistycznych; badanie języka staropolskich przekładów Biblii; polszczyzna współczesna; język polityki i mediów;
- **w dziedzinie metodyki literatury i języka polskiego:** integracja treści kształcenia polonistycznego; dydaktyka literatury i języka polskiego w szkołach polonijnych; edukacja multimedialna.

Rok jubileuszu jest okazją do przedstawienia książki jubileuszowej *50 lat polonistyki rzeszowskiej*, która w październiku 2013 roku trafiła do rąk Czytelników.

Jubileusz pięćdziesięciolecia polonistyki rzeszowskiej objął swym patronatem Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko, a jako pierwszy pomysł obchodów półwiecza kierunku wsparł rektor poprzedniej kadencji, prof. dr hab. Stanisław Uliasz, polonista i literaturoznawca.

Dziękujemy za to Panom Rektorom.

Henryk Kurczab

TO, CO NAS SCALA - PAMIĘĆ I MOWA

NIECH ZAWSZE TRWA W NAS TO, CZYM SIĘ KIEDYŚ ŻYŁO.

PIĘĆDZIESIĘCIOLECIE POLONISTYKI RZESZOWSKIEJ

Dzieląc się swoimi refleksjami w związku z tegorocznym świętowaniem pięćdziesięciolecia polonistyki rzeszowskiej, pragnę złożyć życzenia wraz z podziękowaniem za pamięć, wdzięczność i przyjaźń. Podziękowanie należy się wszystkim, którzy trudzili się w powołaniu do życia polonistyki rzeszowskiej – królowej nauk humanistycznych i tym, którzy pomnażali i pomnażają jej dorobek, i nadal zgodnie strzegą skarbcza tej dziedziny mądrości. Wszystkim uczestnikom związanych z tym wydarzeniem uroczystości składam życzenia długich lat życia, przepełnionych zdrowiem i szczęściem, pogody ducha, wszelkiej pomyślności i ludzkiej wzajemnej życzliwości, dni pełnych słońca i radości, uśmiechu na co dzień oraz wszystkiego, co najpiękniejsze, najmiłsze i najcenniejsze w życiu.

Niech naszą codzienność opromienia dobroć ludzi, wiara, nadzieja i miłość, aby móc cieszyć się życiem w każdym momencie. Nadal szukajmy tego, co piękne i prawdziwe. Nie bądźmy nikomu winni niczego poza wdzięcznością, miłością i przyjaźnią.

Miłość to dwie dusze w jednym ciele, przyjaźń to dwie dusze w dwóch ciałach. Przyjaźń jest wydarzeniem, łaską, procesem. Jest drogą wzajemnego poznania i budowania wyjątkowej więzi międzyludzkiej. Każda przyjaźń wymaga czasu i zaangażowania obu stron. Jeśli jest prawdziwa to zmienia nasze życie, poszerza świat o nowy wymiar, podnosi na duchu w chwilach próby. Przyjaźń sprawia, że akceptujemy też samych siebie, ale też coraz lepiej poznajemy naszego przyjaciela. A gdy miłość łączy się z przyjaźnią, powstaje wówczas jedność podwójna i doskonała.

Natomiast wdzięczność pozwala podwyższyć poziom zadowolenia z życia i odkryć, co jest w nim naprawdę ważne. Jest również sposobem pielęgnowania głębokich związków z ludźmi, daje poczucie szczęścia, które staje się naszym, wiernym towarzyszem. Dziękować należy za przeżyty czas i życzliwych ludzi, za własne marzenia i pragnienia, czyny i osiągnięcia, spojrzenie otwartych oczu i czystego

serca, wewnętrzny spokój i dążenie do prawdy, za dar życia pięknego i sprawiedliwego, za piękno, radość i dobroć, wierność, ufność w miłości i za miłosierdzie Najwyższego Pana.

Do upragnionych stanów takich, jak radości, szczęścia, spokoju, których życzymy innym i sobie, możemy zbliżyć się przez rozbudzenie uczuć wdzięczności. Dziękujemy za to, co spotkało nas dobrego, ponieważ to naprawdę zmienia życie. Każdy z nas może być wdzięczny i szczęśliwy za radość i pełnię księżycy, za spokojny dzień, za wzajemną wdzięczność rodzącą się w nas każdego dnia.

Wdzięczność – to dostępny każdemu bilet do szczęścia. Sprawia, że od razu czujemy się lepiej. Skupiając wdzięczność za to, co było dobrego dotychczas i teraz – zmniejszamy niepokój o przyszłość. Zawdzięczamy to przyjacielom. Stąd poprawiają się nasze relacje z bliższymi, dalszym otoczeniem i środowiskiem. Jesteśmy łaskawi dla innych i siebie. Wdzięczni bywamy za dobre krzepiące słowo, za poświęcony nam czas, kosztem swoich spraw, a to poprawia nasze relacje z ludźmi i sprawia, że odbieramy życie jako źródło szczęścia.

Podziękowanie składamy wzajemnie za pamięć, życzliwość, dobre i szlachetne serce oraz twórczą pracowitość, którą inspirowali empatyczni i przychylni nam nauczyciele akademicy. Nadal na co dzień niech towarzyszy pomyślność we wszystkich dziedzinach życia, a nam emerytom w jesieni życia.

Kwiaty wdzięczności niech nigdy nie zwiędną, a wiara, nadzieja i miłość przynoszą zawsze radość życia. Dziękujmy wzajemnie za miłość, każde dobre słowo, za każdy dzień spędzony na ławie uniwersyteckiej. Przywołujmy pozytywne emocje, które inspirowały bezpośrednią zmianę nastawienia z „ja” na „my”.

Znamienne dla polonistyki rzeszowskiej w kształceniu młodzieży akademickiej było (poza nielicznymi wyjątkami) eksponowanie w treściach przedmiotowych wartości uniwersalnych i ponadczasowych,

Foto: E. Wójcikiewicz

wartości chrześcijańskich i zasad postępowania wywiedzionych z dekalogu. Należy zawsze iść przed siebie, a wszystkie czyny przekształcać w dobro i zawsze wybierać to, co jest dobre.

W kształceniu podkreślano, że istotą nauczycielskich zadań jest pomaganie drugiemu, wchodzącemu w życie człowiekowi w odkrywaniu własnego człowieczeństwa, w kreowaniu jakości życia, samorealizacji, integracji osobowości, autonomii i zdolności twórczych.

Zadaniem działań edukacyjnych nauczyciela wszystkich szczebli szkolnictwa jest kształcenie człowieka integralnego (integrującego), sumiennego, głęboko zaangażowanego po stronie dobra – bez kalkulacji w czynach i słowach. Ma to być osobowość działająca jeszcze głębiej na poziomie miłości, wykonująca pracę obliczoną na pokolenia. We własnych środowiskach mają to być ludzie czystego serca, pełni pasji, ale i anielskiej cierpliwości oraz mądrości. Powinna ich cechować wysoka kultura osobista, wrażliwość, pracowitość, wielka odpowiedzialność, duża sumienność, umiłowanie pracy nauczycielskiej. W kontaktach interpersonalnych byliby to ludzie bezkonfliktowi, bezinteresowni, koleżeńscy, w pełni realizujący swoje powołanie do służby drugiemu człowiekowi.

Mądrość powiada, że to, co nas scala – to pamięć i mowa. Oto jedyne królestwo człowieka. Poeta w „Weselu” Stanisława Wyspiańskiego powiada:

Tak by się gdzieś het gnało/gnało, tak by się serce nam śmiało/ do ogromnych rzeczy,/ a tu pospolitość skrzeczy. Jednak dopóki sił starczy – trzeba zawsze robić coś dobrego dla ludzi i służyć prawdzie.

Jan Paweł II podkreślał, że: *Człowiek jest wielki nie przez to, co ma, nie przez to, kim jest, lecz przez to, czym dzieli się z innymi.*

Natomiast C.K. Norwid pisał: *Z rzeczy świata tego zostają tylko dwie. Dwie tylko – poezja i miłość i nic więcej, a także podkreślał, że: Kształtem miłości jest piękno. Bo piękno na to jest, by zachwycało do pracy – praca, by się zmartwychwstało.*

Prof. dr hab. Henryk Kurczab, historyk literatury i dydaktyk. Od 1968 roku nauczyciel akademicki WSP w Rzeszowie. Od 1974 r. kierował Zakładem Metodyki Nauczania Literatury i Języka Polskiego w Instytucie Filologii Polskiej, w latach 1984-1987 był dziekanem Wydziału Humanistycznego (po reorganizacji W. Filologicznego). Emeryt od 2001 roku.

Renata Jurasińska, Grzegorz Kolasiński

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2013/2014 W MAŁYM UNIwersYTECIE RZESZOWSKIM

Charlie Chaplin powiedział kiedyś, że: „kto nie był dzieckiem, nigdy nie będzie dorosłym” – takimi słowami prorektor ds. studenckich i kształcenia Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. prof. UR Wojciech Walat powitał młodych studentów Małego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

19 października 2013 roku w auli Uniwersyteckiego Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej odbyła się pierwsza w historii Inauguracja Małego Uniwersytetu Rzeszowskiego. *Uniwersytet otworzył się na dzieci i młodzież, tych którzy chcą zachwyć się poznaniem świata – mówił prorektor ds. studenckich i kształcenia. Chcielibyśmy, aby*

wasz entuzjazm w połączeniu z wiedzą i doświadczeniem naukowców otworzył wam oczy na prawdę i piękno świata, w którym żyjemy. W inauguracji wzięło udział ponad 350 studentów MUR, do których Prorektor kierował także te optymistyczne słowa – wierzę, że na sali, wśród was, siedzi przyszła Maria Skłodowska, Mikołaj Kopernik, a może Adam Mickiewicz.

Od dnia tej inauguracji Uniwersytet Rzeszowski stał się wszechnicą wiedzy dla najmłodszych, którzy będą rozwijać swoje pasje i zainteresowania od najmłodszych lat. Dzięki tej inicjatywie każdy będzie mógł stać się odkrywcą, konstruktorem, wynalazcą i naukowcem. *Kiedy byłem dzieckiem zawsze marzyłem, o dorosłości, a teraz marzę o tym, aby choć przez jedną krótką chwilę przenieść się w krainę mojego dzieciństwa* – mówił na zakończenie wystąpienia inauguracyjnego dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

Inauguracja MUR odbyła się w trzech grupach wiekowych: klasy I-III szkoły podstawowej, klasy IV-VI szkoły podstawowej, klasy I-III gimnazjum. Każda grupa miała swoją odrębną uroczystość, podczas której odbyło się oficjalne ślubowanie małych studentów (ślubowali między innymi, że będą starać się wiedzieć więcej, niż wiedzą i rozumieć więcej, niż rozumieją), wręczenie indeksów i identyfikatorów. Zabrzmiało też akademickie *Gaudeamus igitur*.

Po zakończeniu części oficjalnej studenci MUR uczestniczyli w zajęciach na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. Grupa najmłodsza dowiedziała się „Czym różni się robot od człowieka?”. Wykład o podobieństwach i różnicach pomiędzy układami

elektronicznymi i mechanicznymi robotów a częściami ciała człowieka wzbudził żywe zainteresowanie maluchów. Po krótkim wykładzie był seans filmowy, pokazujący najnowsze osiągnięcia z dziedziny robotów humanoidalnych. Jednak rzeczą, na którą wszystkie dzieci czekały najbardziej, była część pokazowa. Samodzielne bezprzewodowe sterowanie podnośnikiem widłowym, minimanipulatorem, obserwowanie robota reagującego na dźwięk, lub wyprowadzanie z równowagi robotycznego skorpiona sprawiło dużo frajdy małym studentom. Po zajęciach dzieci doszły do wniosku, że robot tak naprawdę nie różni się całkowicie od człowieka, również słyszy, widzi, reaguje na dotyk i wydaje dźwięki. Zajęcia dla najmłodszej grupy przygotowali i poprowadzili pracownicy i studenci Instytutu Techniki.

Tematem zajęć z dziećmi z grupy średniej była „Astronomia w pigułce - od komet do galaktyk”. Ich celem było zapoznanie uczestników wykładu z podstawowymi aspektami współczesnej astronomii. Podczas spotkania zostały przedstawione i omówione współczesne modele aktywności komet, jako ciał niebieskich, które powstały podczas formowania się Układu Słonecznego. Ciała te są o tyle ciekawe, że

zawierają pewnego rodzaju zapis informacji o budowie i ewolucji naszego Układu Planetarnego. Małym studentom przedstawiono również hipotezy dalszej ewolucji Wszechświata. Duża aktywność dzieci podczas wykładu i liczne pytania do prowadzących zajęcia świadczyły o ich ogromnym zainteresowaniu astronomią. Zajęcia dla grupy średniej przygotowali i przeprowadzili pracownicy Instytutu Fizyki.

Najstarsza grupa studentów MUR próbowała odpowiedzieć na pytanie „Ciepło, zimno – co lepsze? A może ... energia odnawialna?”. W części pierwszej zajęć gimnazjaliści obserwowali potęgę niskich temperatur (ciekły azot) i efektowne „rysowanie” światłem laserowym. Część druga dotyczyła energii odnawialnej. Młodzi studenci MUR dyskutowali o kolektorach, siłownikach wiatrowych i systemach fotowoltaicznych; zobaczyli m.in. jak kiszony ogórek produkuje prąd, ile cytryn potrzeba, by naładować baterię telefonu komórkowego, jak pracuje mini moduł fotowoltaiczny? Dowiedzieli się też, na jakiej zasadzie działa hybrydowa elektrownia zbudowana z wiatraka i modułu fotowoltaicznego, jak jej moc zależy od warunków nasłonecznienia i pogody i w jaki

maksymalny sposób można wykorzystywać możliwości takiej elektrowni. Zajęcia dla najstarszej grupy przygotowali i przeprowadzili pracownicy Centrum Dydaktyczno-Naukowego Mikroelektroniki i Nanotechnologii.

Zajęcia MUR będą odbywały się raz w miesiącu, na różnych wydziałach UR. W listopadzie małych studentów zaprosił do siebie Wydział Ekonomii, w grudniu - Biologiczno-Rolniczy i Pozawydziałowy Zamiejskowy Instytut Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych, w lutym – Wydział Pedagogiczno-Artystyczny i Uniwersyteckie Centrum Nauki Języków Obcych, w marcu – Wydział Medyczny, w kwietniu – Wydział Sztuki, w maju – Wydział Socjologiczno-Historyczny i Wydział Prawa i Administracji, zaś w czerwcu – Wydział Wychowania Fizycznego i Centrum Sportu i Rekreacji.

Mamy nadzieję, że studenci MUR przekonają się, że nauka naprawdę nie musi być nudna, a różnorodne zajęcia pozwolą im ukierunkować swoje zainteresowania i odkryć nowe pasje!

Foto: E. Wójcikiewicz

PROFESURA DLA DRA HAB. ANDRZEJA A. OLEJKI

Za kilka dni Prezydent RP Bronisław Komorowski wręczy grupie naukowców dokumenty potwierdzające profesorskie nominacje. Wśród wyróżnionych jest dr hab. prof. UR Andrzej Olejko, nauczyciel akademicki w Instytucie Historii (Wydział Socjologiczno-Historyczny) UR.

Andrzej Artur Olejko - (ur. 6 IV 1963, Brzozów), historyk, dr hab. prof. UR, wykładowca historii w Instytucie Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, specjalność: historia wojskowości – problematyka lotnicza, historia regionu karpackiego - wojskowość. Absolwent Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w rodzinnej Grabownicy Starzeńskiej oraz I LO im. KEN w Sanoku. W latach 1982-1987 studiował na kierunku historycznym w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie, otrzymując tytuł magistra historii za pracę pt. Zarys historii Floty Pińskiej i Rzecznej Eskadry Lotniczej w Pińsku. Po odbyciu służby wojskowej od 1988 r. nauczyciel historii w Liceum Medycznym w Sanoku, a następnie, od 1990 r. w I LO im. KEN w Sanoku.

W 1996 r. uzyskał na Wydziale Humanistycznym WSP w Krakowie tytuł doktora nauk humanistycznych, broniąc rozprawy doktorskiej pt. Lotnictwo morskie II Rzeczypospolitej 1919-1939.

Opiekun olimpijczyków z zakresu historii - w 2001 r. jego uczeń Jacek Wasilewski zajął I miejsce w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Historycznej. Od 2002 r. pracownik naukowy Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego - obecnie kierownik Zakładu Historii Wojskowości. Do 2006 r. wykładowca Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sanoku, zaś od 2006 r. - Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej, a następnie Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej w Jarosławiu. W 2006 r. uzyskał tytuł dra hab. po zakończeniu kolokwium habilitacyjnego i obronie pracy pt. Działania lotnicze w pasie karpackim 1914 - 1947. W latach 1991 - 2005 współpracownik redakcji historycznych oraz programów historycznych emitowanych przez TVP Szczecin i Lublin. W okresie 1996 - 2006 autor cyklu słuchowisk pt. Poszukiwacze Zaginionej w Radiu Bieszczady. Od 2006 r. autor cyklu programów historycznych pt. Zakamarki Przeszłości TVP Rzeszów, zaś od 2008 r. współautor cyklu Wojny, Bitwy, Militaria w Radiu Rzeszów. Jest członkiem stowarzyszenia AMIAP. W ramach współpracy zagranicznej współpracuje od lat z Vojenskym Historickým Ustavem w Bratysławie, Muzeum SNP w Banskej Bystricy oraz Uniwersytetem Lwowskim we Lwowie.

Autor szeregu publikacji książkowych: Morski Dywizjon Lotniczy, Pruszków 1992, Rieczna Eskadra Lotnicza Floty Pińskiej, Pruszków 1993, Szybowce nad Bieszczadami, Lesko 1998, Polski CANT, Tarnobrzeg 1998, Tropami zestrzelonych, Dębica 2001, Słowackie epizody z polskiego Podkarpacia, Dębica, 2004, Działania lotnicze w pasie karpackim w latach 1914-1947, Rzeszów 2005, Kurs bojowy Słowacja 1939, Toruń 2007, 56 Eskadra Towarzysząca, Warszawa 2009, 31 Eskadra Rozpoznawcza, Warszawa 2009, Francuskie wodnosamoloty w lot-

nictwie polskim 1926-1937, Warszawa 2009, Zapomniane hydroplany, Warszawa 2009, Lotnictwo Armii Karpaty, Tarnobrzeg 2009; Karpacka wojna trzech cesarzy, Rzeszów 2013; wraz z J. Petrikiem - Karpackie niebo 1939, Dębica 2001; wraz z M. Konarskim - Tradycje polskiego lotnictwa morskiego, Gdynia 1995; Polskie lotnictwo morskie 1920-1956, Gdańsk 1998; Szachownice nad okupowaną Europą, Rzeszów 2010, wraz z K. Mroczkowskim; Nocnych

lotów świadectwa, Kraków 2011, wraz z K. Mroczkowskim; Stracony sojusznik czy trzeci agresor, Kraków-Rzeszów 2012, Lotniczy Puck 1911-1951, Rzeszów 2012, wraz z J. Wróblem i M. Konarskim; Skrzydła i ludzie wielkiej wojny, t. I, Kraków 2012. Autor ponad 300 artykułów o tematyce historyczno-lotniczo-morskiej.

Uczestnik ponad 60 konferencji naukowych krajowych i międzynarodowych.

HABILITACJA NA WYDZIALE FILOLOGICZNYM

Dr hab. prof. UR **Paweł Bąk** jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Instytucie Filologii Germańskiej na Uniwersytecie Rzeszowskim od 1 października 1997 roku (do 2001 roku w Wyższej Szkole Pedagogicznej). Jest absolwentem Liceum Ogólnokształcącego im. S. Petrycego w Pilźnie. Jego zainteresowania naukowe sięgają okresu studiów germanistycznych. Już wtedy otrzymał stypendium Niemieckiego Ministerstwa Oświaty, które umożliwiło mu zdobycie pierwszych doświadczeń dydaktycznych w Hamburgu-Langenhorn oraz odbycie kwerendy bibliotecznej. Pracę magisterską z zakresu translatoryki („Zur Spezifik der literarischen Übersetzung am Beispiel des Romans *Ohne Dogma* von Henryk Sienkiewicz”) obronił w 1997 roku, uzyskując ocenę bardzo dobrą. W tym samym roku został asystentem w kierowanym przez prof. dra hab. Zdzisława Wawrzyniaka Zakładzie Języka Niemieckiego, w Instytucie Filologii Germańskiej. Tu naukowo zajął się przede wszystkim tematyką przekładu literackiego oraz językoznawstwa kontrastywnego. Uzyskał stypendium Niemieckiej Służby Wymiany Akademickiej (DAAD), które umożliwiło mu prowadzenie badań i kwerend na Uniwersytecie w Chemnitz (w latach 1998-1999). Opiekunem naukowym ze strony niemieckiej była prof. Ingrid Hudabiniigg. W rozprawie doktorskiej „Die Metapher in der Übersetzung. Studien zum Transfer der Aphorismen von Stanisław Jerzy Lec und der Gedichte von Wisława Szymborska” (2004) poruszył problemy przekładu. Głównym przedmiotem analizy jest tłumaczenie na język niemiecki wyrażen metaforycznych

stanowiących element gier językowych. Wybór autorów i tekstów nie jest przypadkowy. Łączy je pewnego rodzaju pokrewieństwo tematów, charakterystyczne poczucie humoru, a przede wszystkim podobny, pozbawiony patosu język, unikanie sądów wprost oraz ironia. Analizie poddano przekłady Karla Dedeciusa, tłumacza, ale i uznanego ambasadora polskiej literatury i kultury w Niemczech. Pracę doktorską Paweł Bąk obronił z wyróżnieniem 25 października 2004 roku i decyzją Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego (z 18 listopada 2004 roku) uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa – filologia germańska. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli prof. dr hab. Maria Krysztofiak-Kaszyńska z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz prof. dr hab. Krzysztof

Lipiński z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Praca doktorska (o objętości 330 stron) została wydana w 2007 roku nakładem wydawnictwa Peter Lang. W 2005 roku dr Paweł Bąk został zatrudniony na stanowisku adiunkta. W tym samym roku otrzymał nagrodę indywidualną III stopnia Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego za osiągnięcia naukowe. Nadal zajmował się problematyką przekładu i języka, wiele zjawisk poddawał weryfikacji i krytycznej dyskusji.

Aspekty te przedstawiał w formie referatów wygłaszanych na ponad trzydziestu konferencjach krajowych (m.in. na uniwersytetach w Krakowie, Łodzi, Poznaniu, Szczecinie, Toruniu, Warszawie i Wrocławiu) oraz za granicą (m.in. w Innsbrucku, Mannheim, Oslo, Sofii, na 15 Światowym Kongresie Lingwistyki Stosowanej AILA 2008 w Essen). Był też realizatorem projektów międzynarodowych np. „Widespread Idioms in Europe and Beyond. A Cross-linguistic and Cross-cultural Research Project” (Elisabeth Piirainen), „Media Constructions of Images of the Self and the Other: The Case of the Former Yugoslav Countries” (Ingrid Hudabiunigg, Ljiljana Šarić i Andreas Musolff). Efektem udziału we wszystkich przedsięwzięciach tego rodzaju są publikacje dra Pawła Bąka. Współpraca z profesorem Ernstem Apeltauerem i udział w projekcie „Intercultural Competence as a Goal for Language Learning” zaowocowały rozprawą pt. „Rhetorisch falsche Freunde im Alltag und im Mediendiskurs als Problem deutsch-polnischer Sprachkontakte”. Ukazała się ona jako zeszyt nr 52 redagowanej przez profesora Apeltauera serii „Flensburger Papiere zur Mehrsprachigkeit und Kulturenvierfalt im Unterricht”. W pracy badawczej dr hab. prof. UR Paweł Bąk koncentrował się początkowo na języku literackim, uwzględniając jednak obecność w nim elementów języka potocznego i wpływ komunikacji codziennej. W swych dociekaniach translatorycznych oraz refleksji teoretycznej wykazywał się zdecydowanie podejściem językoznawczym. Na fakt ten zwrócili uwagę recenzenci w przewodzie doktorskim. Wychodzi on z przekonania, że translacja to przede wszystkim operacje językowe. Także w przypadku stwierdzenia wpływu czynników pozajęzykowych na kształt tekstu (aspekty kulturowe), które stanowią znaczne wyzwanie w przekładzie, możliwe jest zastosowanie przez tłumacza różnorodnych zabiegów językowych, np. technik substytucji czy też kompensacji. Refleksję teoretyczną oraz aktywność dydaktyczną wspiera swym doświadczeniem jako tłumacz przysięgły (od 1998 roku). Znajomość gramatyki i metajęzyka jest nieodzowna nie tylko dla merytorycznego udziału w dyskursie naukowym, lecz również w dydaktyce i praktyce translatorycznej. Na zajęciach w ramach

nauczania przekładu wykazuje konieczność stosowania wiedzy w praktyce. To oczywiste stwierdzenie zyskuje na znaczeniu np. w tłumaczeniu skomplikowanych struktur składniowych na język niemiecki. Nie wszyscy adepti przekładu traktują poważnie zasadność zachowania właściwej struktury języka, co przekłada się na jakość tłumaczeń, z jakimi mamy do czynienia na co dzień. Znajomość cech morfo-syntaktycznych języków i istniejących tu relacji walencyjnych pozwala uniknąć błędów, traktowanych niekiedy przez laika jako nieznaczne uchybienia stylistyczne. Aspektem tym Paweł Bąk poświęcił artykuły i rozdziały w monografiach. Jest inicjatorem i współredaktorem tomu „Texte und Translation”, który ukazał się w 2010 roku w wydawnictwie Peter Lang.

Jest też współautorem „Popularnego angielsko-niemiecko-polskiego słownika terminów komputerowych i informatycznych” (Warszawa 2006). Dr hab. prof. UR Paweł Bąk integruje w swej pracy doświadczenie praktyczne, wiedzę językową i językoznawczą. Doświadczenie tłumaczeniowe, dydaktyczne, zainteresowania współczesnym językiem niemieckim, dyskursami publicznymi, specjalistycznymi i medialnymi owocowały referatami poruszającymi tematy z tego zakresu. Rezultatem tych zainteresowań jest np. jego udział w obradach konferencji „Język Trzeciego Tysiąclecia V” (13-16 marca 2008 r.), której gospodarzem było Krakowskie Towarzystwo Popularyzowania Wiedzy o Komunikacji Językowej „Tertium”. W swym wystąpieniu skoncentrował się tu na aspektach świadomego operowania przez uczestników dyskursów różnorodnymi, także kontrowersyjnymi zabiegami językowymi. Formy wyrażania poglądów, umiejętność przekonywania i skuteczność argumentacji stanowią od dawna obiekt zainteresowania badaczy, znawców mediów, języka i komunikacji. Perswazja copywritera, polityka czy dziennikarza przejawia się w doborze różnorodnych środków stylistycznych oraz w kreowaniu spektakularnych kontekstów. Ponadto przez dziennikarzy stosowane są strategie wspierające słowo obrazem. Służą one zwróceniu uwagi odbiorców i utrwaleniu w ich pamięci prezentowanej treści i poglądów.

W tym kontekście zwykle się mówi o władzy sprawowanej (po)przez dyskurs nad jednostką. Nie wszystkie jednak metody mogą być bezkrytycznie akceptowane, o czym świadczą omawiane w artykułach przykłady zaczerpnięte z mediów polsko- i niemieckojęzycznych. Do problemów tych Paweł Bąk nawiązał na międzynarodowej konferencji „Wort – Satz – Text. Einheit und Vielfalt der modernen germanistischen Sprachwissenschaft” w Poznaniu (kwiecień 2008 r.) i na XII Kongresie Międzynarodowego Stowarzysze-

nia Germanistów w Warszawie „Vielheit und Einheit der Germanistik weltweit“, w dniach od 30 lipca do 7 sierpnia 2010 roku. Wygłosił tu referat pt. „Zur Präsenz der Deutschen und Polen in der zweisprachigen Online-Presse. Beobachtungen zu Diskurs und Translation in modernen Medien“ (opublikowany w tomie pokonferencyjnym). Od 2006 roku bierze udział w konferencjach Stowarzyszenia Germanistów Polskich oraz od 2009 roku Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej. W 2009 roku został przyjęty do Międzynarodowego Stowarzyszenia Germanistów (IVG), jest też członkiem International Academy for Translation and Interpreting (IATI) z siedzibą w Innsbrucku (od 2006 r.). Refleksja translologiczna o solidnych podstawach teoretycznych wspierana usystematyzowanym materiałem empirycznym może okazać się pomocna np. w refleksji na temat dyskursu i mieć wpływ na kierunki prowadzonych tu badań. Analizy przekładu i dyskursu posiadają wspólny mianownik. Prof. Paweł Bąk stwierdził to, analizując polsko-niemiecki dwujęzyczny dyskurs prasowy oraz publiczny.

Jest autorem prac na temat dyskursu medialnego, frazeologii (m.in. frazeologicznej tautonimii), stylistyki, problemów pragmatyki w kontaktach interlingwalnych (lakoniczności, redundancji i tautologii) oraz dyskursów specjalistycznych (tu m.in. eufemizacji i perswazji). Wciąż odkrywa nowe podejścia do problemów na styku pragmatyki i semantyki. Sposób ujęcia zagadnień poruszanych w pracy doktorskiej i w artykułach z początkowego okresu jego pracy uległ ewolucji. Do dziś zweryfikował swe wcześniejsze metody badawcze i poglądy dotyczące ontologicznego statusu języka. Wywarło to duży wpływ na tezy przedłożonej przez niego rozprawy habilitacyjnej.

Opublikowana w 2012 roku monografia „Euphemismen des Wirtschaftsdeutschen aus Sicht der anthropozentrischen Linguistik” (Peter Lang), przedłożona jako rozprawa habilitacyjna poświęcona jest eufemizmom we współczesnym niemieckojęzycznym dyskursie z zakresu ekonomii. Celem rozprawy jest m.in. określenie kryteriów uznawania wyrażań za eufemistyczne, ustalenie statusu, oceny funkcji eufemizmów w omawianym języku specjalistycznym, poddanie weryfikacji istniejących w literaturze poglądów dotyczących perswazji i manipulacji. Praca referuje wyniki analizy dyskursów na temat kryzysu ekonomicznego, której poddane zostały wypowiedzi pochodzące ze współczesnej niemieckojęzycznej prasy ekonomicznej (autor odwołuje się głównie do „Financial Times Deutschland”, „Handelsblattat”, „Wirtschaftswoche” i „Frankfurter Allgemeine Zeitung”). W kontekście języka ekonomii eufemizmy nie doczekały się dotychczas obszernego ujęcia. Wraz z prof. Samborem

Gruczą (UW), prof. Mariolą Wierzbicką (UR), dr Justyną Alnajjar (UW) jest współredaktorem tomu z zakresu języka biznesu „Polnisch-deutsche Unternehmenskommunikation. Ansätze zu ihrer linguistischen Erforschung”. To najnowsza pozycja, która znajduje się obecnie w druku. Ukaże się początkiem 2014 roku.

Dr hab. prof. UR Paweł Bąk podejmował się różnorodnych form pracy organizacyjnej dotyczącej procesu dydaktycznego, działalności naukowej i popularyzatorskiej. Działał na rzecz pozyskania księgozbioru germanistycznego dla biblioteki uniwersyteckiej ze środków fundacji „Deutsche Forschungsgemeinschaft” – jego wniosek został pozytywnie rozpatrzony przez fundację w 2007 roku. Wraz z doktorem Arturem Czapiwą (z Instytutu Filologii Rosyjskiej UR) jest współinicjatorem i współorganizatorem forum dyskusyjnego pracowników instytutów neofilologicznych na Uniwersytecie Rzeszowskim „Spotkanie Filologiczne”. Pokłosiem spotkania jest m.in. przygotowywana obecnie wraz z dr M. Sieradzką kolejna monografia wieloautorska. W instytucie pełnił funkcję wicedyrektora Instytutu Filologii Germańskiej UR. Poza udziałem w konferencjach, prowadzeniem badań i publikowaniem ich efektów, na bieżąco korzysta z możliwości, jakie stwarza program Erasmus, prowadzi zajęcia i warsztaty ze studentami za granicą. Odbił dwa zagraniczne staże dydaktyczno-naukowe: na Uniwersytecie w Klagenfurcie w 2012 roku (w ramach programu „Budowa potencjału dydaktycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego na poziomie europejskim”) oraz w 2013 roku na Uniwersytecie Berneńskim (projekt „UR – nowoczesność i przyszłość regionu” finansowany ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki). Wziął także udział w szkoleniach, m.in. z zakresu dydaktyki języków specjalistycznych „Moderne Fachsprachendidaktik” (Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften, 2012, Wintertuhr, Szwajcaria). Pobyty zagraniczne są ponadto okazją do kwerend bibliotecznych. Tu uzupełnia literaturę fachową, prowadzi badania, dyskusje z naukowcami, rozwija swój warsztat naukowy. 25 czerwca 2013 roku na Wydziale Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego odbyło się kolokwium habilitacyjne, w wyniku którego dr Paweł Bąk uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa. Od 1 października 2013 roku jest zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Rzeszowskiego, jest kierownikiem Zakładu Pragmalingwistyki i Translatoryki oraz członkiem Rady Naukowej Instytutu Filologii Germańskiej UR.

HABILITACJA NA WYDZIALE FILOLOGICZNYM

Dr hab. Magdalena Rabizo-Birek jest absolwentką Uniwersytetu Łódzkiego, w roku 1987 ukończyła studia na kierunku kulturoznawstwo. Od października 1989 roku, zatrudniając się na etacie asystenta w Zakładzie Literatury Polskiej XX Wieku i Teorii Literatury, związała się z rzeszowską polonistyką. W maju 2000 roku obroniła pracę doktorską „Wizje historii w twórczości literackiej Włodzimierza Odojewskiego” na Wydziale Filologicznym WSP w Rzeszowie i została zatrudniona na stanowisku adiunkta. W czerwcu 2013 roku uzyskała stopień doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa, nadany uchwałą Rady Naukowej IBL PAN; podstawą przewodu habilitacyjnego był dorobek naukowy, ze szczególnym uwzględnieniem rozprawy *Romantycy i nowocześni. Formy obecności romantyzmu we współczesnej literaturze polskiej* (Rzeszów 2012). Od 1 października 2013 roku dr hab. M. Rabizo-Birek pracuje w Instytucie Filologii Polskiej na etacie profesora nadzwyczajnego.

Do Rzeszowa M. Rabizo-Birek przywędrowała z Dolnego Śląska. Urodziła się wprawdzie w Kamieńsku koło Radomska, w województwie łódzkim, ale dzieciństwo i młodość spędziła w innym, dolnośląskim, Kamieńsku, niedawno administracyjnie przyłączonym do Jedliny-Zdroju, znanej od XVIII wieku miejscowości uzdrowskiej (Bad Charlottenbrunn). Tu ukończyła szkołę podstawową, a w bliskim Wałbrzychu w renomowanym I Liceum Ogólnokształcącym zdobyła świadectwo maturalne. Wybór kierunku studiów wynikał z rozbudzonych w szkole średniej zainteresowań humanistycznych; kulturoznawstwo z opcją filmoznawczą, a także indywidualny tok studiów z dużym udziałem przedmiotów teoretyczno-literackich, z zakresu wiedzy o sztuce, jak również teorii kultury i filozofii bardzo dobrze przygotowały M. Rabizo-Birek do pracy naukowej, zarówno pod względem merytorycznym, jak i metodologicznym.

Naukowy debiut M. Rabizo-Birek przypada na pierwsze lata jej asystentury. Były to artykuły: *Kreacja świata wieloznaczeniowego w konwencji realistycznej (na przykładzie noweli Ambrose Bierce'a pt. „Jeździec na niebie”* („Zeszyty Naukowe WSP w Rzeszowie”) oraz *„Stworzenie świata” M. K. Čiurlionisa jako ma-*

larska realizacja tematu stworzenia świata (W kręgu zagadnień awangardy IV). („Acta Universitatis Lodzianis. Folia Scientiarum Artium et Librorum”). Potem przyszły publikacje kolejne, poprzez które M. Rabizo-Birek włączyła się w nurty badawcze Zakładu Literatury XX Wieku i Teorii Literatury. Na gruncie tych zainteresowań, poszerzonych o problematykę obecności historii w dziełach literackich napisała – pod kierunkiem naukowym prof. Zbigniewa Andresa – rozprawę doktorską o prozie Włodzimierza Odojewskiego, którą następnie w niedługim czasie wydała w postaci monografii *Między mitem a historią. Twórczość Włodzimierza Odojewskiego* (Twój Styl, Warszawa 2002). Po uzyskaniu stopnia doktora znacząco powiększyła swój dorobek naukowy. Skryształizował się jednocześnie jej bardzo wyraźny profil naukowy, obejmujący różnorodne zagadnienia literatury polskiej XX i XXI wieku, jej konteksty kulturowe i historyczne, problemy interpretacji oraz związki literatury z innymi sztukami, zwłaszcza z plastyką. Powstały liczne artykuły publikowane w czasopismach naukowych (punktowanych), w pracach zbiorowych redagowanych w wielu ośrodkach uniwersyteckich w Polsce i za granicą. Analizowała twórczość pisarzy dwudziestowiecznych należących do różnych pokoleń literackich, m.in.: B. Schulza, K. K. Baczyńskiego, T. Różewicza, K. Wojtyły, Z. Herberta, emigrantów: B. Czaykowskiego i A. Czerniawskiego, a także

H. Wańka, E. Lipskiej, J. Szubera, G. Strumyka, D. Bugalskiego, Z. Rudzkiej, O. Tokarczuk, T. Różyckiego. Ma również w swoim dorobku znaczące rozprawy przekrojowe, w których poddaje analizie znaczące zjawiska literackie po 1989 roku, dla przykładu: *Młodej poezji lat dziewięćdziesiątych liryki zaangażowane* („Teksty Drugie” 2004), *Portrety artystów w „czasie marnym” w powieściach początku XXI wieku* (w pracy zbiorowej *Z problemów prozy. Powieść o artyście*, Toruń 2006), *Wyobraźnia religijna w młodej poezji polskiej* (w pracy zbiorowej *Polska proza i poezja po 1989 roku wobec tradycji*, Toruń 2007).

W ostatnich kilku latach M. Rabizo-Birek konsekwentnie realizowała projekt naukowy skupiający się na badaniu aktywnych we współczesnej poezji, prozie, eseistyce, krytyce literackiej i publicystyce form obecności tematów, wątków i motywów mających genealogię romantyczną. W tym nurcie badań analizie poddała twórczość W. Odojewskiego, B. Czaykowskiego, A. Czerniawskiego, J. M. Rymkiewicza, H. Wańka, E. Lipskiej, S. Barańczaka, A. Zagajewskiego, R. Krynickiego, S. Chwina, T. Jastruna, M. Bieńczyka, E. Stachniak, J. Kaczmarek, wybranych poetów i prozaików należących do pokolenia „brulionu” oraz pisarzy z roczników siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX wieku. Badania naukowe dr hab. prof. UR M. Rabizo-Birek skupiające się na dziedzictwie romantyzmu w II połowie XX i pierwszych dekadach XXI wieku kontynuują problematykę badawczą Zakładu Literatury Polskiej XX Wieku, dostarczając jednocześnie nowych odczytań i nowych narzędzi opisu tradycji romantycznej. Chodzi tu przede wszystkim o inne formy istnienia romantyzmu niż te, które mieszczą się w paradygmacie martyrologiczno-patriotycznym i są obecne w świadomości zbiorowej w postaci stereotypów kulturowych; przedmiotem analizy naukowej stały się paradygmaty: epistemologiczno-estetyczny i religijno-eschatologiczny oraz romantyczne inspiracje we współczesnej antropologii, filozofii i w sztukach wizualnych (malarstwo, film). Wyniki badań zebrane zostały w obszernej (liczącej 550 stron) rozprawie zatytułowanej *Romantyczni i nowocześni. Formy obecności romantyzmu we współczesnej literaturze polskiej* (Rzeszów 2012).

M. Rabizo-Birek aktywnie uczestniczyła w ponad 50 konferencjach i sympozjach naukowych w kraju i za granicą. Zredagowała kilka książek: *Iwony Misiak, Zmysł czytania* (Rzeszów 2003), *O poezji, nostalgii, krytykach i kryteriach rozmawiają Bogdan Czaykowski i Adam Czerniawski* (Rzeszów-Toronto 2006), *Adam Czerniawski, Wyspy szczęśliwe. Eseje o poezji* (Rzeszów 2007), dwa Zeszyty Forum Malarstwa Polskiego: Zeszyt nr 5 *Ecce Homo* (Lesko 2004) i Zeszyt

nr 6 *Natura rzeczy* (Toruń-Rzeszów 2006). W roku 2008 ukazała się obszerna monografia *Poeta czulej pamięci. Studia i szkice o twórczości Janusza Szubera*, której była współredaktorką. Zredagowała również pracę zbiorową *Boom i kryzys. Nowe czasopisma literacko-artystyczne i społeczno-kulturalne w Polsce po roku 1980* (Rzeszów 2012). Jest również współredaktorką pierwszej, w obiegu naukowym, zbiorowej monografii dorobku Olgi Tokarczuk *Światy Olgi Tokarczuk* (Rzeszów 2013). Publikacje te spotkały się ze sporym odzewem krytycznym w ogólnopolskich czasopismach literackich i naukowych.

Z innych ważnych prac autorskich dr hab. M. Rabizo-Birek należy również wymienić: ponad dwadzieścia haseł w wydanej w 2004 roku *Encyklopedii Rzeszowa* (hasła przedmiotowe oraz biogramy wybitnych rzeszowskich artystów), współautorstwo serii albumowej *Sztuka Podkarpacia*, t. 1-3 (Rzeszów 2010, 2011, 2013), monografii *Józef Mehoffer – artysta dwóch epok* (Rzeszów 2010), a przede wszystkim kilkanaście esejów, recenzji, szkiców, omówień z zakresu krytyki literackiej i krytyki sztuki, wstępów do katalogów wystaw itp., publikowanych w ogólnopolskich wydawnictwach oraz pismach literackich o zasięgu krajowym, m.in.: „Twórczości”, „Akcenty”, „Kresach”, „Odrze”, „Opcjach”, „Toposie”, „Tygłu Kultury”, „Nowych Książkach”, a przede wszystkim w rzeszowskim kwartalniku „Fraza”. Drobną część esejów, szkiców o sztuce i recenzji wystaw plastycznych znalazła się w jej pierwszej książce *Czytanie obrazów. Teksty o sztuce z lat 1991-1996* (Biblioteka „Frazy”, Rzeszów 1998).

Jako nauczyciel akademicki M. Rabizo-Birek prowadziła różnorodne zajęcia ze studentami studiów stacjonarnych i niestacjonarnych – magisterskich, a po reformie – I i II stopnia z wiedzy o teatrze, filmie, sztukach plastycznych i problemach kultury oraz z przedmiotów: literatura polska po 1939 roku, krytyka literacka, warsztaty krytyczno-literackie, literatura pośród sztuk, konteksty literatury polskiej XX i XXI wieku, współczesne literatury europejskie, arcydzieła literatury europejskiej i światowej XX wieku, analiza dzieła literackiego, analiza dzieła filmowego i teatralnego. Przez kilka lat prowadziła zajęcia z zakresu historii sztuki oraz wybranych zagadnień teorii dzieł sztuki w byłym Instytucie Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Powierzano jej prowadzenie seminariów magisterskich na studiach niestacjonarnych i studiach stacjonarnych. Konwersatoria, ćwiczenia, wykłady, seminaria prowadzone przez dr hab. M. Rabizo-Birek są wysoko oceniane zarówno przez przełożonych, jak i studentów.

Magdalena Rabizo-Birek od 1992 r. należy do zespołu redakcyjnego ogólnopolskiego pisma literacko-artystycznego „Fraza”, zaś od 1998 r. do chwili obecnej jest jego redaktorem naczelną (zredagowała w tym okresie 61 numerów pisma). Kwartalnik „Fraza” bardzo dobrze spełnia rolę integrującą środowisko uniwersyteckie oraz artystyczne miasta i regionu. Jest również swego rodzaju pomostem łączącym nie tylko Uniwersytet Rzeszowski z innymi ośrodkami akademickimi w Polsce, ale również z polską diasporą w świecie (służą temu publikacje autorów przebywających na Obczyźnie). Pismo zostało nagrodzone przez Marszałka Województwa Podkarpackiego (2003 r.) oraz przez kanadyjską Fundację N. i W. Turzańskich w Toronto (2004 r.).

W ramach współpracy ze szkołami i instytucjami kultury Podkarpacia Magdalena Rabizo-Birek prowadziła warsztaty, seminaria i wykłady dla nauczycieli szkół podstawowych oraz uczniów i nauczycieli szkół średnich, między innymi w Rzeszowie, Jarosławiu, Przeworsku, Przemyślu, Sieniawie, Tarnobrzegu, San-

domierzu, Strzyżowie. Wielokrotnie była powoływana do gremiów oceniających w licznych konkursach – literackich i plastycznych (m.in.: jury Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. K. K. Baczyńskiego w Łodzi, jury Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. K. Ratonia w Olkuszu, jury Międzynarodowego Triennale Malarstwa Euroregionu Karpaty Przemyśl 2009, jury międzynarodowej wystawy „Foto-Odlot”, jury II Rzeszowskiego Przeglądu Teatrów Studenckich Cooltury 2009 – marzec 2009, przewodnicząca Kapituły Nagrody im. Jerzego Panka, nagrody za najlepszy dyplom obroniony na Wydziale Sztuki).

Za swoje osiągnięcia naukowe, organizacyjne i społeczne była kilkakrotnie nagradzana: w 2000 roku Nagrodą Rektora UR II stopnia za osiągnięcia naukowe, w 2009 Nagrodą Rektora UR II stopnia za osiągnięcia organizacyjne, Nagrodą Fundacji im. Władysława i Nelly Turzańskich (Toronto) za rok 2004.

Zenon Ożóg

HABILITACJA NA WYDZIALE MEDYCZNYM

Krzysztof Gutkowski (ur. 1967 r.) po uzyskaniu świadectwa dojrzałości z wyróżnieniem (1986 r.) w Liceum Ogólnokształcącym im. Władysława Orkana w Tyczynie przez dwa lata studiował na Wydziale Analityki Medycznej, Medycznego Studium Zawodowego w Rzeszowie. Po ukończeniu Studium kontynuował edukację na Wydziale Farmacji Akademii Medycznej w Lublinie. W 1990 roku podjął studia na Wydziale Lekarskim tej Akademii, który ukończył z wynikiem bardzo dobrym (1996 r.).

W 2004 roku Rada Wydziału Lekarskiego Śląskiej Akademii Medycznej nadała Krzysztofowi Gutkowskiemu stopień doktora nauk medycznych na podstawie rozprawy pt. *Wybrane subpopulacje limfocytów we krwi chorych na autoimmunologiczne zapalenie wątroby przed i w trakcie leczenia immunosupresyjnego*.

W następnym roku ukończył z wynikiem bardzo dobrym studia podyplomowe *Zarządzanie Systemem Ochrony Zdrowia* na Wydziale Prawa Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W czerwcu 2013 roku Rada Wydziału Lekarskiego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach nadała doktorowi n. med. Krzysztofowi Gutkowskiemu - na podstawie oceny dorobku i roz-

prawy habilitacyjnej pt. *Nieinwazyjne modele oceny aktywności zapalnej i zaawansowania włóknienia wątroby u chorych z autoimmunologicznym zapaleniem wątroby typu pierwszego* oraz pozytywnego wyniku kolokwium habilitacyjnego - stopień naukowy doktora habilitowanego nauk medycznych w dyscyplinie medycyna, specjalność gastroenterologia.

Pracę zawodową rozpoczął w 1996 roku stażem podyplomowym w Szpitalu Wojewódzkim nr 1 w Rzeszowie. Następnie pracował na Oddziale Neurologii Szpitala MSWiA w Rzeszowie, a w 2001 roku rozpoczął specjalizację z zakresu chorób wewnętrznych w ramach etatu rezydenckiego w Oddziale Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Hematologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Rzeszowie. Staż ten kontynuował w latach 2004-2006 w Oddziale Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Intensywnej Opieki Kardiologicznej Szpitala MSWiA w Rzeszowie.

Dyplom specjalisty z zakresu chorób wewnętrznych uzyskał w 2007 roku i rozpoczął pracę na stanowisku starszego asystenta w Klinice Gastroenterologii, a następnie Klinice Gastroenterologii i Hepatologii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. Tam w latach 2010-2012 realizował specjalizację z zakresu gastroenterologii. Dyplom specjalisty z tej dziedziny uzyskał w kwietniu 2012 roku.

W październiku 2012 roku objął funkcję kierownika Oddziału Chorób Wewnętrznych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. F. Chopina w Rzeszowie, gdzie utworzył Oddział Gastroenterologii i Hepatologii z Pododdziałem Chorób Wewnętrznych, którym obecnie kieruje. Dr hab. K. Gutkowski utworzył też przyszpitalną poradnię gastroenterologiczną, endokrynologiczną i diabetologiczną, w których kontynuuje się leczenie i sprawuje nadzór nad pacjentami hospitalizowanymi w Oddziale oraz udziela porad specjalistycznych dla pacjentów kierowanych z innych placówek opieki zdrowotnej.

Od 2004 roku był zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Fizjoterapii Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, a od września 2013 r. na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Do głównych obszarów zainteresowań naukowo-badawczych dra hab. K. Gutkowskiego należy problematyka immunologii przewlekłych chorób wątroby ze szczególnym uwzględnieniem autoimmunologicznego zapalenia wątroby; nieinwazyjne metody oceny aktywności zapalnej i włóknienia w autoimmunologicznym zapaleniu wątroby; problematyka zjawisk immunologicznych w przewlekłym wirusowym zapaleniu wątroby typu C; epidemiologia przewlekłych chorób wątroby oraz nowe możliwości terapeutyczne przewlekłych chorób wątroby.

Dr hab. n. med. Krzysztof Gutkowski jest autorem lub współautorem 93 publikacji ogłoszonych drukiem w polskich i zagranicznych czasopismach medycznych, w tym 6 rozdziałów i 2 książek oraz autorem lub współautorem 15 zagranicznych doniesień zjazdowych i 1 doniesienia krajowego. Jego dorobek naukowy posiada łączny wskaźnik oddziaływania IF 34,18 oraz 713 punktów KBN/MNiSW.

W latach 2001-2004 był głównym badaczem projektu, którego celem była analiza zjawisk immunologicznych obejmujących mechanizmy aktywacji, inhibicji i apoptozy limfocytów krwi obwodowej u chorych na autoimmunologiczne zapalenie wątroby. Uzyskane wyniki badań były podstawą rozprawy doktorskiej oraz doniesień zjazdowych (w 2005 roku) na V Kongresie Światowej Federacji Towarzystw Immunologii Klinicznej (*Federation of Clinical Immunology Societies, FOCIS*), zorganizowanym pod auspicjami Wydziału Medycznego Uniwersytetu Harvarda w Bostonie oraz na VI Kongresie FOCIS w San Francisco (2006 r.). Wyniki innych badań były prezentowane przez dra hab. K. Gutkowskiego na Kongresie Hepatologicznym w Pradze (2008 r.), IX Kongresie FOCIS w San Francisco (2009 r.) oraz Falk Sympozjum w Hannoverze (2009 r.), 45. Zjeździe Europejskiego Towarzystwa Badań nad Wątrobą (*European Association for the Study of the Liver, EASL*) w Wiedniu (2010 r.) i XII Kongresie FOCIS w Vancouver (2012 r.).

Wyniki badań uzyskanych w ramach projektu podejmującego problematykę poszukiwania nowych możliwości diagnostycznych encefalopatii wątrobowej u chorych z pierwotną marskością żółciową wątroby zostały przedstawione na kongresie *Digestive Disease Week* w Chicago (2009 r.) i opublikowane na łamach *Digestive and Liver Disease* w roku 2010.

Dr hab. K. Gutkowski prezentował także wyniki prowadzonych przez siebie badań na konferencji EASL w Petersbergu (Niemcy, 2011 r.) oraz na konferencji EASL w Barcelonie (Hiszpania, 2012 r.). Praca poruszająca problematykę nieinwazyjnej oceny aktywności zapalnej przedstawiona na tej konferencji została wyróżniona.

Uzyskane wyniki prowadzonych przez wiele lat badań były podstawą rozprawy habilitacyjnej i zostały opublikowane na łamach prestiżowego czasopisma o tematyce hepatologicznej *Liver International* w maju 2013 roku.

Badania z zakresu epidemiologii przewlekłych chorób wątroby zostały opublikowane na łamach *Experimental & Clinical Hepatology* (2010 r.) i były przedmiotem doniesienia zjazdowego prezentowanego na kongresie krajowym.

Aktualnie dr hab. prof. UR K. Gutkowski uczestniczy w realizacji ogólnopolskiego projektu naukowego, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki pt. *Pierwotna marskość żółciowa – charakterystyka kliniczna oraz analiza związków między czynnikami genetycznymi i klinicznym fenotypem choroby*. Nadal współpracuje naukowo z Kliniką Gastroenterologii i Hepatologii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Jest współautorem książki pt. „Badanie fizykalne jamy brzusznej z elementami diagnostyki różnicowej” wyróżnionej w 2011 roku nagrodą dydaktyczną Rektora Śląskiego Uniwersytetu Medycznego oraz autorem/współautorem 3 rozdziałów w *Wielkiej Internie* (wydanej w 2010 r. przez Medical Tribune Polska).

Od 2007 roku dr hab. K. Gutkowski należy do grona recenzentów *The Cochrane Hepato-Biliary Group* będącej agendą *Cochrane Collaboration* - niezależnej

organizacji typu non-profit z siedzibą w Kopenhadze, której celem działania jest ułatwianie podejmowania świadomych i trafnych decyzji, dotyczących postępowania medycznego w oparciu o zasady medycyny opartej na faktach (*Evidence Based Medicine, EBM*). Jest także recenzentem *World Journal of Medicine i Digestive Diseases and Sciences* oraz posiadaczem certyfikatu *Train The Trainers* w dziedzinie gastroenterologii nadanego mu przez Światową Organizację Gastroenterologii (*World Gastroenterology Organization*).

Na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. K. Gutkowski prowadzi wykłady z zakresu chorób wewnętrznych dla studentów wszystkich kierunków. Jest promotorem 53 prac licencjackich i 8 prac magisterskich oraz recenzentem 12 prac licencjackich.

Opr. L. Borowiec

HABILITACJA NA WYDZIALE PEDAGOGICZNO-ARTYSTYCZNYM

Marta Wrońska, profesor nadzw. w Katedrze Pedagogiki Medialnej i Komunikacji Społecznej Wydziału Artystyczno-Pedagogicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego jest absolwentką Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie. Studia wyższe ukończyła z wyróżnieniem, uzyskując tytuł magistra pedagogiki. Jako studentka, za bardzo wysokie wyniki w nauce, wzorowe wypełnianie swoich obowiązków oraz zaangażowanie na rzecz uczelni otrzymała stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

ła z wyróżnieniem, uzyskując tytuł magistra pedagogiki. Jako studentka, za bardzo wysokie wyniki w nauce, wzorowe wypełnianie swoich obowiązków oraz zaangażowanie na rzecz uczelni otrzymała stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

(było to wówczas pierwsze takie stypendium w historii uczelni WSP, które przyznał minister prof. dr hab. Benon Miśkiewicz).

W ramach pracy magisterskiej *Mikronauczanie w kształceniu umiejętności metodycznych nauczycieli* przeprowadziła eksperyment pedagogiczny, którego celem było zbadanie efektywności kształcenia umiejętności metodycznych studentów – przyszłych nauczycieli przy wykorzystaniu dydaktycznej metody microteaching, która wówczas na gruncie polskim nie była jeszcze dobrze znana. Szczegółowa charakterystyka i analiza przeprowadzonego eksperymentu oraz wyniki z badań i ich interpretacja zostały opisane w pierwszym artykule naukowym *Efektywność gry dydaktycznej microteaching w kształceniu umiejętności metodycznych nauczycieli*, który ukazał się w znaczącym czasopiśmie edukacyjnym *Dydaktyka Szkoły Wyższej* (nr 2, 1989, s.187 – 202). Po ukończeniu studiów mgr Marta Wrońska została zatrudniona w macierzystej uczelni.

Pracę doktorską *Analiza struktury treści i odbioru programów telewizyjnych dla dzieci i młodzieży na przykładzie programów „Ziarno” i „5-10-15”* napisała pod kierunkiem naukowym prof. Jerzego Chłopeckiego. Jej przedmiotem była analiza strukturalna wybranych programów telewizyjnych dla dzieci i młodzieży poszerzona o badania nad dziecięcym i młodzieżowym audytorium telewizyjnym. Praca miała charakter socjologiczno-pedagogiczny. Dotyczyła zarówno jakościowej, jak i ilościowej analizy zawartości telewizyjnych jednostek programowych. Podjęty w pracy problem zainteresował twórców programu „Ziarno”. Na obronie pracy doktorskiej była ówczesna autorka scenariuszy i redaktor odpowiedzialny za ten program. Na bazie rozprawy doktorskiej powstała książka *Opis – wyjaśnienie – norma – ocena. Analiza struktury treści i odbioru dwóch programów telewizyjnych*. (Wydaw. WSP, Rzeszów 1999, ss. 152), która od 2002 roku do chwili obecnej znajduje się w kanonie lektur podstawowych przedmiotu *Multimedialne programy edukacyjne*, realizowanego w Uniwersytecie Warszawskim.

Na podstawie przedstawionej do obrony rozprawy doktorskiej oraz po złożeniu egzaminów mgr Marta Wrońska uzyskała stopień *doktora nauk humanistycznych*, nadany uchwałą Rady Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Podjętej w doktoracie tematyce pozostała wierna w późniejszym okresie pracy w Uniwersytecie

Rzeszowskim, gdzie konsekwentnie rozwijała swoje zainteresowania naukowe w zakresie pedagogicznego (humanistycznego) wymiaru wprowadzania nowych technologii kształcenia, rozszerzając je na tematykę bliską medioznawstwu i socjologii mediów. Rozprawa habilitacyjna Marty Wrońskiej *Kultura medialna adolescentów. Studium dostępu i zastosowań* (Wyd. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów, ss. 289) odnosi się do niezwykle ważnego, a nadal mało zbadanego, co więcej - płynnego, aspektu edukacji i wychowania młodzieży, jej form i stopnia korzystania ze starszych, nowszych i najnowszych środków komunikowania, które wspólnie tworzą nowy *habitus* edukacji. Publikacja ukazuje istotę i znaczenie kultury medialnej wobec ekspansji nowoczesnych mediów cyfrowych. 21 maja 2013 r. na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu odbyło się kolokwium habilitacyjne; Rada Wydziału nadała dr Marcie Wrońskiej stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w zakresie pedagogiki. 2 października 2013 r. rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko wręczył dr hab. Marcie Wrońskiej nominację potwierdzającą zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Zainteresowania naukowe dr hab. prof. UR Marty Wrońskiej są związane z wykorzystywaniem mediów elektronicznych w procesie kształcenia. Obecnie podstawowe kierunki pracy naukowo-badawczej oscylują wokół takich zagadnień, jak między innymi: media jako narzędzia intelektualne optymalizujące pracę nauczyciela oraz ucznia, pedagogika medialna oraz kultura medialna jako zjawisko społeczne, paradygmat digitalnej rzeczywistości, którą tworzy przestrzeń medialna. Z tej tematyki opublikowała 5 monografii (2 samodzielnie i 3 jako współredaktor), 86 artykuły naukowe i opracowania prasowe, w większości w renomowanych czasopiśmie i pracach zbiorowych. Pani Marta Wrońska jest także członkiem-założycielem Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej i wchodzi w skład rady naukowej serii wydawniczej „Oblicza mediów” (wydawnictwo Adama Marszałka w Toruniu). Była ekspertem w polsko-amerykańskim badaniu na temat wykorzystania technologii informacyjnej i komunikacyjnej w edukacji, przeprowadzonym w latach 2006-2007 metodą Delphi przez University of Idaho i Department of Educational, Idaho w USA.

Dr hab. prof. UR Marta Wrońska bierze udział w programach międzynarodowych, projektach badawczych oraz projektach Europejskiego Funduszu Społecznego, np. program „LEROPOOL – PTH EINDHOVEN”, gdzie była współautorką modułu *Kształcenie nauczycieli w latach 1992-1994* oraz uczestniczyła w wyjeździe studyjnym do PTH-Eindhoven; projekt realizowany we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej w ramach Programu Operacyjnego Zasoby Ludzkie pt. *Studia podyplomowe dla nauczycieli w zakresie ICT, języków obcych oraz drugiego przedmiotu nauczania drugiego przedmiotu* - pełniła funkcję zastępcy koordynatora Projektu, w którym wzięło udział 1060 nauczycieli szkół funkcjonujących na terenie województwa podkarpackiego. Była też współautorem projektu finansowanego ze środków EFS oraz budżetu państwa pt. *Studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych*. Nadzorowała realizację tych studiów jako członek Rady Programowej Konsorcjum.

W zakresie dydaktyki specjalizuje się w zagadnieniach związanych z technologiami informacyjnymi, konstruowaniem programów kształcenia, analizą procesów komunikacji, wykorzystaniem multimedialnych w procesie kształcenia.

Dr hab. prof. UR Marta Wrońska w latach 2003-2005 pełniła funkcję kierownika Zakładu Edukacyjnych Zastosowań Technologii Informacyjnych, w roku akademickim 2005/2006 – funkcję zastępcy dyrektora ds. studiów stacjonarnych Instytutu Pedagogiki UR. Jest członkiem Rady Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego. Od 2005 r. jest członkiem zespołu akredytującego publiczne i niepubliczne placówki doskonalenia nauczycieli, funkcjonujące na terenie województwa podkarpackiego. Wspólnie z mgr. Piotrem Karasiem, od 2006 roku do chwili obecnej, prowadzi regularne zajęcia komputerowe dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Rzeszowie. Od 2000 roku jest sekretarzem ZNP w Uniwersytecie, a także opiekunem Medialnego Studenckiego Koła Naukowego MATRIKS.

Pani Marta Wrońska jest miłośniczką muzyki klasycznej - ukończyła szkołę muzyczną I stopnia w sekcji skrzypce. Uwielbia także pływanie. Natomiast aktywność naukowa i dydaktyczna stała się pasją dostarczającą wielu radości i zawodowej satysfakcji. Za osiągnięcia w tym obszarze dr hab. prof. UR Marta Wrońska została odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Foto: E. Wójcikiewicz
Opracował Ludwik Borowiec

DOKTORAT W KATEDRZE INFORMATYKI

Piotr Grochowalski po ukończeniu Technikum Elektrycznego w Zespole Szkół Elektryczno-Mechanicznych im. gen. Józefa Kustronia w Nowym Sączu podjął studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Rzeszowskiej na kierunku informatyka, o specjalności systemy informatyczne. Po ukończeniu PRz, w latach 2002-2004, pracował na stanowisku inżynierowo-technicznym w Zakładzie Informatyki Instytutu Matematyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Od 2004 r. jest pracownikiem naukowo-dydaktycz-

nym, najpierw Instytutu Matematyki, a od lutego 2007 r. Katedry Informatyki.

W latach 2005 - 2007 brał udział w zespołowym projekcie badawczym, finansowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt.: „Metody automatycznego odkrywania wiedzy z tablic danych oparte na teorii zbiorów przybliżonych i podejściach pokrewnych”, którego kierownikiem był prof. Zbigniew Suraj. Od 2001 r. jest członkiem międzyuczelnianej grupy badawczej „RoughSets and PetriNets” (RSPN), działającej od 2006 r. przy Katedrze Informatyki Uniwersytetu Rzeszowskiego. W efekcie tej pracy naukowej w 2011 roku został otwarty (na Wydziale Informatyki i Nauki o Materiałach Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach) przewód doktorski nt. „Zastosowanie wiedzy ontologicznej w wyszukiwaniu danych bibliograficznych”, którego promotorem był prof. dr hab. Zbigniew Suraj z Uniwersytetu Rzeszowskiego. Obrona rozprawy doktorskiej odbyła się 6 listopada 2013 r. Recenzentami rozprawy byli prof. dr hab. inż. Alicja Wakulicz-Deja z Uniwersytetu Śląskiego oraz prof. dr hab. inż. Andrzej Skowron z Uniwersytetu Warszawskiego. 12 listopada 2013 r. Rada Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach UŚ w Katowicach nadała mgr. inż. Piotrowi Grochowalskiemu stopień doktora nauk technicznych w zakresie informatyki.

Problematyka rozprawy doktorskiej dra inż. Piotra Grochowalskiego wiąże się z poszukiwaniem metod semantycznego wyszukiwania. Nowe metody powinny umożliwiać wyszukiwanie, w bazach danych tekstowych czy też w Internecie, dokumentów tekstowych relewantnych dla zadawanych zapytań, czy też uzyskiwanie odpowiedzi na bardziej zaawansowane („inteligentne”) pytania. Mimo że do pełnego rozwiązania problemu jest jeszcze daleka droga, to w ostatnich latach, dzięki ogromnym wysiłkom osób zatrudnionych w wielu ośrodkach badawczych na świecie i w firmach komputerowych, dokonano w tym zakresie istotnego postępu. Rozprawa doktorska dra inż. P. Grochowalskiego wpisuje się w ten nurt. Doktorant z UR wykorzystał jako źródło danych tekstowych bibliograficzną bazę danych tek-

stowych. Celem tej rozprawy było opracowanie metod i algorytmów wydobywania ze zgromadzonych rzeczywistych danych tekstowych dodatkowej wiedzy użytecznej w procesie semantycznego wyszukiwania pożądaney informacji. Pozyskana z danych dodatkowa wiedza ma wspomagać konstruowanie odpowiedzi na pytania kierowane do tekstowego systemu bazodanowego poprzez umożliwienie wydobywania z danych pewnych struktur, które w zadowalającym stopniu są dopasowane semantycznie do kierowanych do tego systemu zapytań. W rozprawie proponuje się wydobywanie dodatkowej wiedzy w postaci dwóch rodzajów ontologii (ontologii dziedzicznej i ontologii szczegółowej).

Wszystkie algorytmy opisane w rozprawie zostały zaimplementowane w systemie bazodanowym RSDS (ang. Rough Set Database System) zaprojektowanym i wykonanym przez doktoranta. System ten jest dostępny w Internecie pod adresem <http://rsds.ur.edu.pl>. Udostępnia on ponadto opisy bibliograficzne publikacji z zakresu teorii i zastosowań zbiorów przybliżonych, a także umożliwia zapoznanie się z krótkimi biogramami osób szczególnie zasłużonych dla rozwoju tej teorii i z opisami oprogramowania wspomagającego badania w tym obszarze oraz z wynikami analizy danych zawartych w systemie dotyczącym kondycji i trendów rozwoju tej teorii. System RSDS ze względu na swoje główne przeznaczenie i zakres tematyczny jest unikatowy w skali międzynarodowej.

Dr inż. Piotr Grochowalski jest autorem bądź współautorem 25 recenzowanych prac naukowych, w tym 13 w czasopiśmie z listy czasopism filadelfijskiego Instytutu Informacji Naukowej USA, 7 w materiałach międzynarodowych konferencji naukowych, 1 w biuletynie o zasięgu międzynarodowym oraz 4 w pracach zbiorowych. W Uniwersytecie Rzeszowskim (na kierunku informatyka) prowadzi zajęcia dydaktyczne z hurtowni danych, baz danych, podstaw programowania, programowania obiektowego, architektury systemów komputerowych, administrowania siecią Windows, administrowanie systemem Linux.

Foto: L. Borowiec

Wojciech J. Cynarski

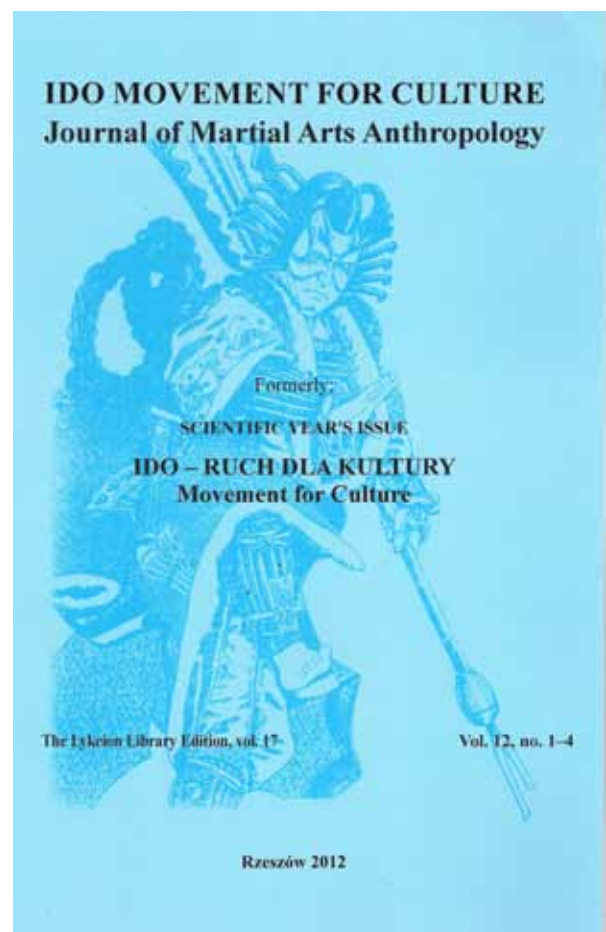
PERIODYK »IDO MOVEMENT FOR CULTURE« W BAZIE SCOPUS

Jako redaktor naczelny kwartalnika »Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology«, otrzymałem z bazy naukowej SCOPUS informację, że nasz periodyk uzyskał pozytywną opinię zespołu oceniającego aplikację i wchodzi do indeksacji w tej bazie.

Otóż, jak wiadomo, amerykańska firma Thomson Reuters, która ustala magiczny Impact Factor czasopism, jest na rynku periodyków naukowych z tego właśnie względu bodaj najbardziej miarodajna. Holenderska firma **Elsevier SCOPUS** dosyć skutecznie rywalizuje z Thomson Reuters, choć posiada mniejsze środki jako niekomercyjna organizacja. Ponieważ amerykański Thomson Reuters jest firmą komercyjną, można zaryzykować twierdzenie, że oceny specjalistów bazy **SCOPUS** są bardziej niezależne i równie obiektywne. Ale w obydwu przypadkach jest to już „najwyższa półka”, gdy chodzi o poziom wymagań dotyczących naukowych publikacji.

Spełnienie tychże kryteriów jest więc sukcesem naszego czasopisma, wydawanego przez niewielkie towarzystwo naukowe i edukacyjne – Stowarzyszenie Idokan Polska. Już wcześniej pismo to było indeksowane w kanadyjskiej bazie EBSCO/SPORT Discus, a od roku 2004 w **Index Copernicus International (ICI)**.

»Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology« zostało powołane w roku 2000, jako »Rocznik Naukowy „Ido – Ruch dla Kultury”«. W roku 2004 uzyskało dofinansowanie MNiSW i awansowało na listę czasopism punktowanych ministerstwa oraz ICI. Od grudnia 2010 weszło do programu Index Plus, a od roku 2011 wydawane jest już jako kwartalnik elektroniczny. W tym samym roku uzyskało 7 punktów na liście MNiSW. Według na-

szych obliczeń, w efekcie tegorocznej aplikacji, nasze czasopismo powinno uzyskać poziom 10 pkt.

Czasopismo wydawane jest pod patronatem dwóch dużych międzynarodowych towarzystw naukowych: **IMACSSS** (Międzynarodowego Towarzystwa Naukowego Sztuk Walki i Sportów Walki) i **ISKA** (Międzynarodowego Stowarzyszenia Motoryki Sportowej) oraz przy znaczącym wsparciu Uniwersytetu Rzeszowskiego, za co w imieniu wydawcy i redakcji serdecznie dziękuję.

Renata Grzywacz, Katarzyna Wielgos

SUKCES WYDZIAŁU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO – UZYSKANIE CZŁONKOSTWA W HEPA EUROPE

W dniach 21-24 października 2013 r. w Helsinkach odbyła się IV Konferencja oraz IX spotkanie HEPA Europe, podczas którego Wydział Wychowania Fizycznego uzyskał status oficjalnego członka HEPA Europe (European Network for the Promotion of Health - Enhancing Physical Activity), międzynarodowej organizacji ściśle współpracującej ze Światową Organizacją Zdrowia, działającą w celu poprawy zdrowia, w oparciu o szeroko pojętą aktywność fizyczną.

HEPA Europe zajmuje się badaniami i publikowaniem materiałów naukowych związanych tematyką z edukacją zdrowotną i promocją zdrowia, analizą porównawczą badań wśród międzynarodowych organizacji członkowskich oraz organizacją międzynarodowych konferencji, w których biorą udział eksperci w dziedzinie zdrowia i aktywności fizycznej. Aktualnie HEPA Europe zrzesza 126 członków, należą tu organizacje rządowe z kilku krajów i wyższe uczelnie akademickie.

Dzięki przynależności do HEPA Europe pracownicy Wydziału Wychowania Fizycznego mają możliwość uczestniczenia w międzynarodowych grantach, badaniach i programach podejmujących zagadnienia aktywności fizycznej w różnych grupach wiekowych, przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym, uzależnień psychofizycznych, zdrowia fizycznego i psychicznego społeczeństwa, społecznych i medycznych problemów współczesnego świata oraz edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.

W tegorocznej konferencji w Helsinkach Wydział WF Uniwersytetu Rzeszowskiego reprezentowała mgr **Katarzyna Wielgos**, która odebrała dokumenty potwierdzające członkostwo naszego wydziału w tej prestiżowej organizacji. Łącznie w konferencji wzięło udział 230 uczestników z różnych części świata: m.in. z USA, Kanady, Wielkiej Brytanii, Finlandii, Hiszpanii, Włoch oraz Rosji. Osobą koordynującą współpracę Wydziału Wychowania Fizycznego z HEPA Europe jest dr **Renata Grzywacz**.

Jest taki czas każdego roku w Instytucie Muzyki w Rzeszowie, że obok towarzyszącej mu na co dzień muzyki klasycznej wykonywanej na fortepianie, skrzypcach, wiolonczeli, flecie, klarnecie i trąbce słychać perkusję, gitarę elektryczną, gitarę basową, klawisze i prawie stuosobowy, klaszcząco-tańczący chór. Nie, to nie muzyczna rewolucja, to po prostu czas muzyki gospel. Prawie 100 uczestników, 11 utworów, 4 muzyków, 3 dni ciężkiej pracy i tegoroczny prowadzący - Brian Fentress. Razem stworzyli niezapomniany koncert finałowy VI Warsztatów Gospel w Rzeszowie, które odbywały się od 4 do 6 listopada 2013 roku. Sala koncertowa Instytutu Muzyki wypełniona po brzegi jest najlepszą recenzją samego wydarzenia.

Brian Fentress to znakomity nauczyciel, wokalista i dyrygent. Oprócz pisania tekstów zajmuje się przede wszystkim prowadzeniem warsztatów muzyki gospel nie tylko w Polsce. Urodził się w Detroit (USA) i to tam, w kościele, stawiał pierwsze muzyczne kroki. Swoje wykształcenie zdobywał między innymi w Alabama Agricultural and Mechanical University, na którym to uniwersytecie otrzymał stypendium oraz University of Phoenix, gdzie naukę zakończył w 2006 roku. Od 2007 roku mieszka w Poznaniu, a naukową drogę kontynuuje w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Jest założycielem poznańskiej grupy reGeneration, z którą wystąpił w programie muzycznym Must Be The Music Tylko Muzyka. Jest osobą, która poprzez relacje z uczestnikami warsztatów, muzyką i Bogiem buduje poczucie tworzenia czegoś wyjątkowego i znakomi-

Foto: ZebraDesign

tego. *To nie tylko nasz nauczyciel, to nasz fajny kolega, który chce nas czegoś nauczyć, pośpiewać z nami i pomodlić się. Pomimo że jest pracowicie i męcząco, to wszyscy chcemy tu być. Nikt nas do tego nie zmusza* – mówi Ewa Siembida, uczestniczka tegorocznych warsztatów.

Ogromny chór szóstych już warsztatów muzyki gospel, których głównym organizatorem był Polski Związek Chórów i Orkiestr Oddział w Rzeszowie, tworzyli w tym roku m. in. studenci Instytutu Muzyki UR, Politechniki Rzeszowskiej, WSliZ w Rzeszowie, PWSZ w Sanoku, członkowie Strzyżowskiego Chóru Kameralnego, uczniowie rzeszowskich i strzyżowskich szkół. Wśród uczestników nie zabrakło również reprezentantów innych - głównie lubelskich - uczelni, a więc UMCS w Lublinie, Uniwersytetu Przyrodniczego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, a także Uniwersytetu Medycznego.

Czym są zatem warsztaty gospel? Wyjaśnia to dr hab. prof. UR Grzegorz Oliwa, czuwający nad organizacją tego przedsięwzięcia: *Warsztaty to taka szczególna forma doskonalenia zawodowego i rozwijania świadomości muzycznej uczestników, organizowanych właśnie po to żeby w sposób jak najbardziej autentyczny dowiedzieć się, nie na zasadzie wykładu, ale aktywnego uczestnictwa, jak ta muzyka powinna być wykonywana w sposób prawdziwy. Bez wątplenia autentyczna i prawdziwa była radość, jaka towarzyszyła uczestnikom w ciągu wszystkich dni warsztatowych. Przygotowanie jedenastu utworów w języku angielskim trwało trzy dni i odbywało się w dwóch sesjach: popołudniowej i wieczornej. A to wszystko było moż-*

liwe dzięki dofinansowaniu ze środków Marszałka Województwa Podkarpackiego

Jak przyznał Brian: *Pomimo tego, że muzyka gospel może istnieć bez muzyki na żywo, ja preferuję tę wersję z muzyką. Dlatego też i na tych warsztatach nie zabrakło prawdziwie profesjonalnych muzyków. W skład zespołu instrumentalnego weszli: Jacek Konieczny (instrumenty klawiszowe), Helton Santos (gitara), Kamil Nieznański (gitara basowa) i Krystian Bartosik (perkusja). Nie wyobrażam sobie grać gospel bez zespołu, to musi być na żywo. Bo to jest inaczej, to energia!* - mówił Helton. Energia, entuzjazm, autentyzm i radość są nieodłącznym elementem gospel. Jednak szukając u źródeł, nietrudno natrafić na ślad innego sposobu przeżywania tego rodzaju muzyki. Marta Kopeć – studentka Instytutu Muzyki UR dodaje: *Dla mnie muzyka gospel ma nie tylko wymiar muzyczny, ale także wymiar duchowy, a jej wykonywanie bardzo zbliża do Boga.*

Dzięki wspólnej pracy wszystkich, publiczność zgromadzona w sali koncertowej Instytutu Muzyki w Rzeszowie wzięła udział w fantastycznym, muzycznym przedstawieniu. Dosłownie – wzięła udział – bo Brian nie pozwolił nikomu za długo siedzieć! Nie obeszło się nawet bez wydawania publiczności poleceń w języku polskim, a najbardziej urocze było „wstańcie, proszę!”. Z pewnością koncert, który odbył się 7 listopada 2013 roku - dzięki dofinansowaniu ze środków władz Rzeszowa - na długo zapadnie w pamięci uczestnikom, organizatorom i publiczności.

Do zobaczenia za rok!

SZYMBARK 2013

WERNISAŻ WYSTAWY DOROBKU ARTYSTYCZNEGO UCZESTNIKÓW DRUGIEJ EDYCJI MIĘDZYNARODOWEGO SYMPOZJUM UCZELNI I KIERUNKÓW ARTYSTYCZNYCH

W pięknej galerii „Oficina Dworska” w Szymbarku koło Gorlic, mieszczącej się przy renesansowym Kasztelu, 16 listopada 2013 roku uroczyste otwarto pierwszą z serii zaplanowanych w kilku ośrodkach akademickich wystaw.

Prezentowano dorobek artystów – pedagogów oraz młodych twórców, który jest pokłosiem organizowanego tu sympozjum. Kolejne odsłony wystaw odbędą się w galerii Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu, galerii ASP w Krakowie i ASP w Łodzi, galerii rzeszowskiego Wydziału Sztuki oraz słowackiej Nitrze. Jednym z gości, reprezentujących naszą uczelnię podczas otwarcia tej wystawy był dziekan Wydziału Sztuki - dr hab. prof. UR Józef Jerzy Kierski. Projekt tej cyklicznej i międzynarodowej konfrontacji artystycznej dla studentów oraz ich opiekunów – pedagogów, biorących udział w sympozjum powstał na Wydziale Sztuki UR w 2011 roku, a jego pomysło-

dawcami byli profesorowie - Antoni Nikiel i Marek A. Olszyński, pracownicy Zakładu Malarstwa. Hasłem przewodnim drugiej edycji tego artystycznego dialogu była parafraza tytułu panelu teoretycznego: *Autentyczność w sztuce?* Artystyczne spotkanie miało na celu wymianę doświadczeń w zakresie dydaktyki przedmiotów plastycznych, a także kontynuację i nawiązanie twórczej współpracy pomiędzy jego uczestnikami - przedstawicielami zróżnicowanych środowisk akademickich. Pod koniec sympozjum odbył się bardzo interesujący panel teoretyczny prowadzony przez doktora Marka Korneckiego, prezesa Stowarzyszenia Fenomenologicznego im. Jana Patočki, podczas którego doszło do emocjonujących dyskusji teoretyków sztuki z twórczym środowiskiem akademickim.

MARCIN PECKA / RYSUNEK

W tym samym miejscu – w bardziej kameralnej galerii „na Kasztelu” odbył się również ciekawy wernisaż prac rysunkowych Marcina Pecki, studenta Wydziału Sztuki UR, urodzonego w 1985 roku w Bieczu. Edukację artystyczną rozpoczął on w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Nowym Wiśniczu, na kierunku „ceramika”. W 2006 roku rozpoczął studia na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego – kierunek edukacja artystyczna. Obecnie kontynuuje on dwuletnie studia magisterskie na tym samym wydziale, w pracowni rysunku prof. Stanisława Góreckiego i prof. UR Marleny Makiel-Hędrzak. Pasją tego dobrze zapowiadającego się młodego artysty, jest rysunek, malarstwo i grafika warsztatowa.

M.A.O.

Dokumentacja fotograficzna – Muzeum Dwory Karwajców i Gładyszów w Gorlicach <http://gorlice.art.pl>

Przedstawiamy fragmenty tekstu na tematy sympozjum, jednego z uczestników tego projektu, Michała Miszkowicza, członka studenckiego Koła „Razem” na Wydziale Sztuki UR.

Siedem dni. 30 stopni w cieniu. Kilkadziesiąt osób z 5 uczelni z kraju i zagranicy.

Wiele godzin rozmów i pracy. Totalna swoboda twórcza. A to wszystko w malowniczych okolicznościach przyrody wioski Szymbark k. Gorlic. W tym właśnie miejscu odbyło się II MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM UCZELNI I KIERUNKÓW ARTYSTYCZNYCH Szymbark 2013. Impreza zgromadziła w jednym miejscu pedagogów i studentów z PWSZ w Nowym Sączu, ASP w Krakowie, ASP w Łodzi, Uniwersytetu Konstantyna Filozofa w Nitrze na Słowacji i Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego. A jaki cel tego wszystkiego? Konfrontacja i integracja różnych społeczności akademickich z Polski i Słowacji. Przede wszystkim jednak rozmowy, wymiana doświadczeń i wzajemne inspirowanie się do tworzenia...

Dyrekcja Muzeum udostępniła studentom także tereny Skansenu Wsi Pogórzańskiej i Kasztelu w Szymbarku. Sympozjum towarzyszyły ciekawe wydarzenia, jak pokaz autorskich metod rysunkowych dra hab. Andrzeja Grendy, profesora ASP w Łodzi, a także inspirująca opowieść o jego pracy oraz happening prof. Zbigniewa Bajka „Oswajanie obcego” i warsztaty arteterapeutyczne dr Janki Satkowej z UKF z Nitry.

W sobotni poranek rozpoczął się panel teoretyczny w Kasztelu w Szymbarku pt. „Autentyczność w sztuce i jej możliwe kreacje”. Wieczorem, w Galerii w Szymbarku, odbył się pokaz prac studentów powstałych podczas sympozjum. Prace były oceniane przez jury, w składzie którego znaleźli się przedstawiciele uczelni i zaproszeni goście, w tym prorektor PWSZ doc. dr Marek Reichel, rektor ASP w Krakowie, prof. Stanisław Tabisz oraz dr hab. Adriana Recka, dyrektor Katedry Sztuki w Nitrze.

Studenci naszego rzeszowskiego Wydziału Sztuki także i w wymiarze artystycznym zaznaczyli swoją obecność w Szymbarku, zdobywając łącznie aż 7 nagród i wyróżnień!

Wybór fragmentów tekstu Michała Miszkowicza pochodzi z oficjalnej strony Koła Razem: <http://orazem.wordpress.com>

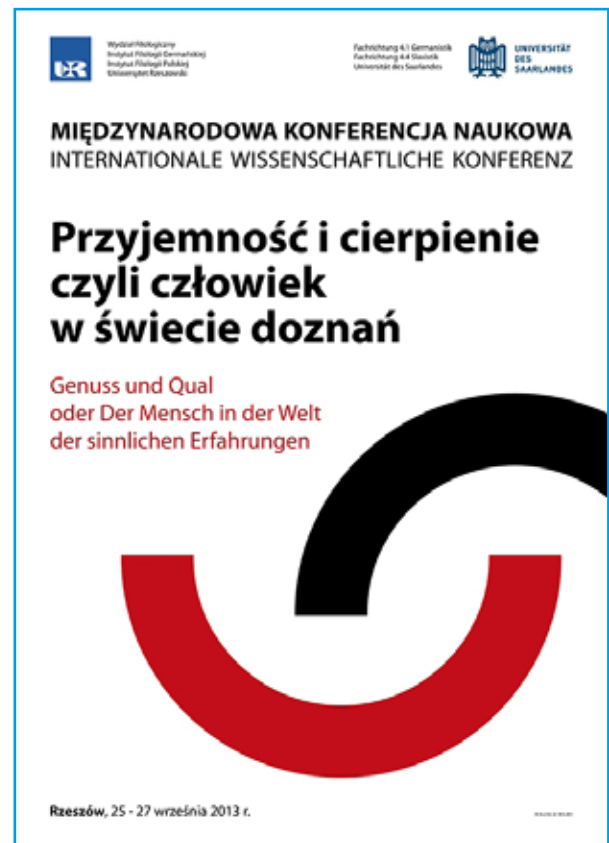
Jan Wolski

NAUKOWE POMOSTY MIĘDZY GERMANISTAMI, POLONISTAMI I SŁAWISTAMI; UNIwersytetem Rzeszowskim i UNIwersytetem Kraju Saary

Przez trzy dni (25-27 września br.), w dwóch aulach oraz salach dydaktycznych Instytutu Filologii Germańskiej toczyły się obrady Międzynarodowej Konferencji Naukowej, zorganizowanej przez Zakład Historii Literatury Niemieckiej Instytutu Filologii Germańskiej oraz Zakład Literatury Polskiej XX Wieku Instytutu Filologii Polskiej, zatytułowanej *Genuss und Qual oder Der Mensch in der Welt der sinnlichen Erfahrungen – przyjemność i cierpienie, czyli człowiek w świecie doznań*. Trzeba koniecznie podkreślić fakt, że choć na odległość, to we współorganizowaniu wzięły udział analogiczne instytuty Uniwersytetu Kraju Saary (Universität des Saarlandes) z Saarbrücken: Fachrichtung 4.1 Germanistik oraz Fachrichtung 4.4 Slavistik.

Ważnym elementem składowym tego przedsięwzięcia była chęć uhonorowania, zgodnie z akademicką tradycją, długoletniej pracy i dorobku naukowego germanisty, literaturoznawcy i – przede wszystkim – miłośnika literatury, prof. dra hab. **Zbigniewa Światłowskiego**, długoletniego kierownika Zakładu Historii Literatury Niemieckiej na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Rzeszowskiego

W pierwszy dzień konferencji obrady rozpoczęły się w Auli Głównej w budynku A0 (przy ul. Pignonia 1), zaś uroczystego ich otwarcia, wraz z wygłoszeniem

wykładu wprowadzającego, dokonał JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, prof. dr hab. **Aleksander Bobko**. Uczestników konferencji powitali także: dziekan Wydziału Filologicznego dr hab. prof. **UR Zenon Ożóg** oraz dyrektor Instytutu Filologii Germańskiej dr hab. prof. **UR Mariola Wierzbička**. Odczytany został ponadto przez dra **Marco Klüha** list do uczestników konferencji – dziekana Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Saarbrücken, prof. Rolanda Marti.

Debatę rozpoczął wykład inauguracyjny prof. dr. hab. Zbigniewa Światłowskiego, który podzielił

się refleksjami na temat namiętności towarzyszących lekturom książek i obcowaniu z dziełami literackimi.

W kolejnych dniach wystąpienia i dyskusje toczyły się w sekcjach językowych i w grupach zbudowanych na podobieństwach tematycznych przedstawianych referatów. Sporo było jednak przypadków wzajemnych, jeżeli można to tak określić, *przeptywów między sekcjami*, gdzie dominowali poloniści, bądź germaniści.

W trakcie intensywnych, trzydniowych obrad wygłoszono 61 referatów. Zwieńczeniem każdej sekwencji była dyskusja, w wielu przypadkach rozszerzająca pole obserwacji i pogłębiająca poruszaną problematykę. Obrady rozpoczęły i zamknęły sesje plenarne.

Konferencja zgromadziła naukowców zainteresowanych tematyką z wielu ośrodków akademickich kraju: z Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Śląskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Politechniki Koszalińskiej, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Instytutu Badań Literackich PAN, Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu, Uniwersytetu Szczecińskiego. Spora grupa, zarówno germanistów, jak i polonistów reprezentowała Uniwersytet Rzeszowski. Niezwykle istotna była także obecność gości z zagranicy, bo dawała szansę poznania i konfrontacji z innymi metodami i zasadami postępowania literaturoznawczego. Poza współgospodarzami z Uniwersytetu Kraju Saary w Saarbrücken, obecni byli naukowcy z USA, Szwajcarii, Ukrainy i Holandii.

Obszar dociekań, opisów, analiz i interpretacji był szeroki i objął różnorodną problematykę, między innymi koncepcje analizujące ból i cierpienie w twórczości Ernsta Jüngera, zmysłowości tańca, motywów miłosnych w operach Wagnera, zmysłowości w literaturze modernizmu, przyjemności i zemsty w nowej literaturze niemieckiej pisanej przez kobiety, doświadczenia utraty, erotyki w liryce przełomu wieków XIX i XX, motywów masochistycznych, cierpienie młodego Wertera, ciała jako przedmiotu rozkoszy i cierpienia, podróży, wszelkiego rodzaju rozkoszy związanych z doznaniem podniebienia, antycznego rozumienia diagnozowanych stanów, rozkoszy i mąk tłumacza Norwida, „odrażające przyjemności” w opisach hitlerowca sadysty w prozie PRL-u, przyjemności doznawania muzyki jako przyczyny cierpienia wewnętrznych, blasków i cieni bycia pisarzem emigracyjnym, obrachunków z literaturą niemiecką, doznania cielesności w średniowiecznej poezji religijnej, doświadczeń mistycznych, kłopotów z tożsamością szwajcarską.

Polem literaturoznawczych obserwacji i diagnoz była twórczość autorów niemieckiego obszaru językowego i autorów polskich. Liczne referaty dotyczyły szczegółowych studiów i interpretacji pojedynczych utworów, jak choćby Christopha Simmona, Mieczysława Jastruna, Zbigniewa Herberta, Kristiana Ditleva Jensena, Waltera Reinera, Stanisława Barańczaka, Paula Nizona, Martina Mosebacha, Helmuta Krassera, Daniela Glattauera, Jeanette Lander, Edgara Allana Poe, Salvadora Dali, Emily Dickinson, Szczepana Twardocha, Rainera Marii Rilkego, Ignacego Krasickiego, Jana Lama, Stanisława Ignacego Witkiewicza, Thomasa Manna, czy porównań pisarza niemieckiego (Rainald Goetz) i polskiego (Dorota Masłowska).

Genuss i Qual, czyli przyjemność i cierpienie, to dwie skrajne kategorie, jakimi próbowano opisać wszelkiego rodzaju wrażenia i doznania, przy tym, co bardzo istotne, a co ujawniły obrady, nie tylko zmysłowe, ale także na przykład kulinarne, związane z pracą tłumacza, definiowaniem tożsamości narodowej, religijnej, filozoficznej i filologicznej, obecne w literaturze, historii czy epistolografii. Debatowano i rozważano najprzeróżniejsze formy przeżywania rozkoszy i cierpienia w każdej postaci, także jako zjawiska występujące równolegle.

Diagnozom poddawano wszelkiego rodzaju sytuacje, w których bohaterowie literaccy odczuwali rozkosz i którym nieobce było cierpienie. Ukazywano protagonistów, dyskutowano o nich samych, o miejscu w literaturze, w kulturze, we współczesnym świecie tego rodzaju wyrazistych i często kontrowersyjnych w doznaniach i opisie uczuciach.

Z pełnym przekonaniem można stwierdzić, że ustalenia konferencji pozwoliły nam na stworzeniu zarówno całościowych obrazów odnoszonych do poezji, prozy, eseistyki, jak i szczegółowych studiów dotyczących różnych zagadnień, typowych i charakterystycznych, wskazaniu cech indywidualnych poetek, jak i wspólnych z innymi pisarzami tematów, motywów i toposów. Badacze przedstawili niezwykle interesujące indywidualne wizje i interpretacje stanów rozkoszy i przyjemności, w których zanurzeni są bohaterowie literaccy. Powstała w ten sposób inspirująca dyskusja o kondycji człowieka, która objawia się przecież również w takich ekstremalnych stanach.

W wielu przypadkach zdiagnozowano i zdefiniowano na nowo, nierzadko w intrygujący i fascynujący sposób, stany rozkoszy i cierpienia: czy były to uniesienia erotyczne, czy smaki kuchni, doświadczenia wygnania, emigracji, obcości kulturowej, płciowej, społecznej, czy kwestie rozpoznania własnej lub cudzej tożsamości. Miejmy nadzieję, że tego typu zdarzenia naukowe organizowane przez różniące się

zakresami swych badań instytuty, będą miały swoje kontynuacje, a intensyfikacji ulegną także kontakty między naszym Uniwersytetem i Uniwersytetem w Saarbrücken. Takie odmienne, niekiedy z pozoru tylko, punkty i perspektywy widzenia, niewątpliwie rozszerzają pola obserwacji i refleksji, dają możliwość wyrazistszego i głębszego rozpoznania zjawisk.

Po zakończeniu konferencji, w sobotę 28 września, niektórzy uczestnicy wzięli udział w mniej oficjalnej części – wycieczce po Podkarpaciu, odwiedzając m.in. Krosno, Sanok i Sieniawę.

Dodatkowym elementem, który uatrakcyjnił przebieg konferencji, było spotkanie autorskie z młodą austriacką pisarką Gerhild Steinbuch.

Robert Czepiel, Dawid Szczepankiewicz

I OGÓLNOPOLSKIE FORUM EDUKACJI PRAWNEJ

W dniach 6-7 listopada br. w Rzeszowie odbyło się I Ogólnopolskie Forum Edukacji Prawnej. Uroczysta inauguracja odbyła się w Auli Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii Uniwersytetu Rzeszowskiego przy ul. Pigionia.

Forum otworzył dr hab. prof. UR **Wojciech Walat** – prorektor ds. studenckich i kształcenia UR. Następnie o świadomości prawnej Polaków, stanie edukacji prawnej oraz roli tematycznych programów

telewizyjnych w tym procesie dyskutowali praktycy, teoretycy oraz studenci prawa. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się wykłady teoretyków i praktyków prawa, którzy działają na rzecz zwiększania

świadomości prawnej polskiego społeczeństwa oraz spotykają się z przejawami niskiej znajomości tych zagadnień. Prowadzone panele dyskusyjne oraz zajęcia z trenerami personalnymi na pewno pozwolą studentom przygotować się do praktycznych działań i pracy w grupie. Intencją organizatorów Forum było wypracowanie konkretnych planów działań w studenckich poradniach prawnych w całej Polsce oraz nawiązanie kontaktów, co na pewno pozwoli na skuteczniejsze działanie w zakresie edukacji prawnej w przyszłości.

W ważnej dla pierwszego dnia Forum debacie pt.: „Świadomość prawna polskiego społeczeństwa a rozwój edukacji prawnej w Polsce” moderatorami byli: sędzia Sądu Rejonowego dr **Arita Masłowska**, wiceprezes Zarządu Zrzeszenia Prawników Polskich – Oddział Wojewódzki w Rzeszowie; adiunkt w Zakładzie Prawa Karnego i Postępowania Karnego Wydziału Prawa i Administracji UR, sędzia Sądu Okręgowego **Janusz Solecki** – prezes Zarządu Zrzeszenia Prawników Polskich, Oddział Wojewódzki w Rzeszowie; prokurator Prokuratury Apelacyjnej **Mariusz Chudzik** – wiceprzewodniczący Krajowej Rady Prokuratury oraz **Henryk Wolicki** – pełnomocnik prezydenta Miasta Rzeszowa ds. oświaty. Wstępem do debaty był film z przeprowadzonej na ulicach Rzeszowa sondy, dotyczącej świadomości prawnej lokalnej społeczności. Film ten można oglądać na kanałach informacyjnych Podkarpackiego Centrum Edukacji Prawnej, w Internecie. W trakcie panelu SSO Janusz Solecki, podkreślał potrzebę działań zwiększających świadomość prawną, nie tylko wśród szeroko pojętego społeczeństwa, ale przede wszystkim wśród studentów i aplikantów zawodów prawniczych. Z ust zawodowych prawników padło wiele ciekawych spostrzeżeń i uwag dotyczących braków w wiedzy prawniczej polskich obywateli. Bardzo cenne były uwagi Henryka Wolickiego, który przekazał informacje dotyczące zasad funkcjonowania oświaty w Rzeszowie. Pozytywnym akcentem tego wydarzenia były propozycje wsparcia działań edukacyjno-prawnych i budowy programów, mających na celu zwiększanie świadomości prawnej. Wykład pt.: „Rola tematycznych programów telewizyjnych w edukacji prawnej społeczeństwa” wygłosił SSO **Artur Lipiński**, znany szerzej z programu TVN „Sąd rodzinny”. Opowiadał o przygotowaniu scenariuszy i nagrywaniu programu, w którym występował, a także podkreślał, że ten program był niezwykle wymagającym zadaniem, zarówno dla pracowników telewizji, jak i dla prawników, ze względu na bardzo trudną tematykę. Konkluzją tego wystąpienia było stwierdzenie, że tego typu programy wzbudziły potrzebne dyskusje o edukowaniu prawnym obywateli.

Współgrała z tym wystąpieniem informacja, przekazana uczestnikom Forum, że w Rzeszowie powstało Podkarpackie Centrum Edukacji Prawnej.

Drugi dzień Forum otwierały zajęcia warsztatowe. Warsztat pn. „Przygotowanie projektów z zakresu prawa – uwagi praktyczne” przeprowadziła **Małgorzata Kuta-Pałach** – menadżer projektu PI LAUR – Losy Absolwentów Uczelni Rzeczpospolitej, a następnie mgr **Matylda Przepióra** udzielała porad w zakresie prowadzenia projektów.

Wykład „Świadomość społeczno-gospodarcza obywateli Polski i Unii Europejskiej” wygłosił dr hab. prof. UR **Jan Olszewski** – kierownik Zakładu Prawa Handlowego i Gospodarczego, WPiA UR, prezes Podkarpackiego Stałego Sądu Polubownego – Arbitrażowego w Rzeszowie. Profesor Olszewski omówił zależności między świadomością prawną obywateli a zachowaniami społeczno-gospodarczymi społeczeństwa.

Warsztat pn. „Wystąpienia publiczne i sztuka autoprezentacji” przeprowadził mgr inż. **Andrzej Jarrema-Suchorowski** – członek stowarzyszenia Business Management Club, absolwent Szkoły Liderów Społeczeństwa Obywatelskiego. Uczestnicy Forum zgodzili się z przedstawionymi tezami, że oprócz merytorycznego przygotowania, bardzo ważna jest sztuka odpowiedniego przekazania treści społeczeństwu.

W drugim dniu Forum odbyły się również debaty open space, w trakcie, których studenci dyskutowali o powodach niskiej świadomości prawnej społeczeństwa oraz przygotowali propozycje działań, mających poprawić ten stan. Wypracowane wnioski zostaną przekazane decydującym.

Wykład „Rola świadomości prawnej w zakresie pieczy zastępczej i adopcji”, wygłoszony przez dra **Jakuba Łukasiewicza** – adiunkta w Zakładzie Prawa Cywilnego i Prawa Rzymskiego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego zakończył dwudniowe Forum.

Zakończeniem Forum było wręczenie wszystkim uczestnikom certyfikatów uczestnictwa, a także ogłoszenie informacji o kolejnych projektach edukacyjnych.

Forum zostało objęte patronatem honorowym przez Ministerstwo Sprawiedliwości RP, Prokuraturę Generalną, Krajową Radę Sądownictwa i Krajową Radę Prokuratury, Zrzeszenie Prawników Polskich, a także Marszałka Województwa Podkarpackiego i Wojewodę Podkarpackiego, Prezydenta Miasta Rzeszowa oraz Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego. Organizatorem była Uniwersytecka Poradnia Prawna działająca przy Uniwersytecie Rzeszowskim oraz Grupa Inicjatywna Studentów Prawa UR, realizująca kampanię edukacyjną „Świadomy swoich praw”.

Foto: A. Antkiewicz

Nauczyciele akademicki z Wydziału Ekonomii - prof. dr hab. Adam Czudec, dr Tomasz Potocki i dr Bogdan Wierzbiński reprezentowali Uniwersytet Rzeszowski na prestiżowej międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej przez **Osservatorio Regionale Banche - Imprese di Economia e Finanza** pt. **Economics, Finance and Society – scenarios and equilibrium, w Sorrento** (Włochy), która odbyła się w dniach 8-9 listopada 2013 roku, z udziałem 350 uczestników z całego świata.

Bogdan Wierzbiński

PRZEDSTAWICIELE WYDZIAŁU EKONOMII UR NA KONFERENCJI W SORRENTO

Konferencja ta poświęcona była wyzwaniom ekonomii dobrobytu w ujęciu interdyscyplinarnym, obejmującym zagadnienia ekonomii, socjologii, psychologii i finansów z perspektywy ostatniego kryzysu finansowego. Odbyła się ona pod patronatem włoskich rządowych instytucji badawczych, a realizowana była przez instytut badawczy z Bari – Osservatorio Regionale Banche - Imprese di Economia e Finanza, przy współpracy siedmiu uniwersytetów oraz ośmiu przedstawicielstw władz różnych regionów włoskich. Wydarzeniu patronowała niezwykle popularna, nie tylko we Włoszech, telewizja publiczna RAI.

Rzeszowianie, w dwóch wygłoszonych referatach („Rationality, altruism and *well-being* from the perspective of globalization and financialisation” oraz “Cooperation and trust building mechanisms in the regional development context”) zaprezentowali wyniki badań własnych na temat dobrobytu w ujęciu regionalnym.

Niezależnie od części naukowej konferencji kontynuowano prace, zapoczątkowane podczas spotkania w Rzymie (w czerwcu 2013 roku) nad powołaniem nieformalnej sieci badawczej (budowana będzie w oparciu o przedstawicieli reprezentujących następujące kraje: Włochy, Algierię, Francję, Egipt, Albanie i Polskę) oraz określono misję, wizję i strategiczne kierunki wspólnych badań. We wszystkich pracach nad założeniami takiej sieci badawczej, jako reprezentacja zespołu polskiego, uczestniczyli pracownicy Wydziału Ekonomii naszego Uniwersytetu: prof. dr hab. Adam Czudec, dr Tomasz Potocki oraz dr Bogdan Wierzbiński. Zrealizowanie tego ambitnego planu wymaga szybkiego przygotowania kilku propozycji badawczych, na bazie których zostaną złożone wnioski o wspólny międzynarodowy grant badawczy. Spotkanie ekonomistów w Sorrento było okazją do promocji Uniwersytetu Rzeszowskiego, miasta Rzeszowa i regionu. Ponadto zaproszono na Wydział Ekonomii UR profesorów z Egiptu, Korei oraz Japonii na wykłady otwarte, oraz omówiono warunki współpracy z uniwersytetami włoskimi.

Wojciech J. Cynarski

SPORT A JAKOŚĆ ŻYCIA. IX MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA W BRNIE

Już po raz dziewiąty z wykorzystaniem środków UE zorganizowano na Uniwersytecie Masaryka dużą międzynarodową konferencję naukową z cyklu "Sport and Quality of Life". Odbędzie się to w obiektach Wydziału Sportu UM w Brnie, w dniach 7-8 listopada 2013. Dziekani tego Wydziału – doc. Jiri Nykodým i doc. Martin Zwonar kierowali komitetami naukowym i organizacyjnym tej konferencji. Bezpośrednio zaś kwestie organizacyjne koordynowała z powodzeniem mgr Eva Spillingova.

Udział wzięło łącznie 120 uczestników z 15 krajów. Jako referentów zaproszono m.in. prof. Adriana Hutbera i prof. Weimo Zhu z USA, prof. Damira Knjaza z Chorwacji, prof. Willego Pietera z Korei Płd. i Andy Lane'a z Wielkiej Brytanii, znaczące sławy naukowe.

Nasz Wydział Wychowania Fizycznego, w charakterze keynote speakera, czyli z wykładem kluczowym, i do prowadzenia sesji tematycznej reprezentował dr hab. prof. UR Wojciech J. Cynarski. To wielkie wyróżnienie i zaszczyt, że na tę cykliczną, największą konferencję z obszaru nauk o kulturze fizycznej, jakie organizowane są u naszych południowych sąsiadów, zaproszono nauczyciela akademickiego Uniwersytetu Rzeszowskiego (jedyne Polaka).

7 listopada, około godziny 10 rozpoczęto ceremonię otwarcia, z wykładami A. Hutbera (nt. ćwiczeń fizycznych jako obszaru medycyny) i D. Knjaza (o wy-

szukiwaniu talentów sportowych). Dalsze obrady toczyły się już w pięciu sekcjach: A. Biomedyczne aspekty sportu; B. Sport w perspektywie nauk społecznych; C. Ilościowe i jakościowe analizy ludzkiego ruchu; D. Bezpieczeństwo w wychowaniu fizycznym, sporcie i aktywności czasu wolnego; E. Sekcja posterowa. Tu zostały przedstawione m.in. wyniki badań zespołu kierowanego przez dziekana naszego Wydziału WF, dra hab. prof. UR Wojciecha Czarnego.

Wraz z prof. Willy Pieterem prowadziłem obrady sekcji D. Najpierw wystąpiłem w imieniu IMACSSS i Stowarzyszenia Idokan Polska. Wręczyłem Medal XX-lecia SIP profesorowi Alesowi Sekotowi i doc. Zdenkowi Reguli. Zaprosiłem też do udziału w III Światowym Kongresie Naukowym Sportów i Sztuk Walki (Rzeszów, 15-17 X 2014). Przedstawiłem też referat wprowadzający "The traditional art of swordmanship and its application today. A case study of one of the Japanese schools".

Grzegorz Ślusarz

SEMINARIUM I WYJAZD STUDYJNY NA SŁOWACJĘ – WYDZIAŁ EKONOMII REALIZUJE UNIJNY PROJEKT

Seminarium i wyjazd studyjny na Słowację (9 października 2013 roku) były kolejnym etapem projektu „Człowiek i natura – transfer wiedzy i doświadczeń w Euroregionie Karpackim” realizowanego przez Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego we współpracy z gminą Zarszyn i partnerem zagranicznym - Stowarzyszeniem Górna Olka z Niżnej Sitnicy na Słowacji. Projekt ten jest realizowany w latach 2013-2014 i dofinansowany ze środków Unii Euro-

pejskiej (z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka 2007-2013) za pośrednictwem Euroregionu Karpackiego Polska. Jednym z głównych jego celów jest nawiązanie i wzmocnienie bezpośrednich kontaktów pomiędzy polskimi i słowackimi społecznościami i samorządami gmin cennych przyrodniczo, objętych systemem ochrony prawnej po obu stronach granicy, ale

funkcjonujących w obrębie Euroregionu Karpackiego. Współpraca taka ma na celu edukację społeczeństwa i podnoszenie świadomości w zakresie kreowania rozwoju zrównoważonego, co w praktyce oznacza ograniczanie konfliktów na styku ochrona przyrody i inwestycje sprzyjające rozwojowi.

W realizacji tego projektu ważną rolę do odegrania ma Uniwersytet Rzeszowski reprezentowany przez Wydział Ekonomii, nie tylko w zakresie przekazywania wiedzy podstawowej związanej z realizowaną problematyką, ale również w zakresie wiedzy diagnostyczno-projekcyjnej wynikającej z realizacji określonych koncepcji rozwojowych oraz oceny skuteczności stosowanych instrumentów stymulujących procesy rozwojowe na obszarach objętych różnymi formami ochrony przyrody. Ważną formą rozwijania współpracy pomiędzy partnerami są seminaria i wyjazdy studyjne. Uczestnikami wyjazdu na Słowację (9 października 2013 r.) ze strony polskiej byli przedstawiciele realizatorów projektu; pracownicy Urzędu Gminy w Zarszynie, Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz przedstawiciele beneficjentów z powiatu sanockiego. Ze strony słowackiej w spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Stowarzyszenia Górna Olka z Niżnej Sitnicy, pracownicy Parku Narodowego, samorządowcy i pracownicy instytucji odpowiedzialnych za rozwój odwiedzanych terenów). Główny celem wyjazdu studyjnego i seminarium była prezentacja doświadczeń partnera słowackiego w realizacji polityki rozwoju

w obszarach cennych przyrodniczo. Zaprezentowane zostały kluczowe inwestycje na tych terenach oraz główne problemy związane z rozwojem takich obszarów, a w tym zwłaszcza związane z systemem ochrony prawnej w ramach europejskiej sieci Natura 2000. Inwestycje realizowane na Słowacji związane są głównie z infrastrukturą techniczną podnoszącą jakość życia mieszkańców tych terenów oraz z infrastrukturą turystyczną. W odniesieniu do tej ostatniej są to głównie ścieżki dydaktyczne służące podnoszeniu wiedzy i świadomości tak u osób odwiedzających te tereny, jak i ich mieszkańców. Ścieżki takie służą pośrednio podnoszeniu atrakcyjności turystyczno-rekreacyjnej terenów, na których powstają. Słowacy dużą wagę przywiązują do promocji nie tylko walorów przyrodniczych, ale także wartości historycznych, dziedzictwa kulturowego oraz promocji ludzi wywodzących się z odwiedzanych terenów, którzy w znaczący sposób zapisali się w historii i kulturze regionu. Tu zakres realizacji inwestycji jest determinowany charakterem ochrony występującej na danym terenie, co niewątpliwie nie sprzyja atrakcyjności lokalizacyjnej dla potencjalnych inwestorów. Głównym problemem odwiedzanych terenów jest ich wyludnianie się, co przy niskiej już gęstości zaludnienia tam występującej oraz małym przyroście naturalnym może w przyszłości jeszcze bardziej potęgować nie tylko problemy demograficzne, ale również rozwojowe w szeroko rozumianym sensie rozwoju zrównoważonego.

Dorota Grabek-Lejko

JAK LEPIEJ MONITOROWAĆ ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA W POLSCE I NA UKRAINIE?

Od 1 lutego 2013 roku w Uniwersytecie Rzeszowskim realizowany jest projekt transgraniczny *Integracja naukowa obszaru pogranicza polsko-ukraińskiego w zakresie monitoringu i detoksykacji substancji szkodliwych w środowisku*, współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Programu Współpracy Polska – Białoruś – Ukraina 2007-2013. Projekt realizowany jest wspólnie z ukraińskim partnerem – Instytutem Biologii Komórki Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie. Kosztorys projektu przewiduje wydatki w kwocie ponad 360 000 euro. Jest to pierwszy na Uniwersytecie Rzeszowskim projekt przygotowany i realizowany z partnerem z kraju, który nie jest członkiem Unii Europejskiej. Dzięki temu nasza uczelnia otwiera się na promowanie współpracy i nauki z państwami Europy Wschodniej. Głównym celem projektu jest poszerzenie i wzmocnienie istniejących kontaktów oraz wypracowanie trwałego modelu współpracy transgranicznej pomiędzy środowiskami uczelni i instytutów naukowych Polski i Ukrainy regionu pogranicza.

W ramach projektu realizowane są liczne zadania skierowane do studentów i pracowników z kierunków biologicznych i pokrewnych jednostek partnerskich. Projekt umożliwia uczestnictwo w bezpłatnych warsztatach naukowych, seminariach, konferencjach i videokonferencjach, itp.

Realizowane są również wspólne badania naukowe przez grupę naukowców z Polski i Ukrainy, dotyczące opracowania nowych metod monitoringu i detoksykacji substancji toksycznych.

Odbyła się już pierwsza videokonferencja, która cieszyła się wielkim zainteresowaniem. Uczestniczyło w niej ponad 130 osób (studentów i pracowników) z Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz 21 osób z Instytutu Biologii Komórki NANU we Lwowie. W czerwcu i lipcu tego roku odbyły się pierwsze warsztaty naukowe dla studentów pt. „Współczesne problemy monitoringu środowiska” oraz „Substancje szkodliwe i ich detoksykacja”, prowadzone przez pracowników naukowych z Polski i Ukrainy. Warsztaty odbywały

Warsztaty w Rzeszowie.
Fot. D. Grabek-Lejko

się na Uniwersytecie Rzeszowskim oraz w Instytucie Biologii Komórki NANU we Lwowie. Uczestniczyli w nich studenci i doktoranci z dwóch krajów – z Polski i Ukrainy. Ich uczestnicy zapoznali się z nowoczesną aparaturą laboratoryjną oraz metodami stosowanymi w badaniach środowiskowych. Poznali także nowe metody i techniki stosowane w pracy laboratoryjnej, ponadto nawiązali znajomości ze studentami z instytucji partnerskich.

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych do udziału w kolejnych działaniach realizowanych w ramach projektu. Szczegóły dotyczące projektu *Integracja naukowa obszaru pogranicza polsko-ukraińskiego w zakresie monitoringu i detoksykacji substancji szkodliwych w środowisku*, dostępne są na stronie internetowej: www.environment.lviv.ua lub w biurze projektu (Uniwersytet Rzeszowski, al. Rejtana 16A, 35-959 Rzeszów, pokój 67, tel. 0048178721066).

Karolina Klęba

BUŁGARZY POZNAJĄ PRACĘ NASZEGO BIURA KARIER

W dniach 5–9 sierpnia 2013 r. w Biurze Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego przebywała Tatiana Ivanova z International University College of Bulgaria, pracownik tamtejszego biura karier. Towarzyszyła jej Ginka Grigorova, która była gościem naszej Kwestury. Panie zapoznały się też z pracą administracji centralnej UR, zwiedziły Wydział Matematyczno - Przyrodniczy oraz Bibliotekę Główną Uniwersytetu Rzeszowskiego.

International University College powstał w 1996 roku i w związku z tym, że oferuje szereg programów, które są prowadzone w języku angielskim jest powszechnie uznawany za międzynarodową uczel-

nię. Studiują tam osoby z 30 krajów świata, m.in. Niemiec, Rosji, Meksyku, Ukrainy, Włoch i Australii.

Głównym celem wizyty Tatiany Ivanovej w Rzeszowie było poznanie pracy Biura Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Centrum Pomocy Studentom i Absolwentom (Career Center) w wejściu studentom/absolwentom na rynek pracy. Podczas wspólnej debaty gości i pracowników UR doszliśmy do wniosku, że najważniejszym naszym zadaniem w pracy jest doradztwo zawodowe i różne formy wsparcia studentów/absolwentów, które przyczyniają się do znalezienia miejsc pracy.

Zdjęcie ze zbiorów Biura Karier

Dominika Burda, Aleksandra Haliniak

TAK BYŁO PODCZAS LETNIEJ AKADEMII EUROPAICUM 2013 W SAARBRÜCKEN

W dniach od 11 do 23 sierpnia br. w Saarbrücken (Niemcy) odbyła się trzecia edycja Letniej Akademii *Europaicum* 2013, skierowana do studentów i absolwentów uczelni wyższych.

W ramach tego projektu Uniwersytet w Saarbrücken gościł 29 uczestników z 9 krajów - z Polski, Rosji, Ukrainy, Czech, Słowacji, Rumunii, Bułgarii, Bośni i Hercegowiny oraz Gruzji. Uniwersytet Kraju Saary jest uczelnią partnerską Uniwersytetu Rzeszowskiego,

z tego też tytułu, a także dzięki dobrym kontaktom naszego Instytutu Filologii Germańskiej z niemiecką uczelnią (której patronuje m.in. dr Grzegorz Jaśkiewicz), w tym roku po raz pierwszy wzięli udział w projekcie studenci rzeszowskiej germanistyki.

*Pamiątkowe zdjęcie pod budynkiem
Parlamentu Europejskiego*

Wakacyjna Akademia oferuje dwa intensywne seminaria na temat nauk europejskich i Unii Europejskiej. W cyklu zajęć „Divided cities” skoncentrowano uwagę na sytuacji politycznej Irlandii i Jugosławii. Irlandzki historyk i pisarz, doktor Eamonn O’Ciardh i doktor Gabriela Wojwoda-Engstler przedstawili genezy konfliktów w krajach europejskich, a także zaostrezenie się sytuacji politycznej. W oparciu o lekturę książek, artykułów i seanse filmowe, studenci pogłębiali swoją wiedzę, którą wykorzystywali w dyskusjach.

Równie absorbującym tematem zajęć był kurs na temat Unii Europejskiej, prowadzony przez prawnika Sebastiana Zeitzmanna. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że wiedzę teoretyczną mogliśmy wykorzystać w praktyce, podczas wycieczki do Strasburga, siedziby Parlamentu Europejskiego.

Zwiedzaliśmy też zabytkowe śródmieście Strasburga, znajdujące się na wyspie. Z pokładu statku mogliśmy podziwiać monumentalne budowle, słynną katedrę Notre Dame, a także bardzo klimatyczne okolice z licznymi knajpkami. Zwieńczeniem kursu był udział w akademickiej debacie na temat tworzenia europejskiego prawa. Był to zarazem rodzaj egzaminu sprawdzającego naszą wiedzę na temat organów Unii Europejskiej i ich kompetencji. Zostaliśmy przydzieleni do najważniejszych organów UE, a z tytułu członkostwa Polski w Unii, miałyśmy możliwość i zaszczyt reprezentować stanowisko naszego kraju. W symulowanym procesie legislacyjnym Komisja Europejska przedstawiła Parlamentowi i Radzie projekt zmian w produkcji, składzie i opakowaniach produktów tytoniowych. Po kilkugodzinnym procesie tworzenia „nowego” aktu prawnego, pełnym emocji i licznych napięć, ostatecznie pod okiem pana Zeitzmanna udało nam się dojść do konsensusu i uchwalić pierwszą w życiu ustawę.

Pobyt na niemieckim uniwersytecie dał nam możliwość poznania studentów i absolwentów uczelni wyższych z całego świata, m.in. z Kanady, USA, Brazylii, Meksyku, Francji, Hiszpanii, Czech, Słowacji, Rosji, Kazachstanu i Indii. Wspólnie z zagranicznymi studentami zwiedzaliśmy zabytkowe okolice Trewiru, pretendującego do miana najstarszego miasta w Niemczech, którego największą atrakcją jest Porta Nigra (zabytkowa brama, zachowana z czasów rzymskich). Podziwialiśmy zachwycającą przy-

rodę z tarasu widokowego nad Saarą, z którego rozciągały się niepowtarzalne widoki na malownicze meandry rzeki między wzniesieniami. W Zagłębiu Saary, w Völklingen znajduje się wpisana w 1994 roku na listę światowego dziedzictwa kulturalnego UNESCO, dobrze zachowana huta żelaza z przełomu XIX i XX wieku, często opisywana jako ikona kultury przemysłowej. Unikatową hutę mieliśmy okazję zobaczyć po zakończeniu zajęć.

Szczególnie ważnym elementem projektu była wycieczka do miejsca upamiętniającego zamordowanych w czasie II wojny światowej, w którym niegdyś znajdował się obóz koncentracyjny „Goldene Bremm”, przy granicy niemiecko-francuskiej.

Niemiecka gościnność pozwoliła nam przedłużyć pobyt, dlatego wykorzystaliśmy tę możliwość i kontynuowałyśmy nasz szlak wycieczkowy. Odwiedziliśmy Luksemburg, graniczące z Francją, Niemcami i Belgią państwo Beneluksu. Ten niewielki kraj obfituje w wiele zabytków. Wyróżniają się ponadto imponujące siedziby instytucji Unii Europejskiej, m.in. Trybunału Sprawiedliwości. Uwagę zwraca zabytkowa katedra Notre Dame i most Adolphe-Breck z roku 1903, który zadziwia swoją wielkością i rozmachem, a widok z niego na długo pozostaje w pamięci.

W czasie realizacji projektu uzyskaliśmy po 6 punktów ECTS, które zbliżają nas do uzyskania unikatowego niemieckiego certyfikatu Europaicum. Punkty zdobywaliśmy, uczestnicząc we wszystkich warsztatach podczas obydwu kursów.

Na terenie Uniwersytetu Kraju Saary, znanego w Niemczech ze względu na wysoki poziom badań naukowych oraz kształcenia na kierunkach związanych z informatyką wielokrotnie miałyśmy możliwość spotkać studentów i doktorantów z Polski. Miasto zaskoczyło nas żywiołową aktywnością kulturalną, francuską atmosferą, barokową architekturą, tętniącym życiem o każdej porze Rynkiem św. Jana – sercem Saarbrücken. Saarbrücken to nie tylko miasto wspaniałej architektury, kultury i festiwali, ale też miasto zieleni, oferujące wiele możliwości spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu. Miejscem szczególnym są ogrody pałacowe, w kompleksie niemiecko-francuskim (Deutsch-Französischer Garten) i nabrzeża Saary, gdzie wspólnie z zagranicznymi studentami spędzałyśmy każdą wolną chwilę.

Dorota Cisek

IX PENITENCJARNY OBÓZ NAUKOWY STUDENTÓW PEDAGOGIKI

W dniach od 27 września do 4 października 2013 r. dwunastu studentów z Sekcji Penitencjarnej, wraz z opiekunem dr **Moniką Badowską-Hodyr** uczestniczyły w warsztatach na terenie Zakładu Karnego w Łupkowie, a także w Oddziale Zewnętrznym w Moszczańcu.

Zakład Karny Łupków jest jednostką półotwartą, przeznaczoną dla recydywistów. Więźniowie przebywają w Łupkowie i Oddziale Zewnętrznym w miejscowości Moszczańcu, który również zwiedzili studenci UR. Zgodnie z programem wyjazdu w pierwszym dniu odbyło się spotkanie z dyrektorem Zakładu Karnego ppłk. **Markiem Grabkiem**, kierownikiem Działu Penitencjarnego mjr. **Ryszardem Szczudlikiem** oraz oficerem prasowym jednostki, mjr. **Henrykiem Antoniewiczem**. Wówczas zaprezentowany został Zakład Karny Łupków na tle innych jednostek penitencjarnych Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Rzeszowie. Dr Monika Badowska-Hodyr zwróciła uwagę na szczegóły naszego pobytu, z uwzględnieniem realizacji dwóch projektów badawczych:

projekt I - Skuteczność środków oddziaływania penitencjarnego w opiniach osób odbywających karę pozbawienia wolności oraz projekt II - Wolontariat jako znaczące ogniwo w procesie resocjalizacji penitencjarnej.

W następnym dniu skoncentrowaliśmy się na przedstawionej problematyce. Wychowawcy, funkcjonariusze chętnie dzielili się z nami swoimi doświadczeniami. Zarówno tymi przykrymi, jak i tymi, które „uskrzydłają”. Chętnie odpowiadali na nasze pytania, przybliżyli praktyczną część pracy. Zapoznali nas z celami i zadaniami realizowanymi w pracy penitencjarnej z osadzonymi, ze środkami oddziaływań penitencjarnych stosowanymi wobec skazanych, jak np. zatrudnienie, działania społeczne, zajęcia kulturalno-oświatowe, czy podtrzymywanie kontaktów z rodziną i środowiskiem zewnętrznym.

Po jednostce w Moszczańcu oprowadził nas mjr **Wiesław Potasiewicz**, zaznajamiając z całą strukturą organizacyjną, równocześnie opowiadając o „niecodziennych sytuacjach” w pracy „za murami”. Tu mogliśmy przyjrzeć się bliżej prowadzonej terapii dla osób nadużywających alkoholu, a także uczestniczyliśmy w posiedzeniu komisji penitencjarnej, co było dla studentów bardzo cennym i ciekawym doświadczeniem.

Podczas tegorocznego obozu, po zajęciach praktycznych na terenie zakładu karnego, popołudniami i wieczorami dzieliliśmy się spostrzeżeniami, uwagami i przemyśleniami dotyczącymi realizowanych projektów. Spotkania te zostały wzbogacone przygotowanymi przez dr Monikę Badowską-Hodyr filmami o tematyce penitencjarnej i resocjalizacyjnej. Niezapomnianym, dodatkowym przeżyciem, były zajęcia na strzelnicy w Łupkowie. W wolnych chwilach wybieraliśmy się na wspólne spacerunki szlakami turystycznymi.

Cenne doświadczenia penitencjarne, zdobyte podczas tygodniowego obozu z pewnością pomogą nam w przyszłości skuteczniej zdobywać wiedzę, a następnie konstruktywnie realizować się w pracy zawodowej.

Foto: Archiwum Sekcji Penitencjarnej

Sylwia Rzeźnik, Jarosław Herbert, Przemysław Kępiński

WYJAZDEM W TEREN UCZCZONO JUBILEUSZ KOŁA NAUKOWEGO

16 listopada 2013 r. członkowie Studenckiego Koła Naukowego Podróżników (działającego na Wydziale WF UR) wybrali się w Beskid Niski. Naszą wędrówkę rozpoczęliśmy w miejscowości Zyndranowa, położonej we wschodniej części Beskidu Niskiego w dolince potoku Panna, nieopodal Barwinka i polsko-słowackiego przejścia granicznego. Tu udało nam się odwiedzić Muzeum Kultury Łemkowskiej z ekspozycją etnograficzno-historyczną. Przewodnikiem była pani Gocz, która, przedstawiając historię i tradycję Łemków, mówiła także o dziejach swojej rodziny.

Z Zyndranowej ruszyliśmy w stronę wzgórza Kiczera (534 m. n. p. m.), a po drodze spotkaliśmy przyjaciół z zaprzyjaźnionego Studenckiego Koła Przewodników Beskidzkich z Rzeszowa (działają przy Politechnice Rzeszowskiej), którzy zaprosili nas na gorącą herbatę w ich chatce studenckiej. W ramach wdzięczności przenieśliśmy kilka drewnianych belek na szczyt wzgórza Kiczera. Następnie szlakiem transgranicznym Polska-Słowacja udaliśmy się w stronę miejscowości Jaśliska, gdzie m. in. w 2008 r. został nakręcony film Dariusza Jabłońskiego „Wino truskawkowe”. Jest to miejscowość lokowana w 1366 roku przez Kazimierza Wielkiego i leży na historycznym szlaku handlowym na Węgry. W Jaśliskach tradycyjnie zatrzymaliśmy się w schronisku państwa Marii i Stanisława Lorenców.

Listopadowy wyjazd w teren miał szczególne znaczenie dla członków SKN Podróżników ze względu na fakt, że połączony był z już ósmymi urodzinami

koła naukowego. Z tej okazji przygotowany został tort (autorem był nasz absolwent Bartek Żyła) oraz film przedstawiający i podsumowujący działalność SKN P. Podczas tego wyjazdu nastąpiła też zmiana zarządu koła. Nowym prezesem została Sylwia Rzeźnik (III lic. TiR) w miejsce ustępującej Anny Pilch, oraz Magdalena Załęska (III lic. TiR) jako wiceprezes.

W Jaśliskach pan Stanisław Lorenc oprowadził nas po okolicy, pokazując kilka bardzo interesujących piwnic, w których składowane było wino, zwiedziliśmy też rynek oraz kościół. Następnie z Woli Niżnej wyruszyliśmy Beskidzką Trasą Kurierską „Jaga-Kora” w kierunku Rymanowa Zdroju, zwiedzając po drodze szczyt wzgórza Polańska (737 m n.p.m.).

Zbliżający się koniec roku jest też okazją do złożenia życzeń nam pracownikom UR serdecznych podziękowań za pomoc w realizacji celów statutowych koła. Dziękujemy panom rektorom, prof. dr. hab. Aleksandrowi Bobko i prof. dr. hab. Sylwestrowi Czopkowi, panu dziekanowi Wydziału Wychowania Fizycznego dr. hab. prof. UR Wojciechowi Czarnemu oraz paniom z Działu Nauki - kierownik Grażynie Pawłowicz, Lidii Brzostko-Kuźma oraz Ewie Przybyszewskiej. Jesteśmy wdzięczni członkom Koła Naukowego Ferment za umocnienie studenckich więzów. Przekazujemy pozdrowienia dla opiekuna koła mgr. Macieja Kluza. Zdajemy sobie sprawę, że aktywność naszego koła wynika z codziennej pracy jego członków i dlatego w świątecznym dniu jubileuszu przekazujemy im życzenia dalszych sukcesów.

Rajd pieszy w Beskid Niski nie jest ostatnim wydarzeniem zorganizowanym w tym roku. Na listopad i grudzień zaplanowano jeszcze 3 imprezy: udział członków koła w XXI Międzynarodowych Targach Turystycznych w Warszawie, III Studenckich Spotkaniach Globtroterów oraz seminarium naukowym we Lwowie.

Wszystkich chętnych, którzy chcą dowiedzieć się więcej na temat działalności SKN Podróżników zapraszamy na cotygodniowe spotkania koła (w poniedziałki, o godz. 19.00, ul. Kasprowicza, III piętro - siedziba AZS-u).

Jacek Krawczyk Adam Maryniak

ZWYCIĘSTWO STUDENTÓW I ZESPOŁU UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO W XIX MEMORIALE IM. LESZKA STEPANIAKA

W dniach 12-13 listopada 2013 r. w sali sportowej UR przy ul. Kasprowicza odbył się XIX Memoriał w koszykówce, poświęcony śp. **Leszkowi Stepianiakowi**, nauczycielowi-trenerowi i sędziemu koszykówki w b. Fili UMCS w Rzeszowie. Organizatorem turnieju z ramienia Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Rzeszowskiego był mgr **Jacek Krawczyk**, trener i opiekun sekcji koszykówki mężczyzn w UR.

Oficjalnego otwarcia turnieju w pierwszym dniu zawodów dokonali: pani **Elżbieta Stepianiak** i mgr **Filip Peliszko**, zastępca kierownika CSiR UR. Po meczach eliminacyjnych w grupie „A” pierwsze miejsce przypadło dla zespołu UR I, drugie dla UR

II i trzecie dla juniorów Politechniki Rzeszowskiej. W grupie „B” zwyciężyli absolwenci UR, na drugim miejscu odnotowano „Old Boye” a na trzecim zespół „Wzmocnione Dziewczyny”.

W drugim dniu rozgrywano mecze finałowe i uzyskano wyniki:

- mecz o **V miejsce**; „Wzmocnione Dziewczyny” – juniorzy PRz 40 : 35,
- mecz o **III miejsce**; „Old Boye” – UR II 74 : 45,
- mecz o **I miejsce**; UR I – Absolwenci UR 65 : 53.

Mecz finałowy szczególnie zadowolił kibiców Memoriału, gdyż stał na bardzo wysokim poziomie.

Absolwenci UR rozpoczęli z wielkim animuszem i skutecznością, po I kwarcie prowadzili ze studentami 17:7, w II kwarcie gra się wyrównała i studenci schodzili na przerwę prowadząc 32:28. W trzeciej kwarcie wyrównana walka i wynik 46:43 dla UR I, w IV kwarcie zaznaczyła się przewaga studentów i wynik końcowy 65:53 dla I UR.

W meczu o III miejsce „Old Boye” dali „koszykarską szkołę” akademikom z II zespołu UR, wygrywając 74:45, a w meczu o V miejsce „Wzmocnione Dziewczyny” (**Małgorzata Borys-Duś**, **Izabela Keszowska-Komar** i **Magdalena Kowal** – kiedyś dwukrotnie awans z zespołem AZS Rzeszów do ekstraklasy, z pomocą swoich kolegów-sędziów; **Andrzeja Gicali**, **Marka Rydza**, **Grzegorza Sowya** i **Dariusza Szaro**) pokonały juniorów Politechniki Rzeszowskiej 40:35.

Wszyscy uczestnicy Memoriału otrzymali okolicznościowe koszulki ufundowane przez UR, a zespoły i zawodnicy wyróżnienia w postaci statuetki, dyplomów i nagród rzeczowych od sponsorów Memoriału: firmy ZIAJA, TPM, AVIVA, WARTA, TIO. PL Schwarzkopf i **Artura Żuchowskiego**.

MVP Memoriału został wybrany **Javier Ajiba Orozco** z zespołu UR I (student z Hiszpanii, który przebywa na Erasmusie w UR, a w UR II grał jego kolega **Joavin Hueso Gonzales**). Królem strzelców został **Michał Kindlik** z UR I.

Oficjalnego podsumowania i zakończenia XIX Memoriału im. Leszka Stepaniaka w Koszykówie dokonał prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**, gratulując wszystkim zawodniczkom i zawodnikom, trenerom i opiekunom tej sportowej rywalizacji. Słowa podziękowania skierował do sędziów, opieki medycznej (studenci UR, kierunek ratownictwo medyczne (II rok) - **Karolina Wieszczyk**, **Jakub Kiniorski**, **Konrad Uroda-Darłak**) oraz organizatorów z Centrum Sportu i Rekreacji UR, za dwudniowy Memoriał, który przeprowadzili w formie wolontariatu. Serdeczne słowa podziękowania skierował pan prorektor Wojciech Walat także do wszystkich sponsorów imprezy.

Foto: E. Wójcikiewicz

Marta Tabaczyńska, Krzysztof Kubala

JU-DO – MOJA DROGA

11 października br. w Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Rzeszowskiego przebywali członkowie Stowarzyszenia IDOKAN POLSKA oraz gość specjalny - **Rafał Kubacki** (AWF Wrocław, 7 dan judo, 2-krotny mistrz świata). Działo się to w ramach sesji naukowo-metodycznej „Z teorii i praktyki sportów walki - JUDO”, zorganizowanej przez CSiR UR, Wydział Wychowania Fizycznego (Katedra

Kulturowych Podstaw WF, Turystyki i Rekreacji we współpracy z Katedrą Nauk Humanistycznych), Stowarzyszenie IDOKAN POLSKA oraz IMACSSS. Po części oficjalnych powitań głos zabrał Rafał Kubacki – polski judoka, olimpijczyk, wielokrotny mistrz Polski i świata, a obecnie również nauczyciel akademicki, który przedstawił prezentację na temat „JU-Do – Moja Droga”, która ukazała judo jako formę sportu i uświadomiła zebranych, że jego zasady można bezpośrednio stosować w życiu codziennym oraz zawodowym. Udowodniono bowiem pozytywny jego wpływ na proces socjalizacji (i resocjalizacji). Prelegent wyjaśnił pojęcie „paradoks Kano”, tj. różnicę pomiędzy judo sportowym a judo jako sztuką walki.

W drugiej części prezentacji R. Kubacki przypomniał historie swojej kariery sportowej i mówił o związkach judo z biznesem.

Uczestnicy spotkania w Centrum Sportu i Rekreacji licznie zabierali głos w dyskusji, prezentując wypowiedzi związane z tematem wystąpienia R. Kubackiego.

W drugiej części sesji Rafał Kubacki poprowadził zajęcia warsztatowe, metodyczno-szkoleniowe, poświęcone metodyce nauczania i zastosowania taktycznego wybranych technik judo.

Adela Jabłecka

NOWE MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO. Z KOŃMI NIE TYLKO W STADNINIE

W Zagrodzie Jeździeckiej „Mustang” zebraliśmy się w sobotnie południe 9 listopada 2013 r. Tu przygotowujemy konie pod nadzorem właścicielki stadniny, Eweliny Nazimek-Bąba, która zna każdą ścieżkę i dukty leśne w Dzikowcu i okolicy. Następnie formujemy zastęp, lustrowany jeszcze wnikliwie z troską o konia i jeźdźca. W terenie obserwujemy naturę z wysokości grzbietu, dotleniamy się, angażując swoje ciało, siedząc, ale w ruchu! Brodzimy po czerwonym dywanie bukowych liści, po lesie z żółtymi cisami i zielonymi sosnami, wydzielającymi olejki eteryczne.

Sekcja Jeździectwa w Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Rzeszowskiego propaguje rekreację i sport wśród studentów, pracowników i sympaty-

ków w każdej porze roku i wśród osób w różnym wieku. Opiekun sekcji, mgr Adela Jabłecka, nauczyciel z uprawnieniami instruktora rekreacji w zakresie jeździectwa nawiązała współpracę ze stadninami udostępniającymi konie za odpłatnością na „studencką kieszeń”. Są możliwości krótszych i dłuższych wjazdów nie tylko studentów, ale także pracowników naukowych oraz zatrudnionych w administracji UR. Nabywanie nowych umiejętności jest niezapomnianym przeżyciem, szczególnie dla osób, które dotychczas nie miały kontaktu z końmi. Stopniowo i umiejętnie poznawana hippika odpłaca się utrzymaniem sprawności fizycznej i zdrowia.

Wśród osób zainteresowanych rozwojem sekcji jeździeckiej w uczelni zrodził się pomysł zlokalizowania akademickiego ośrodka jeździeckiego w Weryni. W pobliżu już jest dostępna baza, a władze Kolbuszowej i powiatu widzą potrzebę nawiązania współpracy z Uniwersytetem w zakresie hipoterapii oraz powszechnego i wyczynowego jeździectwa. O podjętych działaniach będziemy pisać na łamach „Gazety Uniwersyteckiej”.

Foto: E. Nazimek-Bąba

Adam Maryniak Maciej Telega

I OTWARTY TURNIEJ PAR W BRYDŻU SPORTOWYM O PUCHAR JM REKTORA UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO PROF. DR. HAB. ALEKSANDRA BOBKO

Pracownicy Uniwersytetu Rzeszowskiego i studenci polubili brydż sportowy. Tuż przed sesją egzaminacyjną (5 czerwca 2013 roku) w Rzeszowie rozegrano pierwszy Otwarty Turniej Par w Brydżu Sportowym o Puchar JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. **Aleksandra Bobko**.

Impreza była jednym z wydarzeń jubileuszu - 12 rocznicy powołania UR. Otwarty charakter turnieju i w konsekwencji możliwość wspólnej rywalizacji studentów, pracowników UR oraz zawodników brydżystów z całego Podkarpacia dodała dodatkowego „smaczku” wydarzeniu. Do Restauracji Cafe Cela przy ul. Dąbrowskiego przybyło 38 zespołów - par. Wśród uczestników, oprócz rzeszowskich miłośników brydża, nie zabrakło również graczy reprezentujących stowarzyszenia z innych miast woj. podkarpackiego. Zawodnicy stworzyli bardzo ciekawy i do samego końca trzymający w napięciu „turniejowy scenariusz”. Po niemal pięciu godzinach nieustannej rywalizacji, wymagającej niezwyklej koncentracji, obsługa sędziowska na czele z sędzią głównym, panem Wilhelmem Szczepankiem dokonała podsumowania wyników. Zaszczytne pierwsze miejsce przypadło parze **Roman Opaliński** (Elektromontaż Rzeszów) i **Jakub Zawada** (Geokart – International Rzeszów) z wynikiem 62,22%. Drugą pozycję wywalczyli **Marek Michalski** i **Tadeusz Przybyło**, reprezentujący klub Come-Back Rzeszów (58,06%). Na najniższym miejscu podium uplasowała się para **Robert Przybyło** i **Wojciech Paszko** (Janlex Rzeszów 57,31%).

Najlepsi gracze turnieju zostali nagrodzeni medalami, pucharami oraz dyplomami. Ponadto organizatorzy docenili wysiłek uczestników, przekazując w ich ręce atrakcyjne nagrody rzeczowe, a także specjalną nagrodę „niespodziankę”, ufundowaną przez rektora UR, prof. **Aleksandra Bobko**, oraz opiekuna sekcji brydżowej CSiR UR mgra **Adama Maryniaka**.

Najlepszym brydżystą została **Ilona Bobko**, rywalizująca w dwójce z **Andrzejem Decem**. Zespół ten, reprezentujący klub Janlex Rzeszów, uplasował się na 4. miejscu w klasyfikacji generalnej (55,93%). Niecodzienną okazję do wręczenia pucharu pani Ilonie, wykorzystał rektor UR Aleksander Bobko, prywatnie mąż uhonorowanej zawodniczki. Dodatkowo – za walkę przy stoliku i udział w turnieju – wyróżniono przewodniczącego Rady Miasta Rzeszowa, Andrzeja Deca, nagrodą ufundowaną przez prorektora UR ds. studenckich i kształcenia dra hab. prof. UR Wojciecha Walata.

Tytuł najlepszego brydżysty wśród studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego przyznano **Kamilowi Nowakowi** (II rok prawa). Ten zawodnik klubu Hotel Polski – Dropol Rzeszów w ubiegłym roku wywalczył brązowy medal mistrzostw Polski juniorów w brydżu sportowym. W rzeszowskich zawodach Kamil grał w parze z **Adamem Żarnowskim** (Elektromontaż Rzeszów).

Na zakończenie turnieju, słowa podziękowania w kierunku wszystkich osób, które przyczyniły się w jakikolwiek sposób do sukcesu organizacyjnego imprezy, skierował opiekun sekcji brydżowej CSiR UR, mgr Adam Maryniak. Szczególne podziękowania należą się prezesowi PWZBS w Rzeszowie, Markowi Pietraszkowi, który sprawował całoroczną opiekę merytoryczną nad nowo powstałą sekcją brydżową przy CSiR UR. Pan Marek prowadził również warsztaty brydżowe dla studentów UR w czasie tegorocznych „Kulturaliów na Sportowo”.

Organizatorzy imprezy skierowali serdeczne słowa podziękowania na ręce Rektora UR prof. Aleksandra Bobko za inspiracyjne działania na rzecz utworzenia sekcji brydżowej na UR oraz objęcie patronatem I OTP w BS. Warto docenić również postawę pani kierownik Biura Rektora, mgr Marzeny Domino, która wzbogaciła turniej nagrodami i materiałami promującymi Uniwersytet Rzeszowski. Do pobudzenia działań promocyjnych wydarzenia w zakresie fotograficznego rejestrowania współzawodnictwa, przyczyniła się pani Elżbieta Wójcikiewicz. Swój wkład w sprawne przeprowadzenie imprezy mieli także pracownicy CSiR UR – mgr Anna Barć, mgr Maria Pliś, mgr Jacenty Binkowski oraz dr Andrzej Żółtek.

Turniej nie mógłby się odbyć bez finansowego wsparcia sponsorów imprezy. Podziękowania należą się tutaj firmie WATKEM Sp. z o.o. w Rzeszowie, Zakładowi Piekarniczo-Cukierniczemu „IZA” przy ul. Pułaskiego 1 oraz sieci sklepów „ŚNIEŻYNKA” ul. Krokusowa 2. Niezwykłą gościnność wobec uczestników zagwarantowała właścicielka Restauracji Cafe Cela i jednocześnie gospodyni imprezy, pani Cecylia Bańkowska. Wszystkim jeszcze raz serdecznie dziękujemy!

Wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora. Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikacje. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiacji tekstów i zmiany tytułów. Nie odpowiadamy za treść reklam. Wszelkie prawa zastrzeżone. ISSN 1642-6797

Druk: MITEL, tel. 17 852 13 62

Adres Redakcji: 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 8, tel. 17 872 14 14, gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja: inż. Ludwik Borowiec

Foto: Elżbieta Wójcikiewicz, autorzy tekstów, archiwum

Foto na okładce: Elżbieta Wójcikiewicz;

Kartka świąteczna (s.2): wg projektu Aleksandry Stasiewicz

Korekta: mgr Anna Szydło

nakład: 1200 szt.

SPIS TREŚCI

UNIwersytet Rzeszowski GOSPODARZEM KONFERENCJI REKTORÓW.....	3
Z OBRAD SENATU	6
KRONIKA REKTORSKA	7
UNIwersytet Rzeszowski OTWIERA LICEUM	10
O PRZYSZŁOŚCI UCZELNI DECYDUJE ROZWÓJ NAUKI	11
Z RZESZOWA DO WIEDNIA.....	13
WIZYTA WICEPREZESA POLSKIEJ AKADEMII NAUK PROF. DR. HAB. ADAMA ZIĘCIKA W WERYNI	14
KONFERENCJA W UNIwersYTECIE RZESZOWSKIM W ROCZNICĘ URODZIN PŁK. ŁUKASZA CIEPLIŃSKIEGO	17
CORAZ WIĘCEJ PATRZENIA	19
KSIĄŻKI WYDAWNICTWA UR.....	20
ZAMKOWE SPOTKANIA Z HISTORIA	22
MOŻLIWOŚCI POZNAWANIA JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO W UNIwersYTECIE RZESZOWSKIM	25
PRACA NAD JĘZYKIEM TO PRACA NAD CZŁOWIEKIEM.....	26
ZŁOTY JUBILEUSZ POLONISTYKI.....	29
PÓŁWIECZE POLONISTYKI RZESZOWSKIEJ (1963-2013).....	31
TO, CO NAS SCALA - PAMIĘĆ I MOWA	35
INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO 2013/2014 W MAŁYM UNIwersYTECIE RZESZOWSKIM	37
PROFESURA DLA DR. HAB. ANDRZEJA A. OLEJKI.....	40
HABILITACJA NA WYDZIALE FILOLOGICZNYM.....	41
HABILITACJA NA WYDZIALE FILOLOGICZNYM.....	44
HABILITACJA NA WYDZIALE MEDYCZNYM	46
HABILITACJA NA WYDZIALE PEDAGOGICZNO-ARTYSTYCZNYM.....	48
DOKTORAT W KATEDRZE INFORMATYKI	50
PERIODYK »IDO MOVEMENT FOR CULTURE« W BAZIE SCOPUS.....	52
SUKCES WYDZIAŁU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO – UZYSKANIE CZŁONKOSTWA W HEPA EUROPE	53
„IT’S MY TIME!”	54
SZYMBARK 2013	56
NAUKOWE POMOSTY MIĘDZY GERMANISTAMI, POLONISTAMI I SŁAWISTAMI	58
I OGÓLNOPOLSKIE FORUM EDUKACJI PRAWNEJ	60
PRZEDSTAWICIELE WYDZIAŁU EKONOMII UR NA KONFERENCJI W SORRENTO	62
SPORT A JAKOŚĆ ŻYCIA. IX MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA W BRNIE	63
SEMINARIUM I WYJAZD STUDYJNY NA SŁOWACJĘ – WYDZIAŁ EKONOMII REALIZUJE UNIJNY PROJEKT	64
JAK LEPIEJ MONITOROWAĆ ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA	66
BUŁGARZY POZNAJĄ PRACĘ NASZEGO BIURA KARIER	67
TAK BYŁO PODCZAS LETNIEJ AKADEMII EUROPAICUM 2013 W SAARBRÜCKEN	68
IX PENITENCJARNY OBÓZ NAUKOWY	70
WYJAZDEM W TEREN UCZCZONO JUBILEUSZ KOŁA NAUKO- WEGO.....	71
ZWYCIĘSTWO STUDENTÓW I ZESPOŁU UR	73
JU-DO – MOJA DROGA	75
NOWE MOŻLIWOŚCI SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO. Z KOŃMI NIE TYLKO W STADNINIE	76
I OTWARTY TURNIEJ PAR W BRYDŻU SPORTOWYM	77

CYKL WYKŁADÓW OTWARTYCH

UNIWERSYTET RZESZOWSKI

Aula Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego,
ul. prof. S. Pigonia 1 (budynek A0), **godz. 16.00**

- 14 listopada 2013** → **Nanotechnologia dla humanistów**
dr hab. prof. UR Magdalena Parlińska-Wojtan
(Wydział Matematyczno-Przyrodniczy)
- 28 listopada 2013** → **Zaburzenia autystyczne u dzieci i młodzieży**
dr hab. prof. UR Mieczysław Radochoński
(Wydział Pedagogiczno-Artystyczny)
- 19 grudnia 2013** → **Sztuki walki w badaniach społeczno-kulturowych**
dr hab. prof. UR Wojciech J. Cynarski
(Wydział Wychowania Fizycznego)
- 30 stycznia 2014** → **Stare i nowe w języku polskim**
prof. dr hab. Kazimierz Ożóg
(Wydział Filologiczny)
- 27 lutego 2014** → **Spoleczna odpowiedzialność banków**
dr hab. Ryszard Kata
(Wydział Ekonomii)
- 27 marca 2014** → **Koszmary marzec na Podkarpaciu - dlaczego upadła twierdza Przemyśl**
prof. dr hab. Andrzej Olejko
(Wydział Socjologiczno-Historyczny)
- 24 kwietnia 2014** → **300 lat tresury dębu**
dr hab. prof. UR Andrzej Bobiec
(Wydział Biologiczno-Rolniczy)
- 29 maja 2014** → **Słońce źródłem życia**
prof. dr hab. Marek Koziarowski
(Pozawydziałowy Instytut Biotechnologii i Nauk Stosowanych)

2013/2014

NOWOŚCI WYDAWNICZE

